

TROBLA

GLASILO OBČINE VELIKE LAŠČE

NAVODILA ZA PISANJE PRISPEVKOV V OBČINSKO GLASILO TROBLA

Zaradi lažjega urejanja prosimo vse avtorje člankov, da pošiljajo ustrezno pripravljena besedila. Ta lahko dopolnijo tudi s fotografijami, ki so povezane z vsebino prispevka. Fotografije morajo biti primerne kakovosti: visoke ločljivosti in velikosti vsaj 1 MB. Fotografije pošljite ločeno od besedila, vsako v svoji priponki. Pri končni grafični obdelavi prispevka si uredništvo dovoljuje izbor primernih fotografij po strokovni oceni ter popravke besedila v skladu z zahtevami lektorja.

Prispevke pošljite na elektronski naslov **trobla@velike-lasce.si** do objavljenega roka za oddajo prispevkov v tekoči številki občinskega glasila.

Objavljeni članki ne izražajo uradnega stališča Občine Velike Lašče. Uredništvo si pridržuje pravico, da poslano gradivo preoblikuje v skladu s celostno podobo Troble.

Letnik 32, številka 3, 20. maj 2026.

Izhaja sedemkrat letno; gospodinjstva v občini prejmejo glasilo brezplačno.

Naklada: 1.600 izvodov.

Izdajatelj: Občina Velike Lašče.

Odgovorni urednik: Luka Jakše.

Uredniški odbor: Dragica Heric, Nika Možek, Miha Andolšek in Nina Plot Fugina.

Lektoriranje: Nadja Horvat, s. p.

(razen že oblikovanih prispevkov).

Prelom: Špela Andolšek, s. p.

Slika na naslovnici: Peter Brodnik

Tisk: Luart, d. o. o.

Naslov uredništva: Trobla,
Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče.

Tel.: 01 781 03 70

E-pošta: trobla@velike-lasce.si.

Prispevke za Troblo lahko oddate tudi v nabiralnik, ki se nahaja v hodniku pritličja občinske stavbe.

Naslednja Trobla izide 24. junija 2026; prispevke je treba oddati do 10. junija 2026.

ISSN 2536-4022

KAZALO

Uvodnik, podžupan Dejan Zakrajšek 3

Občinske strani

- Zaključni račun proračuna občine Velike Lašče za leto 2025 6
- Vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč v Občini Velike Lašče 9
- Vodooskrba v letu 2026 10
- Kaj se dogaja s projektom izgradnje kanalizacijskega sistema? 11
- Gradnja komunalne infrastrukture v poslovni coni Turjak 12
- Težko pričakovano krožišče Rašica 13
- Odprtje Dnevno varstvenega centra za starejše Karlovica 14
- Tri desetletja prijateljstva med Velikimi Laščami in Lützelflühom+nagovor 16

Kolumna: Komu pripada oblast? 19

Intervju: akademski slikar Lojze Adamlje 20

Kultura

- Odprtje razstave akademskega slikarja Lojzeta Adamljeta: Preslikave vzporednih svetov 24
- Kultura kot temelj izobraževanja in skupnosti - Trubarjeva domačija na Kulturnem bazarju 2026 25
- Pogovorni večer Na Trubarjevem stolu z Ivom Boscarolom 28
- Najdihojca 2026, 24. festival otroškega gledališča 31
- 1500 lajkov in niti enega pretepa 32
- KUD Rob je dramsko uprizoril Butalce ali Miličinski se v grobu obrača 36

Berem, bereš, beremo 38

Pizzjada Lasis, drugič 40

Vrtec in šola

- Odlično tretje mesto v državi za našo šolsko košarkarsko ekipo starejših učencev 42
- 24. Krpanov kros v novi preobleki 44
- Erasmus+ izobraževanje: Uporaba umetne inteligence in digitalnih orodij v poučevanju 46
- Kaj nam je povedal Tomi Jakša 48
- Na barki z Anjo Štefan 49

Iz velikolaškega okraja 66: O pepelu in patošlu 54

Društva

- Koraki, ki povezujejo naš kraj 56
- Upokojenski kotiček 60
- Pogovor z Lojzko Gradišar 63

Politika ni to, kar sem pričakoval ...

Pomlad je vedno poseben čas. Dnevi so daljši, narava se prebuja, po vaseh pa se znova zasliši brnenje vrtnih kosilnic. Po dolgi zimi se življenje vrne na dvorišča in vrtove. Letni cikel se znova obrne – skoraj neopazno, a hkrati zelo jasno ...

Letos nas je v praznično jutro 1. maja na Mali Slevici že tradicionalno zbudil DJ Yoco z budnico, popoldne pa so na Škrlovici domačini skupaj z Godbo Dobrepolje pripravili še »popoldansko budnico«. Takšni trenutki nas spomnijo, kako pomembna je povezanost in kako lepo je, ko kraj živi. Hvala vsem za organizacijo – bilo je čudovito.

Ker smo bili ravno v času volitev, sem tudi sam veliko razmišljal o politiki nasploh. Danes lahko rečem, da politika ni to, kar sem pričakoval. Ne zato, ker bi bila slabša, ampak zato, ker je drugačna.

Pred časom sem ponovno segel po znanem Aristotelovem delu Politika. Čeprav je bila napisana pred več kot dva tisoč leti, presenetljivo dobro opiše tudi današnji čas. Aristotel v njej razmišlja o tem, kaj sploh je skupnost in zakaj obstaja. Pravi, da ljudje ne živimo skupaj zgolj zato, da preživimo, ampak zato, da živimo dobro – in da je naloga politike ustvarjati pogoje za takšno življenje.

Posebej zanimiva se mi zdi njegova misel, da dobra skupnost ne temelji na tem, da vsi razmišljamo enako, ampak na tem, da znamo različne poglede povezati v skupno dobro. Politika tako ni le prostor odločanja, ampak predvsem prostor iskanja ravnotežja.

Ta misel se mi je v zadnjem času večkrat vrnila. Ko sem vstopil v politiko, sem nanjo gledal precej bolj operativno – kot na prostor odločitev, projektov in rezultatov. Danes pa razumem, da je politika predvsem proces. Proces, kjer je treba znati poslušati, usklajevati in včasih tudi narediti korak nazaj, da lahko naredimo dva naprej.

Tudi projekti v naši občini sledijo podobni logiki kot pomlad okoli nas. Ne zrastejo čez noč, ampak postopoma. Včasih se tega premalo zavedamo, a prav pri takšnih projektih postane jasno, kako pomembno je dobro delo občinske uprave skupaj z direktorico in županom. Ob našem razmeroma skromnem proračunu so nepovratna sredstva ključna za razvoj občine. V tem mandatu smo uspešno pridobili približno dva milijona evrov evropskih in državnih sredstev. Med pomembnejšimi projekti so prenova in širitev kuhinje OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, za katero smo pridobili več kot milijon evrov sofinanciranja, prenova Levstikovega kozolca v Retjah, Dnevno varstveni center na Karlovcih ter projekt prenove Trubarjeve domačije. V pripravi je tudi še nekaj projektov, kjer si nadejamo uspeha na prihodnjih razpisih. Ob tem pa je pomembno poudariti, da Občina sredstva prejme šele po zaključku projekta, ko je ta v celoti izveden in ima pridobljeno uporabno dovoljenje. Za vse to je zato potrebno veliko načrtovanja, usklajevanja in potrpežljivosti.

Veseli me, da je Pizziaada Lasis ponovno dosegla vrhunsko udeležbo in potrdila, da znamo v našem okolju ustvariti kakovosten in povezovalen dogodek. Iskrene čestitke organizatorjem za odlično izvedbo.

Poseben pečat pa je pustil tudi obisk naših prijateljev iz Lützel-fluha v Švici. To je bilo res posebno doživetje. Gostili smo prijatelje, s katerimi smo pobrateni že vrsto let. Takšne zgodbe imajo vedno svoje začetke – pri nas sta jih postavila prvi župan Milan Tekavec in Milan Greiner, že tri desetletja pa to prijateljstvo z veliko predanostjo ohranja Irena Indihar z društvom Kulturni most.

Morda manj znano dejstvo je, da se je vse skupaj začelo s kulturo. Letos namreč obeležujemo 30 let od izida prevoda Martina Krpana v bernsko nemščino, ki je nastal na pobudo profesorice Ljudmile Schmid. Ob predstavitvi v Bernu leta 1996 so se vzpostavili prvi stiki, ki so se skozi leta razvili v trdno prijateljstvo.

Tokrat je bil med nami tudi župan Kurt Baumann z ženo – preprosta in srčna človeka, s katerima hitro najdeš skupni jezik. Sproščeno druženje, pogovori in smeh so še dodatno utrdili vezi. Dogajanje smo obeležili tudi s kulturnim programom ter odličnimi nastopi – posebej bi izpostavil mlade glasbenike skupine Proper-tea in švicarski jodlarski tercet.

Če sem se česa naučil, je to to, da brez ljudi ni dobrih odločitev. Naj gre za občane, društva, podjetnike ali javne zavode – prav vsak prispeva delček, ki na koncu naredi razliko. In prav zato je pomembno, da znamo sodelovati, poslušati in iskati skupne poti naprej.

Ob tem bi se rad zahvalil tudi za podporo, ki sem jo prejel ob nedavni kandidaturi za poslanca v Državnem zboru. Takšne izkušnje človeku dajo širši pogled in dodatno odgovornost do okolja, iz katerega prihaja. Iskreno čestitam vsem kandidatom za pogum in pripravljenost prevzeti odgovornost, še posebej pa izvoljeni poslanki v našem okraju, Alenki Jeraj.

Ob tem naj dodam še, da smo bili tudi v naši občini zelo blizu temu, da bi dobili velikolaškega poslanca. Čestitke Tatjani in Marku za pogum in vložen trud.

Za nekatere so to začetki novih poti. Za druge morda tudi zaključek kakšnega poglavja.

Sam na to gledam predvsem kot na izkušnjo, ki te postavi malo drugače – in ti pomaga razumeti, kje lahko največ prispevaš.

V prihodnjih tednih nas čaka tudi občinski praznik. Vabljeni na revijo pevskih zborov, Trubarjev stol, slavnostno akademijo s podelitvijo občinskih priznanj in koncertom Nike Zorjan ter na pohod po Velikolaški kulturni poti, ki ga vsako leto z veliko predanostjo pripravijo člani Planinskega društva Velike Lašče.

Takšni dogodki nas povezujejo in nas spomnijo, da je moč skupnosti prav v ljudeh. In prav to je – danes to razumem bolj kot na začetku – bistvo politike.

Dejan Zakrajšek, podžupan

OBČINA VELIKE LAŠČE

praznuje

**sreda, 3. junij, 18:00,
Levstikov dom, Velike
Lašče**

26. REVIJA PEVSKIH ZBOROV IN VOKALNIH SKUPIN

KUD Marij Kogoj Turjak od leta 1996 organizira Revijo pevskih zborov, ki je skozi leta prerasla v tradicionalni kulturni dogodek. Datum izvedbe je vsako leto načrtovan v času okoli 8. junija, ob obeležitvi rojstva Primoža Trubarja. Revija se prične z naznanilno Trubarjevo pesmijo »Pujte, pujte vsi ljudje!«. Na prireditvi se predstavi domači pevski zbori in vokalne skupine, k sodelovanju pa so povabljeni tudi zbori iz prijateljskih in sosednjih občin. Vsako leto na Reviji nastopi med 7 in 10 zborov, kar skupno pomeni več kot 250 pevk in pevcev.

petek, 5. junij, 19:00, Športno igrišče, Velike Lašče

SLAVNOSTNA AKADEMIJA OB OBČINSKEM PRAZNIKU

V okviru praznovanja občinskega praznika Občine Velike Lašče bo v petek, 5. junija 2026, poseben večer, ki bo združil slavnost, druženje in glasbo. Otvoritev večera bo s slavnostno akademijo, na kateri bo podelitev občinskih priznanj posameznikom, društvom in organizacijam, ki s svojim delom, predanostjo in uspehi pomembno prispevajo k razvoju in ugledu naše občine. Gre za priložnost, da se zahvalimo in izrazimo spoštovanje tistim, ki s svojim zgledom bogatijo našo skupnost.

petek, 5. junij, 21:00

KONCERT NIKE ZORJAN

Po zaključku uradnega dela sledi manjša pogostitev in glasbeni del večera, koncert priljubljene slovenske pevke NIKE ZORJAN.

Za kulinarčno ponudbo bosta poskrbela dva izbrana ponudnika:

- Gusto catering bo s preprostimi in okusnimi jedmi poskrbel za polne želodčke
- in PGD Turjak da ne boste žejni.

Dogodek je brezplačen in namenjen vsem generacijam! V primeru slabega vremena se dogodek prestavi v Športno dvorano Osnovne šole Primoža Trubarja v Velikih Laščah.

Vabljeni, da skupaj ustvarimo prijetno vzdušje in počastimo praznik naše občine.

*Naj bo to večer povezovanja,
veselja in ponosa.*

sobota, 6. junij, 8.00-13.00,
Trg, Velike Lašče
TRŠKI DAN

V okviru občinskega praznika bo na trgu potekal že tradicionalni TRŠKI DAN V VELIKIH LAŠČAH. Na ta dan trg napolnimo s stojnicami, na njih pa se predstavijo številni velikolaški ponudniki, nekatera društva in organizacije, ki delujejo v Občini Velike Lašče.

nedelja, 7. junij, start med 7. in 10. uro na trgu v Velikih Laščah
33. POHOD PO VELIKOLAŠKI KULTURNI POTI (VELIKE LAŠČE – RETJE – PODSMREKA – RAŠICA)

Velikolaška kulturna pot povezuje rojstne kraje treh velikih mož: Frana Levstika, Josipa Stritarja in Primoža Trubarja ter vodi mimo številnih kulturno-zgodovinskih znamenitosti. Pohod se začne na trgu v Velikih Laščah in konča na idilični Trubarjevi domačiji na Rašici. Nezahtevno pot, dolgo 13,5 kilometra, primerno tudi za družine in otroke, je mogoče prehoditi v treh do štirih urah. Je razgibana, z nekaj vzponi in spusti.

ponedeljek, 8. junij, 18.00,
Trubarjeva domačija, Rašica

LITERARNA AKADEMIJA
DOM V JEZIKU

Tradicionalni literarni večer Dom v jeziku na Slovenski pisateljski poti, na Trubarjevi domačiji na Rašici, je postal svečana akademija Društva slovenskih pisateljev. Na dogodku se, v imenu pisateljske misli, predstavijo aktualni dobitniki slovenskih literarnih nagrad in priznanj.

ponedeljek, 8. junij, 20.00,
Trubarjeva domačija, Rašica

44. LIKOVNA RAZSTAVA
TRUBARJEVI KRAJI:
40 LET TRUBARJEVE
DOMAČIJE

 40 LET
 2026 TRUBARJEVE
 DOMAČIJE

velikolaska.si Občina Velike Lašče

Zaključni račun proračuna občine Velike Lašče za leto 2025

SUZANA PETRIČ, OBČINSKA UPRAVA FOTO: ISTOCK, SHUTTERSTOCK

Občinski svet občine Velike Lašče je na svoji 9. redni seji, dne 21.12.2023 sprejel proračun za leto 2025 (Uradni list RS, št.: 133/2023). Prav tako je bil v letu 2024 sprejet tudi spremembo proračuna za leto 2025 in sicer ga je Občinski svet sprejel na svoji 14. redni seji, dne 28.10.2024 (Uradni list, št.: 94/2024). V letu 2025 pa je občinski svet sprejel še rebalans – 1 za leto 2025 in sicer na 20. redni seji dne 06.11.2025 (Uradni list, št. 88/2025) Tako je sprejeti proračun (rebalans-1) občine Velike Lašče za leto 2025 predvideval prihodke v višini 6.341.670 EUR in odhodke v višini 6.578.285 EUR.

Zaključni račun proračuna občine Velike Lašče ja za leto 2025 izkazal prihodke v višini **6.494.108 EUR**, kar predstavlja 100,5 % planiranega proračuna, odhodki pa so bili realizirani v višini **6.836.388 EUR**, kar predstavlja 88,1 % glede na načrtovano realizacijo.

PRIHODKI PRORAČUNA – 6.494.108 EUR (100,5 %)

DAVČNI PRIHODKI – 4.846.202 EUR (100,60 %)

– dohodnina, nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, davek na promet ne premičnin, davek na dediščine in darila,

NEDAVČNI PRIHODKI – 584.297 EUR (101,81 %)

– prihodki od premoženja (najemnine za poslovne prostore, stanovanja, koncesijske dajatve, pristojbine za vzdrževanje gozdnih cest, prihodki od obresti), komunalni prispevki, globe, upravne takse, prihodki od prodaje blaga in storitev, ...

KAPITALSKI PRIHODKI – 58.531 EUR (100,04 %)

– podaja zemljišč, osnovnih sredstev – oprema iz kuhinje,

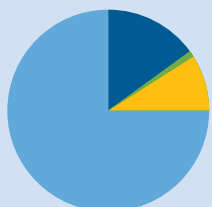
PREJETE DONACIJE - 1.952 EUR (100,1 %)

– sredstva za AED defibrilator,

TRANSFERNI PRIHODKI – 1.003.126 EUR (99,46 %)

– sredstva za uravnoteževanje občin, prejeta sredstva za delovanje skupne občinske uprave, namenska sredstva požarne takse, prejeta sredstva za plače javnih zavodov, prejeta sredstva za vzdrževanje gozdnih cest, prejeta sredstva za tehnično posodobitev, cestno strategijo, prejeta sredstva za gradnjo vodovodnega odseka Mala Slevica – Prilesje, prejeta sredstva za obnovo spomenika NOB na Turjaku, prejeta sredstva za obnovo luči v športni dvorani, prejeta sredstva za izgradnjo kotlovnice, ...

- davčni prihodki 75 %
- nedavčni prihodki 9 %
- kapitalski prihodki 1 %
- prejete donacije 0 %
- transferni prihodki 15 %

Prihodki – odhodki	- 342.279,73 EUR
Odplačila dolga	- 66.667,20 EUR (le glavnica)
Zadolževanje	+ 700.000,00 EUR
Prenos denarja iz 2024	+ 670.961,69 EUR
Prenos denarja v 2026	= 962.014,76 EUR

ODHODKI PRORAČUNA – 6.836.388 EUR (88,08 %)

TEKOČI ODHODKI – 1.299.343 EUR (83,78 %)

– izdatki za blago in storitve (vzdrževanje, zavarovanja, poraba energentov, prevozni stroški, najemnine, pisarniški ter posebni material, stroški sejnin, ...), plače in drugi prispevki, plačilo obresti, rezerve,

TEKOČI TRANSFERI – 3.255.031 EUR (96,52 %)

– subvencije, transferi posameznikom in gospodinjstvom (darila ob rojstvu, prevozi učencev, doplačila vrtca, doplačila oskrbnin v domovih za ostarele; nepridobitnim organizacijam (politične stranke, društva), drugi tekoči transferi (občine – (skupna občinska uprava, javnim zavodom Trubarjevi kraji, MKL, glasbena šola), agencija, izvajalcem javnih služb),

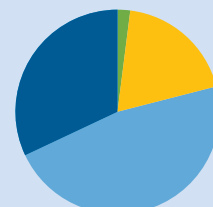
INVESTICIJSKI ODHODKI – 2.163.581 EUR (78,15 %)

(gradnje, nadzori, projektne dokumentacije, ...),

INVESTICIJSKI TRANSFERI – 118.433 EUR (96,40 %)

– proračunskim uporabnikom (skupna občinska uprava, MKL – nakup knjižnega gradiva,...) ter pravnim in fizičnim osebam (sredstva za delovanje gasilske zveze, požarna taksa, sofinanciranje MKČN, ...).

- tekoči odhodki 19 %
- tekoči transferi 47 %
- investicijski odhodki 32 %
- investicijski transferi 2 %

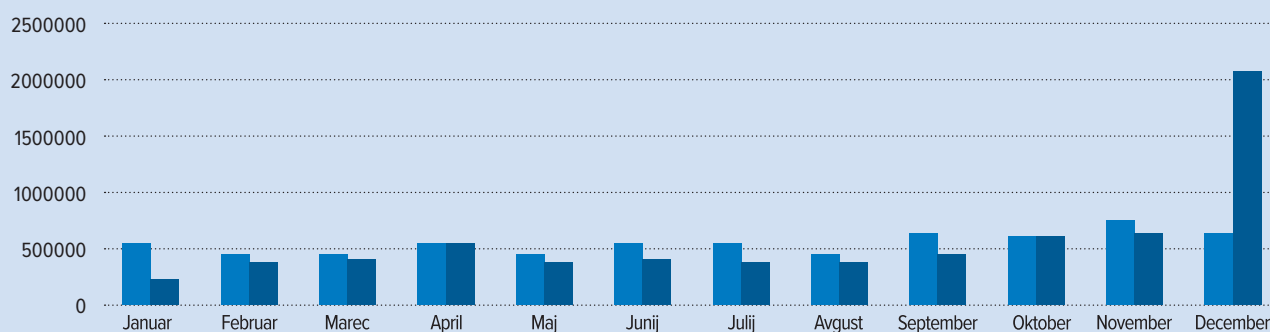

Pokritost prihodkov nad odhodki po mesecih

	Prihodki	Odhodki	Razlika
Januar	529.371,06	221.186,56	308.184,50
Februar	441.312,83	386.604,45	54.708,38
Marec	427.985,89	407.336,18	20.649,71
April	513.997,44	527.727,73	-13.730,29
Maj	460.959,34	362.883,73	98.075,61
Junij	512.243,89	391.379,10	120.864,79
Julij	526.519,72	375.659,68	150.860,04
Avgust	435.845,88	361.645,01	74.200,87
September	636.992,04	455.801,00	181.191,04
Oktober	587.838,58	599.886,60	-12.048,02
November	752.965,55	630.793,32	122.172,23
December	668.076,09	2.115.484,68	-1.447.408,59
Skupaj	6.494.108,31	6.836.388,04	-342.279,73

Iz grafikona in tabele je razvidno, da je bila pokritost prihodkov nad odhodki v polovici celotnega obdobja. Odhodki so bili večji od prihodkov v mesecu april, oktober, december. Največja razlika med prihodki in odhodki pa je bila v mesecu decembru, kjer je prišlo do omenjene razlike zaradi plačila investicij. Presežek odhodkov nad prihodki je bil tako kar 1.447.409 EUR.

Najpomembnejše investicije v letu 2025

Gospodarstvo

- pridobitev vse potrebne dokumentacije za gradnjo komunalne infrastrukture v drugem delu PC Ločica.

Promet in prometna infrastruktura

- vzdrževanje, obnova in asfaltiranje cest,
- rekonstrukcija mostu na Adamovem,
- projektiranje križišča na Karlovi in hodnika za pešce na Rašici,
- postavitve avtobusnih postajališč – Kukmaka, Male Lašče,
- projektiranje kanalizacije,
- priprava dokumentacije za gradnjo skladišča zimske službe,
- izdelava PZI – kolesarske poti,
- nakupi in menjave zemljišč.

Oskrba s pitno vodo

- gradnja vodovodnega odseka Mala Slevica - Dvorska vas – Podkraj – Prilesje,
- obnova vodovoda in hidrantnega omrežja v vasi Lužarji,
- obnova krajših odsekov vodovoda VS Velike Lašče in VS Turjak,
- dela na vodovodni vrtini v Rutah,
- izdelava dokumentacije in pridobitev gradbenega dovoljenja za vodovod Stope – Ulaka – Velike Lašče,

- pričetek projektiranja novega vodovodnega odseka Veliki Osolnik – Turjak,
- zamenjava in postavitve novih hidrantov,
- vpis vodovodnega omrežja v GJL.

Kulturne in zdravstvene dejavnosti

- izdelava načrtov za prenovu zdravstvene postaje,
- nakup in postavitve AED defibrilatorjev,
- obnova garsonjere v Ankaranu,
- sanacije v domu krajanov Rob, Turjak, občinski stavbi in Levstikovem domu (manjša sanacijska dela, beljenje in zamenjava svetil),
- manjša sanacijska dela v lokalu na Turjaku in Trubarjevi domačiji,
- izdelava načrtov in priprava dokumentacije za prenovu okolice Trubarjeve domačije.

Družbene dejavnosti

- pričetek gradnje prizidka kuhinje pri OŠ v Velikih Laščah,
- predelava kuhinje v vrtcu Velike Lašče in POŠ na Turjaku,
- pričetek del za Dnevno varstveni center na Karlovi,
- postavitve sončnih elektrarn na strehe telovadnice v Velikih Laščah in na POŠ Turjak,
- obnova parketa, zamenjava svetil in žaluzij v športni dvorani,
- priprava dokumentacije za celovito prenovu igrišča na Turjaku,
- obnova spomenika NOB na Turjaku.

S 23. redne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče se je 26. marca 2026 sestal na 23. redni seji. Na dnevnem redu je bilo 16 točk dnevnega reda. Po potrditvi zapisnikov 22. redne in 25. dopisne seje so se seznanili s poročili delovnih teles občinskega sveta.

V nadaljevanju so svetniki potrdili elaborat ter sprejeli sklep o določitvi cen storitev, povezanih z nepretočnimi greznicami, obstoječimi greznicami in malimi komunalnimi čistilnimi napravami v Občini Velike Lašče.

Občinski svet se je seznanil tudi z načrtovano prenovo Zdravstvene postaje Velike Lašče ter z več letnimi poročili za leto 2025. Obravnavali so letno poročilo Skupne občinske uprave občin Ribnica, Loški Potok, Sodražica in Velike Lašče, poročilo direktorja Javnega zavoda Trubarjevi kraji o poslovanju zavoda in razporeditvi presežka prihodkov, finančno poročilo koncesionarja za pokopališko dejavnost skupaj s programom dela za leto 2026 ter poročilo energetskega svetovalca.

Nato je Občinski svet podal soglasje ustanovitelja k ugotavljanju delovne uspešnosti ravnatelja OŠ Primoža Trubarja.

Sledilo je sprejetje Pravilnika o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o oddaji službenih stanovanj Občine Velike Lašče v najem, Pravilnika o spremembi Pravilnika o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Velike Lašče, Sklepa o spremembi proračuna št. 3, Zaključnega računa proračuna Občine Velike Lašče za leto 2025 in Sklepa o ukinitvi javnega dobra in izbrisu zaznambe grajenega javnega dobra lokalnega pomena.

V zaključku seje so nekateri občinski svetniki zastavili vprašanja oziroma podali različne pobude. Sejo je zaključil župan s poročilom o tekočih dogodkih.

S 26. dopisne seje

Občinski svet Občine Velike Lašče je na 26. dopisni seji sprejel Sklep št. 4 o spremembi proračuna za leto 2026 in NRP za obdobje 2026 - 2029.

Zapisniki sej občinskega sveta in posnetki sej so objavljeni na občinski spletni strani: <https://obcina.velike-lasce.si/mandat-2022-2026/> Vabila z gradivom so objavljena na spletni strani v katalogu informacij javnega značaja: http://www.lex-localis.info/Iskalnik.aspx?IskalniNiZ=%&NacinIskanja=0&Obcina=aa1b19c7-d462-4ccd-920d-9df4f1095f04&VrstaDokumenta=SEJE_OBCINSKEGA_SVETA

Uradni list
Republike Slovenije

V Uradnem listu RS sta bila objavljena:

- Pravilnik o spremembah in dopolnitvah Pravilnika o oddaji službenih stanovanj Občine Velike Lašče v najem (Uradni list RS, št., št. 467/26)
- Pravilnik o spremembi Pravilnika o dodeljevanju finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v Občini Velike Lašče (Uradni list RS, št., št. 466/26)

Razpisi

Občina Velike Lašče je na spletnem mestu občine objavila Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev iz občinskega proračuna za ohranjanje in spodbujanje razvoja kmetijstva in podeželja v občini Velike Lašče v letu 2026.

Predmet javnega razpisa je dodelitev finančnih sredstev iz občinskega proračuna za naslednje ukrepe:

- I. Naložbe na kmetijskih gospodarstvih v zvezi s primarno kmetijsko proizvodnjo
- II. Urejanje kmetijskih zemljišč in pašnikov
- III. Pomoč za dejavnosti prenosa znanja in informiranja v primarni kmetijski proizvodnji
- IV. Pomoč za naložbe v predelavo in trženje kmetijskih in živilskih proizvodov ter naložbe v neekmetijsko dejavnost na kmetiji
- V. Pomoč za izobraževanje in usposabljanje na področju neekmetijskih dejavnosti na kmetiji ter predelave in trženja
- VI. Pomoč za gradnjo in obnovo gozdnih vlak
- VII. Štipendiranje bodočih nosilcev kmetij

Rok za oddajo vlog je 30. 9 2026. Na razpisu lahko vsak vlagatelj kandidira samo enkrat. Sofinancirali se bodo upravičeni stroški z datumom računa od 1. 10. 2025 dalje.

Občina Velike Lašče je na spletnem mestu občine objavila Javni razpis za dodelitev finančnih sredstev iz občinskega proračuna za pospeševanje razvoja malega gospodarstva v občini Velike Lašče v letu 2026.

Predmet javnega razpisa je:

- I. Sofinanciranje naložb v malo gospodarstvo
- II. Nepovratna sredstva za odpiranje novih delovnih mest
- III. Promocijske aktivnosti na področju malega gospodarstva
- IV. Spodbujanje sobodajalstva

Rok za oddajo vlog je 30. 9 2026. Na razpisu lahko vsak vlagatelj kandidira samo enkrat. Sofinancirani bodo upravičeni stroški z datumom računa od 1. 10. 2025 dalje.

Vse potrebne informacije o obeh razpisih dobite na Občini Velike Lašče (Jerica Tomšič Lušin, tel. št. 7810 369, jerica.tomsic-lusin@velike-lasce.si).

Javni razpis za dodelitev službenega stanovanja

Konec leta 2025 se je izpraznilo občinsko službeno stanovanje na naslovu Šolska ulica 5, Velike Lašče. Ker je bila v stanovanju nujna obnova električne napeljave, so se v letošnjem letu izvedla obsežnejša obnovitvena dela. Poleg električne napeljave sta bila izvedena sanacija sten in beljenje ter zamenjana eno okno.

Občina Velike Lašče je po zaključku obnovitvenih del na spletnem mestu občine objavila Javni razpis za dodelitev službenega stanovanja na naslovu Šolska ulica 5 v najem. Stanovanje je namenjeno za reševanje stanovanjskih potreb kadra, zaposlenega v občinski upravi Občine Velike Lašče in javnih zavodih na območju občine Velike Lašče, katerih ustanoviteljica oziroma soustanoviteljica je Občina Velike Lašče.

Službeno stanovanje se bo oddalo v najem za določen čas, to je čas trajanja delovnega razmerja upravičenca v dejavnosti, v kateri je bil zaposlen v času pridobitve službenega stanovanja.

Vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč v Občini Velike Lašče

MARIJA IVANC ČAMPA, OBČINSKA UPRAVA

Občina Velike Lašče je v letu 2026 začela pomemben projekt – vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč (ESZ). Ta temelji na določilih Zakona o urejanju prostora (ZUreP-3) in predstavlja ključen korak k preglednejšemu in trajnostno usmerjenemu prostorskemu razvoju. Nova evidenca bo Občini omogočila natančnejši vpogled v zemljišča, namenjena gradnji, ter učinkovitejše načrtovanje razvoja naselij.

Kaj je evidenca stavbnih zemljišč?

Evidenca stavbnih zemljišč je uradna zbirka podatkov, ki združuje informacije o **pozidanih** in **nepozidanih** stavbnih zemljiščih.

- **Pozidana stavbna zemljišča** so poseljena zemljišča (gradbene parcele, pripadajoča zemljišča stavb ter drugih gradbenih inženirskih objektov) in pripadajoča zemljišča javne cestne in javne železniške infrastrukture.
- **Nepozidana stavbna zemljišča** so parcele ali več parcel ali njihovih delov, ki so z občinskim prostorskim izvedbenim aktom namenjene za graditev objektov in niso pozidana zemljišča.

Nepozidanim stavbnim zemljiščem so določene **razvojne stopnje**, ki bodo zemljišča razvrstile v pet skupin glede na njihovo stopnjo razvoja. Skupno poznamo pet razvojnih stopenj – od nezazidljivih do urejenih zazidljivih zemljišč:

1. nezazidljivo zemljišče,
2. prostorsko neurejeno zemljišče,
3. neopremljeno ali delno opremljeno zemljišče,
4. neurejeno zazidljivo zemljišče,
5. urejeno zazidljivo zemljišče.

Višja razvojna stopnja pomeni, da je zemljišče bolj prostorsko urejeno in komunalno opremljeno.

Nepozidana stavbna zemljišča v Občini Velike Lašče

Po podatkih Ministrstva za naravne vire in prostor je v Občini Velike Lašče približno 32 % stavbnih zemljišč še nepozidanih. Evidenca bo pokazala, katera med njimi so dejansko primerna za gradnjo glede na komunalno opremljenost in prostorske pogoje.

Trajnostna raba prostora

V preteklosti so se nova zemljišča pridobivala s širitvijo stavbnih območij, danes pa okoljski cilji narekujejo drugačen pristop. Nacionalni program varstva okolja 2030

in Strategija prostorskega razvoja Slovenije 2050 predvidevata zmanjšanje letnega prirasta pozidanih zemljišč za 25 % do leta 2030 in ničelni prirast do leta 2050, zato je ključno, da občine čim bolj izkoristijo obstoječa zemljišča.

Pomen evidence

Vzpostavitev ESZ bo omogočila:

- preglednejše načrtovanje razvoja naselij,
- dostop do informacij o komunalni opremljenosti,
- učinkovitejše upravljanje prostora in trga nepremičnin,
- jasen vpogled v razvojno stopnjo posameznega zemljišča.

Vključevanje javnosti

V zgodnjih poletnih mesecih Občina načrtuje javno razgrnitev podatkov evidence stavbnih zemljišč, na kateri bodo lahko lastniki nepremičnin preverili predlog poseljenih zemljišč in določitev razvojnih stopenj nepozidanih zemljišč ter podali pripombe. O točnem datumu in poteku razgrnitve bo javnost pravočasno obveščena z javnim naznanilom preko spletnega mesta občine in oglasnih mest.

Sklepna misel

Vzpostavitev evidence stavbnih zemljišč predstavlja temeljni korak k urejenemu, preglednemu in pravičnemu upravljanju prostora v Občini Velike Lašče. Vse občanke in občane vabimo, da se ob razgrnitvi vključijo in preverijo podatke za svoja zemljišča ter tako prispevajo k oblikovanju prostorske prihodnosti naše skupnosti.

Do takrat pa si lahko ogledate tudi informativni video »Želite graditi, pa ne veste, kje?«, ki pojasnjuje pomen evidence stavbnih zemljišč in postopke, povezane z gradnjo.

Svetovni dan medicinskih sester

NINA PLOT FUGINA, OBČINSKA UPRAVA

Ob svetovnem dnevu medicinskih sester je župan Matjaž Hočevar obiskal ekipo Zdravstvene postaje Velike Lašče.

Medicinske sestre s svojo potrpežljivostjo in človečnostjo vsakodnevno skrbijo za dobrobit občanov ter pomembno prispevajo k delovanju zdravstvenega sistema.

Njihova pomoč in podpora sta pogosto neprecenljivi prav v trenutkih, ko jih ljudje najbolj potrebujejo. Župan je ob obisku poudaril, da njihovo delo pušča pomemben pečat v življenjih mnogih ljudi, ter izrazil iskreno spoštovanje in hvaležnost za njihov trud, predanost in srčnost.

Vodooskrba v letu 2026

DAVID KROŠELJ, OBČINSKA UPRAVA FOTO: DAVID KROŠELJ

Hidrantno omrežje

Na območju občine smo v začetku leta 2026 na petih lokacijah zamenjali nedelujoče hidrante. Od petih zamenjanih hidrantov so bili kar trije mlajši od deset let. Zamenjava je bila nujno potrebna zaradi poškodb, ki so nastale zaradi uporabe prevelike sile pri zapiranjju. Primarni namen hidratnega omrežja ni splošna uporaba, ampak dobava vode za gašenje v primeru požara. Uporaba hidrantov v negasilske namene je strogo prepovedana in se lahko brez soglasja upravljalca kaznuje s finančno globo.

Vrtina Boštetje

Po 22 letih delovanja je v vrtini Boštetje odpovedala črpalka. Gre za 2,7 metra dolgo črpalko, nameščeno na približno 60 metrih globine. Zaradi specifičnosti opreme je bilo na dobavo nove črpalke treba čakati več kot deset dni. Zaradi njenih dimenzij je bil edini možen način vgradnja skozi streho objekta. Upamo, da bo nova črpalka delovala vsaj tako zanesljivo in dolgo kot njena predhodnica.

Vodovod Lužarji

V aprilu se je uspešno zaključila celovita obnova vodovoda v naselju Lužarji. V okviru projekta je bil zgrajen nov, približno 900 metrov dolg odsek vodovoda, urejeno hidrantno omrežje ter pri vseh odjemalcih nameščeni zunanji vodomerni jaški. Dela so se sicer začela že leta 2025, vendar so jih upočasnili zahtevne razmere zaradi zelo trde kamninske podlage ter nekateri birokratski zapleti, zato je bil projekt zaključen v letošnjem letu.

Vodovod Vrh

Trenutno poteka obnova vodovoda v naselju Vrh. Gre za približno 400 metrov dolg odsek, ki je nujno potreben prenove, saj je bila zaradi številnih okvar v preteklosti v obstoječo cev vstavljena tanjša nadomestna cev, ki ne zagotavlja ustrezne požarne varnosti. Zaključek del je predviden do konca maja 2026.

Projekt vodovoda Veliki osolnik–Turjak

Trenutno smo v fazi pridobivanja služnosti za vodovodni odsek med Velikim Osolnikom in Turjakom. Gre za obsežen

projekt novogradnje vodovoda v skupni dolžini 3700 metrov. Pridobitev služnosti na vseh zemljiščih, po katerih poteka trasa vodovoda, je ključnega pomena za nadaljnje korake, saj ti omogočajo pridobitev gradbenega dovoljenja, to pa je pogoj za prijavo na javne razpise za nepovratna sredstva. Ob tem velja poudariti, da projekt pripravljamo vnaprej in ni predviden za takojšnjo izvedbo, saj Občina takšnega finančnega zalogaja z lastnimi sredstvi ne more pokriti. Takoj ko bo na voljo ustrezen razpis za manjše občine, se bomo nanj prijavi. Za razumevanje in sodelovanje se vsem lastnikom zemljišč že vnaprej iskreno zahvaljujemo.

Načrti v nadaljevanju leta 2026

V letu 2026 nas na področju vodovoda čaka še veliko dela. Takoj po zaključku del v naselju Vrh bomo začeli z obnovo vodovoda v Prilesju, kjer je predvidena prenova približno 380 metrov dolgega odseka. Dela se bodo nato nadaljevala v Dolnjih Retjah in pozneje na Četežu, kjer bomo z obnovo vodovoda ter vgradnjo hidropostaje v vodohran zagotovili zanesljivo in nemoteno delovanje hidrantnega omrežja.

Ob koncu leta načrtujemo še aktivacijo nove vrtine v naselju Boštetje ter izgradnjo manjšega zalogovnika za potrebe hidropostaje Velika Slevica.

Kaj se dogaja s projektom izgradnje kanalizacijskega sistema?

ROMAN VIRŠEK, OBČINSKA UPRAVA FOTO: ROMAN VIRŠEK

Ko govorimo o kanalizacijskem sistemu, se na prvi pogled zdi, da je govora zgolj o dolgih ceveh, jaških in ogromnih gradbiščih, ki povzročajo zastoje na cestah. A dejansko gre za veliko več. Govorimo o kakovosti življenja, varovanju narave, razvoju občine in odgovornosti do prihodnjih generacij.

V Občini Velike Lašče že dlje časa aktivno delamo na največjem infrastrukturnem projektu v naši občini – izgradnji kanalizacijskega sistema in čistilne naprave, ki bo povezala aglomeracije Rašica, Male Lašče, Pušče in Velike Lašče. Projekt smo zaradi preglednosti in predvsem obvladljivosti finančne konstrukcije ter gradnje razdelili na več faz. Čistilna naprava bo modularna, sestavljena iz enot po 400 populacijskih enot, kar omogoča postopno širitev in priklop večjega števila občanov.

Prva faza gradnje zajema območje Rašice skupaj s čistilno napravo. Sledijo Male Lašče, nato povezovalni vod in priklop naselja Pušče, v zadnji fazi pa še Velike Lašče. Takšen vrstni red ni naključen – čistilna naprava mora namreč že od začetka delovati v ustreznem režimu in z zadostnimi količinami dotoka odpadnih voda.

Ker je potok Rašica praktično edini nekoliko večji vodotok v občini, je bila umestitev čistilne naprave v njegovo bližino dejansko tudi edina mogoča rešitev. To prinaša številne izzive pri umeščanju v prostor, usklajevanjih in načrtovanju tras, saj so predmetna, zgoraj navedena naselja, locirana precej vsaksebi.

Na Rašici se je projekt začel izjemno obetavno. Opravljenih je bilo veliko skupnih in individualnih sestankov z lastniki, usklajevanj in prilagoditev tras. Marsikje smo traso prestavili, jo prilagodili ter iskali rešitve, ki bi čim manj obremenile zasebna zemljišča. Kljub temu se pri takšnih projektih prečkanju posameznih dvorišč ali parcel ni mogoče povsem izogniti.

Občina se je vseskozi trudila, da bi infrastrukturo umeščala predvsem v javno dobro ali zemljišča v svoji lasti, kjer pa to ni mogoče, skušamo z lastniki doseči korekten dogovor. Veseli nas, da je velika večina občanov to razumela in pristopila konstruktivno. Pridobljenih imamo približno 95 % vseh služnosti. Prav zaradi tega se želimo res iskreno zahvaliti vsem, ki ste kakor koli pripomogli k izvedbi projekta.

Slednji je na veliko, morda nepremostljivo oviro naletel pri le dveh lastnikih. Kljub naročenim in plačanim sodnim cenitvam, dodatnim usklajevanjem in ponudbam, ki so bile precej višje od ocenjene vrednosti, dogovora ni bilo mogoče doseči. Pojavljali so se dodatni pogoji glede zazidljivosti zemljišč, menjav zazidljivih zemljišč za nezazidljiva in druge zahteve, na katere Občina kot odgovoren uporabnik javnih sredstev ne želi in ne sme pristati.

Pomembno je poudariti, da Občina te infrastrukture ne gradi zase. Kanalizacijski sistemi, vodovodi, ceste in druga komunalna infrastruktura se gradijo za občane. Za vse nas. Za čistejše okolje, boljše življenjske pogoje in razvoj krajev, v katerih živimo.

Ena od možnosti je sicer seveda tudi razlastitev lastnikov zemljišč, ki pa je pri gradnji tovrstne infrastrukture v praksi skorajda neizvedljiva oziroma vsaj izjemno dolgotrajna. Tudi če do nje pride, takšni postopki pogosto trajajo pet let ali več. Občina zato intenzivno išče nove rešitve, dodatne možnosti in alternativne poteke tras. A dejstvo žal ostaja – brez sodelovanja lastnikov zemljišč bo takšne ogromne linijske projekte zelo težko izpeljati.

Tole žal ni osamljen primer, saj se z dolgoletnimi blokadami srečujemo tudi pri drugih izredno pomembnih projektih. Mednje spada tudi nesrečno krožišče prav tako na Rašici, ki iz enakega razloga že več kot desetletje čaka na rešitev. To ni le težava Občine kot institucije. To postaja težava vseh občanov. Morda bi se morali včasih vsi skupaj vprašati, na kateri strani stojimo. Na strani razvoja, sodelovanja in skupnega dobrega ali na strani dobičkarstva, sporov in izgubljenih priložnosti? V upravi verjamemo, da smo vendarle na isti strani.

Prav zato nadaljujemo z delom, pogovori in iskanjem rešitev. Iskreno upamo, da se ne bo ponovilo leto 2005, ko je bil podoben projekt že pripravljen, nato pa prav tako obstal zaradi nerešenih služnosti. Takrat smo izgubili veliko časa in sredstev. Danes si tega ne želimo in ne moremo več privoščiti. Ne zaradi Občine kot ustanove, ampak zaradi ljudi, ki tukaj živijo – in zaradi generacij, ki prihajajo za nami.

Asfaltiranje v letu 2026

ROMAN VIRŠEK, OBČINSKA UPRAVA FOTO: ROMAN VIRŠEK

Asfaltiranje občinskih cest je zagotovo ena ključnih naložb Občine in eno najpogostejših vprašanj občanov. Določitev odsekov, kjer se izvede sanacija vozišča, je izjemno nevhvaležna odločitev, saj je stanje cest praktično po celotni občini nezavidljivo.

Izpostaviti je treba, da imamo neasfaltiranih še dobrih 14 kilometrov kategoriziranih javnih poti, od katerih jih nemalo vodi le do hiše ali dveh. Po drugi strani pa imamo kar precejšen delež prometno bistveno bolj obremenjenih cest, ki bi nujno potrebovale preplastitev, saj so zaradi poškodovanih asfaltnih površin, predvsem v zimskem času, že izredno nevarne. V tem trenutku smo že v situaciji, ko je treba posebno pozornost nameniti obnovam dotrajanih asfaltov ter se sprijazniti z dejstvom, da bo moral kakšen makadamski odsek še kakšno leto počakati.

Glede na letošnji ponoven drastičen dvig cen asfaltov preprost izračun pokaže sledeče. Za ponudbeno ceno najugodnejšega izvajalca bomo letos za 400.000 € asfaltirali manj kot 1,5 kilometra cest. Če skupna dolžina cest v občini znaša preko 150 kilometrov, to pomeni, da bo moral vsak odsek do naslednje obnove zdržati preko 100 let. Bo res?

V letošnjem letu smo skupaj z Odborom za komunalo, varstvo okolja in urejanje prostora izbrali sledeče odseke:

- Mački v dolžini 630 m
- Javorje v dolžini 355 m
- Uzmani v dolžini 450 m

Z javnim razpisom izbrani izvajalec del je za leto 2026 podjetje Žveplan d.o.o. Trenutno še čakamo na pravno-močnost odločitve, nato pa sledijo podpis pogodbe, uvedba ter začetek del nekje v drugi polovici maja. Letos smo z izvedbo nekoliko pohiteli, saj pričakujemo, da bodo cene zaradi razmer na svetovnih trgih in tudi letošnjih županskih volitev v drugi polovici leta še višje.

Občane že sedaj opozarjamo na popolne zapore cest na navedenih odsekih. Podrobnejše informacije bomo sproti objavljali na družbenih omrežjih občine. Če boste imeli krajan ob izvedbi kakršno koli vprašanje, predlog ali pripombo, nam pišite na roman.virsek@velike-lasce.si ali nas pokličite na 01 7810 363.

Gradnja komunalne infrastrukture v Poslovni coni Turjak

MARIJA IVANC ČAMPA, OBČINSKA UPRAVA
FOTO: MARIJA IVANC ČAMPA

Občina Velike Lašče v preostalem delu Poslovne cone Turjak nadaljuje z aktivnostmi za izgradnjo in ureditev komunalne infrastrukture. Naložba predstavlja pomemben korak k nadaljnjemu razvoju območja ter ustvarjanju pogojev za nove poslovne in gospodarske dejavnosti.

Projekt obsega izgradnjo potrebne komunalne infrastrukture, ki bo omogočila kakovostno opremljenost območja in izboljšala pogoje za prihodnje vlagatelje. V okviru gradbenih del se izvajajo dograditev novega cestnega omrežja, ki se navezuje na že obstoječe prometne površine, meteorne kanalizacije, nizkonapetostnega kabskega omrežja, javne razsvetljave, vodovodnega omrežja ter kabske kanalizacije za telekomunikacijske vode. Projekt vključuje tudi ureditev brežin in spremljajočih površin.

Dela potekajo skladno s terminskim načrtom in bodo predvidoma zaključena do začetka septembra 2026.

Trenutno je izvajalec uspešno zaključil dela vgradnje komunalne infrastrukture na odsekih cest C6 in C7. Nadaljujejo se dela na kraku ceste C2, kjer trenutno poteka vgrajevanje nasutja v spodnjih plasteh cestišča.

Občina z naložbo sistematično nadaljuje razvoj Poslovne cone Turjak, ki bo po zaključku projekta omogočala sodobno komunalno opremljeno okolje in ustvarjala boljše pogoje za gospodarski razvoj, nova delovna mesta ter širitev podjetniških dejavnosti v občini.

Ob tem Občina Velike Lašče obvešča zainteresirano javnost, da je na spletnem mestu občine objavljena javna dražba za prodajo zemljišč v Poslovni coni Turjak. Predmet prodaje so naslednje parcele v katastrski občini 1711 Turjak:

- parc. št. 1920/6 v izmeri 2.345 m²,
- parc. št. 1920/7 v izmeri 2.135 m²,
- parc. št. 1920/8 v izmeri 1.424 m²,
- parc. št. 1920/4 v izmeri 3.218 m²,
- parc. št. 1920/13 v izmeri 2.254 m².

Zemljišča predstavljajo priložnost za razvoj različnih poslovnih, proizvodnih in storitvenih dejavnosti ter za nove naložbe v lokalnem okolju.

Podrobnejše informacije o javni dražbi, pogojih prodaje ter merilih in možnostih gradnje so dostopne na spletnem mestu občine Velike Lašče.

Težko pričakovano krožišče Rašica

ROMAN VIRŠEK, OBČINSKA UPRAVA
FOTO: **ROMAN VIRŠEK**

Le redkokomu ni poznana dolgoletna saga izgradnje križišča na Rašici. Gre sicer za projekt države, ne Občine, vendar posledice odlašanja z izvedbo nosi predvsem lokalna skupnost in njeni prebivalci okoliških naselij. Namen projekta ni zgolj boljša pretočnost prometa, temveč predvsem večja varnost pri prečkanju ceste ter ureditev avtobusnih postajališč. Prav zato si Občina ves čas prizadeva, da bi bila ta izredno pomembna naložba čim prej izvedena.

Realizacija se tudi tukaj zapleta izključno zaradi nerešenih lastniških vprašanj oziroma nasprotovanja enega od lastnikov zemljišč; finančna sredstva za naložbo so po navedbah Direkcije za infrastrukturo sicer že zagotovljena. Kljub temu pa v zadnjih tednih prihajajo spodbudne informacije. Neformalno smo bili seznanjeni, da naj bi bil postopek razlastitve s strani države uspešno zaključen. Če ne bo novih pritožbenih postopkov, obstaja realna možnost, da bi lahko projekt po dolgih letih priprav v kratkem vendarle prešel v fazo izvedbe.

Ker žal nimamo nobenih terminskih zavez države glede začetka del, smo v začetku maja sami izvedli nujno sanacijo asfaltnih površin, kjer se občinska cesta iz smeri Roba priključuje na državno cesto. Dejstvo je, da gre za prometno najbolj obremenjeno križišče v naši občini, zato je bilo zaradi močno dotrajanega vozišča ukrepanje nujno. Občina je dela izvedla v lastni režiji, saj bi nadaljnje čakanje na začetek državnega projekta izgradnje krožišča pomenilo preveliko tveganje za varnost vseh udeležencev v prometu. Z izvedeno sanacijo smo vsaj nekoliko izboljšali kakovost vožnje na tem odseku.

V upravi ostajamo optimistični. Verjamemo, da bomo s sodelovanjem države, lokalne skupnosti in vseh deležnikov končno kmalu dočakali začetek izgradnje krožišča, ki bo pomembno prispevalo k večji prometni varnosti in kakovosti življenja na Rašici ter njeni širši okolici.

Sodelovanje na čistilni akciji

MARIJA IVANC ČAMPA, OBČINSKA UPRAVA

Iskrena hvala vsem krajevnim odborom, društvom in posameznikom, ki ste se udeležili letošnje čistilne akcije v naši občini.

S svojo prisotnostjo, trudom in pripravljenostjo pomagati ste pokazali, da vam ni vseeno, v kakšnem okolju živimo. Skupaj smo dokazali, da lahko z majhnimi dejanji naredimo veliko razliko ter prispevamo k čistejšemu okolju. V akciji je bilo zbranih dobrih 7 m³ razpršenih odpadkov, kar je še en dokaz, kako pomembna so takšna skupna prizadevanja. Čistilne akcije niso pomembne le zaradi urejenosti kraja, temveč tudi zaradi povezovanja ljudi, medsebojnega sodelovanja in zgleda mladim generacijam.

Ob tem pa kratek opomnik: narava ni odlagališče. Vse pozivamo, da odpadke odlagajo odgovorno in na za to namenjenih mestih, saj lahko le skupaj ohranimo naše okolje čisto in urejeno.

Hvala za vaš čas, energijo in zgled, ki ga dajete skupnosti.

Kako ravnati ob najdbi poginule živali?

ROMAN VIRŠEK, OBČINSKA UPRAVA

V upravi se razmeroma pogosto srečamo z vprašanjem občanov, kaj storiti, ko naletimo na povoženo ali poginulo žival. Vprašanje je zelo na mestu, saj je odstranjevanje živalskih trupel z vidika preprečevanja širjenja bolezni tako na živali kot na ljudi izjemno pomembno. Le s hitrim ukrepanjem se pravočasno odstrani vir potencialne okužbe. Prav tako je odstranitev kadavrov pomembna z vidika varovanja okolja, saj se tako preprečuje onesnaževanje voda, tal in krme.

Pri nas za odvoz poginulih živali skrbi veterinarsko higienska služba. Služba deluje vsak delovnik od 7.00 do 15.00. Izven delovnika je sicer organizirana tudi stalna pripravljenost za nujne odvoze poginulih živali v primerih suma kužne bolezni ali oviranja prometa na kategoriziranih cestah.

Če naletite na poginulo ali povoženo žival, lahko pokličete na telefonsko številko veterinarsko higienske službe – enota Ljubljana (01 4779 353), kjer lahko naročite odvoz živalskih trupel in tudi ostankov od klanja na domu za lastno porabo.

Odprtje Dnevno varstvenega centra za starejše Karlovica

NIKA PEROVŠEK IN KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

*Dan je lepši
v dobri družbi*

Konec marca, na prvi pomladni dan je svoja vrata odprl Dnevno varstveni center za starejše na Karlovi. Prireditve so s pesmijo in plesom odprli otroci vrtca Sončni žarek, skupine Srnice iz enote Karlovica, ki so z ljudskimi pesmimi in plesom simbolno povezali generacije, tradicijo in skupnost. Navzoče je uvodoma pozdravila povezovalka programa Jerneja Milavec, ki je poudarila pomen medgeneracijskega sodelovanja ter novih možnosti, ki jih center prinaša starejšim občanom.

V nadaljevanju je zbrane nagovoril župan Občine Velike Lašče Matjaž Hočevar, ki je predstavil projekt prenove in pomen pridobitve za lokalno skupnost. Izpostavil

je, da je center rezultat sodelovanja občine, partnerjev projekta, Doma starejših občanov Grosuplje in številnih sodelujočih. Projekt je odgovor na potrebe starajoče se družbe ter željo po kakovostnem in dostopnem dnevnem varstvu starejših v

domačem okolju. Gre za pridobitev, ki se širše vpenja v skupnost, tako na medgeneracijskem, kulturnem in prostorskem nivoju. Zbrane je nato nagovorila direktorica Doma starejših občanov Grosuplje, Metka Velepec Šajn, ki je poudarila pomen sodelovanja med institucijami ter vlogo dnevnih centrov pri ohranjanju aktivnega in kakovostnega življenja starejših.

Kulturni program je obogatil orkester harmonikarjev Glasbene šole Ribnica pod vodstvom prof. Cirila Skebete, ki je z izvedbo znanih skladb navdušil obiskovalce. Poseben trenutek prireditve je bil blagoslov prenovljenih prostorov, ki ga je opravil velikaški župnik Luka Demšar.

Partnerji projekta: Občina Velike Lašče, DU Velike Lašče, Andreja Novak s.p.

Ob zaključku slovesnosti sta župan in direktorica DSO Grosuplje prerezala trak ter s tem uradno odprla Dnevno varstveni center na Karlovici. Obiskovalci so si nato ob pogostitvi ogledali prenovljene in novo opremljene prostore ter urejeno okolico z obnovljenim igriščem.

S prijetno medgeneracijsko prireditvijo so bili prostori uradno predani novemu namenu. Novi center predstavlja pomembno pridobitev za občino in širšo skupnost, saj bo omogočal večjo socialno vključenost starejših, medgeneracijsko povezovanje ter kakovostnejše bivanje v domačem okolju. Novi center bo starejšim občanom ponudil prostor za druženje, aktivnosti in kakovostno preživljanje prostega časa, hkrati pa bo pomembno prispeval k povezovanju generacij v lokalnem okolju.

Projekt je izveden v okviru strategije lokalnega razvoja za programsko obdobje 2021–2027 ter sofinanciran iz sredstev Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja. Vodilni partner projekta Občina Velike Lašče je skupaj s partnerji Hiška miška, Andreja Novak s.p. in Društvo upokojencev Velike Lašče upravičen do 79.899,36 EUR nepovratnih sredstev.

Dan odprtih vrat

Dogajanje in vsebine v centru se po časi vzpostavljajo. Na dan odprtih vrat, 1. aprila so zainteresirani uporabniki lahko začutili prijetno vzdušje, spoznali prostore in najmlajše »sostanovalec«. V pestrem dopoldnevu je center spoznalo kar nekaj obiskovalcev in novinarjev, ki bodo ponudbo razširili med uporabnike in lokalno skupnost. Dogajanje so popestrili otroci iz skupine Srnice, ki so k plesu povabili starejše obiskovalce, župan pa je zbranim pekel palačinke.

Medgeneracijsko druženje

V sredo, 6. maja smo v Dnevno varstvenem centru za starejše Karlovica izvedli prvo medgeneracijsko aktivnost. Ob spremljavi harmonike smo skupaj z otroci iz vrtca Sončni žarek zapeli znane melodije in tudi zaplesali. Verjamemo, da iz takšnih srečanj nastajajo lepe zgodbe, ki nas povezujejo. Z veseljem bomo nadaljevali z ustvarjanjem dobrih spominov.

Vabimo vas, da se nam pridružite na naslednjih organiziranih aktivnostih v dnevno varstvenem centru, ki so prosto dostopne:

- **28. 5. 2026 ob 10.00** - kuharska delavnica
- **12. 6. 2026 ob 12.00** - predavanja:
 - 1. Urinska inkontinenca:** Anja Šajn, diplomirana fizioterapevtka
 - 2. Preventiva pred padci pri starejših:** Katja Lamovšek, diplomirana fizioterapevtka
 - 3. Sproščanje:** Eva Kovačič, diplomirana delovna terapevtka

Vlogo za vključitev v storitev dnevnega varstva za starejše lahko oddate pri DSO Grosuplje. Za več informacij lahko pokličete DSO Grosuplje na telefonsko številko 01 781 07 02 ali Občino Velike Lašče na telefonsko številko 01 781 03 77.

Prijazno vabljeni!

Tri desetletja prijateljstva med Velikimi Laščami in Lützelflühom

April 2026 si bomo v Velikih Laščah zapomnili tudi po obisku Švicarjev. Praznovali smo 30 let od prvega stika s švicarsko občino Lützelflüh. Štiridnevni program, poln novih doživetij, kulture, spominov in pristnega druženja, je znova potrdil, da meje med narodi zbledijo, ko se povežejo ljudje odprtih src.

IRENA INDIHAR, DRUŠTVO KULTURNI MOST LÜTZELFLÜH – VELIKE LAŠČE

Pred tridesetimi leti, v študijskem letu 1996, so v okviru lektorata za slovenščino na Univerzi v Bernu začeli z branjem Martina Krpana Frana Levstika. Na pobudo slovenske profesorice Ljudmile Schmid je slušatelj pastor Ernst Weber besedilo zgodbe prevedel v bernsko nemščino. Levstik je v Martinu Krpanu uporabil jezik, ki temelji na dolenskem narečju, in ohranil narečne odtenke, da bi Krpan deloval kot resničen, narodni junak. Pripoved slavi slovensko kmečko moč, bistroumnost in neuklonljivost pred tujo avtoriteto. Podobno kot Levstik je tudi švicarski pisatelj Jeremias Gotthelf v svoja dela vpletal narečni jezik in dosegel izjemno pristnost in moč opisa kmečkega življenja v Emmentalu. Pri obeh pisateljih kmet ni le neuk podložnik, ampak človek z lastno pametjo, humorjem in moralno močjo, kar se izraža prav skozi njun neposreden in neolepšan jezik.

Na predstavitev prevoda Martina Krpana, 8. februarja 1996 v Bernu, je bila povabljen delegacija iz občine Velike Lašče. Takratni župan Milan Tekavec je prvič obiskal Švico in prišel v stik s predstavniki Gotthelfove občine Lützelflüh.

Prevod Martina Krpana je služil kot kulturni ambasador, ki je povezal dve literarni tradiciji, ki sta obe zrasli iz ljudskega izročila in narečja. Lützelflüh velja za »Gotthelfovo vas«, Velike Lašče pa za zibelko slovenske kulture. Na podlagi sodelovanja, ki se je začelo leta 1996, sta Občini Velike Lašče in Lützelflüh avgusta 2004 podpisali uradni akt o pobratenju.

Zgodba, ki se je začela leta 1996, je letos dobila svoje jubilejno poglavje, ko so nas ponovno obiskali švicarski prijatelji, skupaj 49 obiskovalcev. Med njimi župan občine Lützelflüh Kurt Bauman, predsednica društva Kulturbrücke Velike Lašče – Lützelflüh Marianne Flückiger, častni občan občine Velike Lašče Milan Greiner, člani društva Kulturbrücke in člani jodlarskega terceta. Obiskovalci so se na pot podali v četrtek, 9. aprila, njihov prvi posta-

nek v Sloveniji pa so bila slikovita Goriška brda. Ta niso bila izbrana naključno. Upali smo, da bo goste tam že pričakala lepa in sončna pomlad, saj Švicarji še nikoli niso prišli na obisk tako zgodaj v letu.

Po nočitvi v Hotelu Venko in petkovem raziskovanju Brd, na katerem ni manjkala degustacija vina in oljčnega olja, ter obisku Postojne so gostje v petek popoldne končno prispeli v Velike Lašče. Sprejem pred Levstikovim domom je bil čustven. Gostitelji, člani društva Kulturni most in predstavniki Občine smo jih pričakali z odprtimi rokami. Po uradnem pozdravu so gostje odšli v domove gostiteljskih družin, kar ostaja najdragocenejši del sodelovanja – bivanje pri ljudeh, kjer se tkejo najbolj osebne vezi.

Sobota je bila namenjena spoznavanju našega glavnega mesta. Po ogledu Ljubljane in Ljubljanskega gradu (z več strani smo slišali, kako je Ljubljana urejena in čista) ter kosilu na Škofljici so se gostje vrnili v Lašče in še ujeli utrip živahne Pizzadi, ki se je ta dan odvijala na šolskem igrišču. Ko je povezoval Pizzadi goste nagovoril v nemščini, nas je spomnil na stare sanje o Sloveniji kot drugi Švici. Na ravni države nam to še ni uspelo, v Laščah pa smo oči-

tno kategorija zase – pri nas Švice ni treba iskati, saj Švica sama pride k nam.

Vrhunec dneva smo doživeli v polni dvorani Levstikovega doma, kjer se je odvila

osrednja prireditev ob 30-letnici prvega stika s Švico. Nastopil je švicarski jodlarski tercet Läbesfroid iz Wattenwila. Njihovo petje je imelo letos še posebno težo, saj je bilo švicarsko jodlanje decembra 2025 uvrščeno na Unescov seznam nesnovne kulturne dediščine. Ob spremljavi švicarskih malih diatoničnih harmonik so dvorano napolnili zvoki gora, ki so se prepletali z melodijami slovenske ljudske glasbe skupine Propertea.

Župan Matjaž Hočevar se je v govoru posebej zahvalil družinam: »Vi ste tisti nevidni, a najmočnejši steber našega pobratenja. S tem ko odprete vrata svojih domov, ne delite le strehe, temveč svoje srce. Brez vas, brez aktivnega vključevanja naših društev in predvsem brez prizadevanj obeh društev Kulturni most, ki neumorno skrbita za sodelovanje na obeh straneh, ta vez ne bi bila tako trdna.«

Namestnica švicarske veleposlanice v RS Chantal Nicod je poudarila: »Danes se ne srečujemo zgolj ob priložnostnem

obisku, temveč ob srečanju, ki temelji na dolgoletni povezanosti. To prijateljstvo se je oblikovalo skozi številna srečanja in se vse do danes ohranja ter razvija z velikim predanim delom in zavzetostjo. Ključno vlogo pri tem imajo vsi posamezniki, ki s svojo predanostjo aktivno soustvarjajo in prevzemajo odgovornost za njegov razvoj. Prav v manjših skupnostih se še posebej jasno kaže, kako pomembni so neposredni stiki, medsebojno razumevanje in zaupanje.»

Večer se je zaključil s pogovorom in druženjem ob dobrotah, ki so jih pripravili člani društva Kulturni most.

Bela nedelja se je začela slovesno, z mašo v župnijski cerkvi v Velikih Laščah. V cerkvi je spet zazvenel jodlarski tercet Läbesfroid, ki je odpel pesem hvalnico in molitev Oče naš. Nežna melodija je ustvarila posebno spokojnost, ki se je dotaknila vseh prisotnih. S petjem je sodeloval tudi mešani cerkveni pevski zbor. Švicarji so občudovali veliko in svetlo cerkev, še velikonočno okrašeno z banderi. Nedeljsko popoldne je bilo v celoti posvečeno druženju in odkrivanju lepote Slovenije. Gostiteljske družine so svoje švicarske goste popeljale na različne konce, prilagojeno njihovim željam in interesom. Pot jih je zanesla v sosednjo Ribnico, kjer so si ogledali Rokodelski center, novi Urban center, na Rašico, kjer so na Trubarjevi domačiji spoznavali knjigoveško delavnico. Obiskali so skrivnostno Taborsko jamo in presihajoče Cerkniško jezero, nekateri pa so pot podaljšali do slovenskega morja, da so gostom v enem samem dnevu pričarali raznolikost naše dežele.

Dan smo sklenili s skupno večerjo gostov in gostiteljskih družin v gostilni Škrabec. Ob dobri hrani, zvokih harmonike in citer so se kovali načrti za prihodnja srečanja. Velika želja na obeh straneh je, da bi v to zgodbo vstopile mlade generacije.

Zadovoljni, da smo bili dobri gostitelji in da je vse teklo po načrtih, smo se v ponedeljek zjutraj poslovili od švicarskih gostov in avtobus je odpeljal proti Moravskim Toplicam. Vsako slovo po toliko letih prinese nekaj nostalgije, a hkrati tudi zavezo za naprej. V zraku je ostal občutek hvaležnosti. Tri desetletja niso le številka; so dokaz, da nas kljub različnim jezikom družijo isto »veselje do življenja« – ali kot pravijo naši prijatelji: Läbesfroid.

Predsednica društva Kulturbrücke je ob vrnitvi v Švico napisala: »Naše enotedenske počitnice v Sloveniji so minile tako hitro! Odkrivali smo nove dele Slovenije in vsi v naši skupini so bili navdušeni nad slikovitimi lepotami. Najboljši del pa je bil čas, preživet z vami v Velikih Laščah. Vaše prijateljstvo in toplina sta se vseh globoko dotaknila. Na poti domov smo v pogovorih vedno znova poudarjali, kako dragocena so ta osebnostna srečanja. Tudi tisti, ki so z nami potovali prvič, so bili navdušeni.«

Obisk je kot vedno finančno podprla Občina Velike Lašče, zahvaljuje mo pa se tudi donatorjema: podjetju Trgoup d.o.o. in KG Dent, d.o.o. Hvala članom društva Kulturni most za vso pomoč pri organizaciji in izvedbi obiska, gostiteljskim družinam, ki ste skrbale za goste, gospodu Ediju Zgoncu za pripravo in vodenje izleta po Goriških brdih, KUD-u Primož Trubar za ozvočenje in osvetlitev prireditve, gospodu župniku Luki Demšarju za prijazen pozdrav gostov v nemščini, družini Zabukovec za pripravo pogostitve, citrarki Damijani Praprotnik in harmonikarju Domnu Indiharju za glasbene prispevke, Bredi Dvořák Drašler za prevajanje in članicam Društva podeželskih žena, ki ste svojimi nošami olepšale prireditev.

Nagovor predsednice društva Kulturni most Irene Indihar na prireditvi v Levstikovem domu

Spoštovani gostje, dragi prijatelji iz pobratene občine Lützelflüh, člani društva Kulturni most in obiskovalci današnje prireditve – Grüezi mitenand

Velike zgodbe se običajno začnejo z enim samim pogumnim korakom. Za naše prijateljstvo se je ta korak zgodil pred 30 leti. S hvaležnostjo se spominjamo leta 1996, ko se je takratni župan Milan Tekavec odločil, da gre v Švico. Takrat še nihče ni slutil, da bo ta obisk prerasel v tri desetletja medsebojnega sodelovanja.

Tri desetletja so mozaik tisočerih spominov. Ko pogledam nazaj, vidim naše podjetnike in člane različnih društev na podjetniških razstavah v Lützelflüh, vidim članice našega društva in Švicarke, kako so skupaj mesile testo za kruh in slovensko potico, kako smo spoznavali umetnost izdelave sira in čokolade, skupaj nastopali, prepevali in igrali. Praznovanje 100-letnice naše KZ Velike Lašče so obogatili obiskovalci v švicarskih nošah, ki tako kot mi spoštujejo sivorjavo pasmo goveje živine.

Spominjam se naših »visokih obiskov« na vrhovih Pilatusa in Jungfraujoča in tudi nepozabnega prizora na trgu v Velikih Laščah, ko so Švicarji pripeljali mogočen hlebec ementalskega sira, ki so ga nato razdelili med vse prisotne.

Vsa leta so nas spremljali ljudje z vizijo in srcem. Danes se želim posebej zahvaliti tistim, ki so to pot tlakovali in jo ohranjali živo. Hvala Milanu Tekavcu za njegov začetni pogum, hvala takratnemu županu občine Lützelflüh Walterju Müllerju za odprtost in sprejemanje drugih, hvala Milanu Greinerju in Ljudmili Schmid za njune zamisli in neprecenljiv prispevek k povezovanju. Posebna zahvala gre Marianni Flückiger, predsednici švicarskega društva Kulturbrücke, ki je s svojo predanostjo na švicarski strani skrbela, da je bil ta kulturni most vedno trden in prehodan.

Hvala vsem predstavnikom obeh Občin, ki ste skozi leta verjeli v to sodelovanje in ga finančno podpirali. Hvala vsem članom obeh društev Kulturni most in številnim gostiteljskim družinam.

Švica in Slovenija sta si v marsičem podobni – obe ljubita svoje gore, cenita delavnost, spoštujeta tradicijo, sta povezani z naravo. A to, kar nas povezuje v tem pobratenem odnosu, je nekaj več: je vzajemno spoštovanje in toplina, ki jo začutimo ob vsakem obisku. Naj tudi naslednja leta prinesejo toliko veselja in sodelovanja, kot smo ga bili deležni do sedaj.

Svetovni dan gasilcev

NINA PLOT FUGINA, OBČINSKA UPRAVA

Vsako leto **4. maja** obeležujemo Svetovni dan gasilcev in god svetega Florijana, zavetnika gasilcev. Ta dan ni le priložnost za zahvalo, temveč tudi za razmislek o tem, kako nepogrešljiv del so gasilci v našem vsakdanu. V Občini Velike Lašče pod Gasilsko zvezo Velike Lašče deluje devet prostovoljnih gasilskih društev, ki s svojo predanostjo in pripravljenostjo pomembno prispevajo k varnosti in dobrobiti lokalne skupnosti.

Ta društva so: PGD Velike Lašče, PGD Dvorska vas–Mala Slevica, PGD Karlovica, PGD Škrlova, PGD Retje, PGD Rašica, PGD Turjak, PGD Rob, PGD Veliki Osolnik.

V preteklem letu so te gasilci posredovali v številnih intervencijah, od gašenja požarov, odstranjevanja posledic neurij, prvi pomoči, tehničnih pomoči pa do sodelovanja v širših regijskih in državnih tekmovanjih. Pomembno vlogo imajo tudi pri izobraževanju mladih, sodelovanju z drugimi društvi in pri gradnji občutka skupnosti ter solidarnosti, ki je ključnega pomena v kriznih trenutkih.

Ob tej priložnosti se vsem gasilkam in gasilcem iskreno zahvaljujemo za njihovo nesebično pomoč, pogum, požrtvovalnost ter pripravljenost priskočiti na pomoč.

Cepljenje proti klopem meningoencefalitisu

KLARA VARGA, OBČINSKA UPRAVA FOTO: SHUTTERSTOCK

Občina Velike Lašče v letu 2026 sofinancira cepljenje proti klopem meningoencefalitisu. Vsi zainteresirani občani se za cepljenje naročite v ambulantni. Cena posameznega odmerka z vključenim sofinanciranjem Občine znaša 15 evrov. Do sofinanciranja cepljenja ste upravičeni vsi občani občine Velike Lašče za vse odmerke. **Sofinanciranje cepljenja bo omogočeno do porabe proračunskih sredstev za ta namen.**

Redna cena posameznega odmerka potem znaša 30 evrov.

GLOSA

Kopriva ne pozebe

INŠPEKTOR MUKI

Pizziada je vnovič uspela in najbrž ne bom pretiraval, če zapisem, da je bil v primerjavi z lansko storjen nov korak naprej. Tako po organizaciji kot obisku. Ljudje imajo pač radi pice. Sploh, če/ko so zastoj. Še piranje jih ne bi mogle razgrabit hitreje.

V starem bifeju je vse po starem, v novem vse novo. Tisti od vseh pozabljeni stojnici sta še vedno prislonjeni na pročelje Levstikovega doma. Laški gasilci imajo nov kombi, robarski so organizirali prvomajski kres, na Rašici so adaptirali križišče. Spet.

Sosed je spet oziroma še vedno na bolniški. Ker ni eden tistih, ki bi z veseljem držal noge v zrak, mu je seveda že pošteno dolgčas. V tej luči ne čudi, da je z veseljem sprejel pobudo, da med poroko prijateljeve hčerke čuva nevestino domačo hišo. Tej ad hoc ustanovljeni varnostni službi, ki naj bi pregnala morebitne nepridiprave, so se nemudoma pridružila nekatera najpogumnejša, a tudi globoka ter presušena vaška grla. Da so vse skupaj vzeli zelo resno, priča podatek, da so dali natisniti majice. Eden od članov te velikolaške različice Sintala je sicer v roke dobil majico, ki je bila, glej ga zlomka kakšen slučaj, par števil premajhna, pa je bil bolj kot strah vzbujajoči varnostnik videti kot neka priletna vaška starleta na tekmovanju mokrih majic. A akcija je uspela. V več pogledih. Lopovi so se posestva ognili v velikem loku, po neuradnih informacijah pa se je na koncu pri čuvanju hiše spilo skoraj toliko alkohola kot na sami ohceti.

Enega ali dva preveč je pred časom zvrnil tudi nek naš soobčan. Po prekokani noči v prestolnici je kot že večkrat pred tem sedel v taksi. Ker ni bilo neposrednih prič, ni docela jasno, zakaj je prišlo do šuma v komunikaciji. Kar je jasno, je, da je namesto v domačih logih pristal v Polhovem Gradcu. Po kakšni uri ali dveh je končno uvidel, da zaman išče domačo hišo, ob pomoči začudenih, a prijaznih domačink pa je prišel do spoznanja, da se ta nahaja kakšnih 50 kilometrov južneje. Še dobro, da ga taksist ni odpeljal v Slovenj Gradec ali celo avstrijski Gradec.

K bolj resnim temam. Ene volitve so mimo, druge se počasi bližajo. V državnem zboru bo naše konce tudi v naslednjih štirih letih zastopala Alenka Jeraj, za katero je to že šesti mandat. Bo že držalo, da kopriva ne pozebe. Za tiste, ki ne veste ali ste pozabili – Kopriva je bil njen alias na Twitterju, s pomočjo katerega je anonimno udrihala po drugače mislečih, vse dokler se ni enkrat zatipkala in nehote razkrila svoje prave identitete. To je naša nova stara predstavnica v hramu demokracije. Že skoraj 6500 dni in štejemo dalje. V vseh teh letih je sicer v naše konce redko zašla, pa čeprav je imela na voljo pisarno na občini.

Zdaj se bo počasi pričel boj za županove stolčke. Janković je uradno že napovedal vnovično kandidaturu, v Laščah na prve uradne kandidature še čakamo. Ko vidim, s kakšnimi se na enem izmed družbenih omrežij med seboj obkladajo nekdanji velikolaški sosede, ko ne manjka niti premetavanja kosti, me sicer zanimanje za kakršno koli politiko še dodatno mine.

Neizmerno radi se delimo, pa čeprav smo vsi skupaj na enosmerni cesti z isto končno postajo. Ura pa neusmiljeno tiktaka. »Čas je naš največji sovražnik, ne ljudje. Ljudje so minljivi kot vse drugo, a čas bo vedno tu, da vam vse vzame. Leta, mladost, ljubezen, spomine, ljubljene osebe, na koncu pa še vas. Čas nikomur ne prizanaša, pred njim še nihče ni pobegnil,« je nekoč dejal danes že pokojni srbski filmski igralec Nebojša Glogovac.

Komu pripada oblast?

Volitve so za nami, resničnostni šov Kmetija pa menda še traja. Tako kot nas je nekaj vsak dan spremljalo politični boj in z njim povezane novice, drugi vsak dan gledajo Kmetijo in jo zavzeto spremljajo. Gotovo obstaja tudi kdo, ki spremlja oboje ali pa nič od tega. Do skoraj vsakega od nas tako ali drugače pridejo vsaj delčki novic iz obeh svetov. Tako kljub temu, da Kmetije ne spremljam, vsake toliko nekaj malega izvem iz kratkih videov na družbenih omrežjih ali pa pogovorov v družbi. In enako je pri politiki – večina ljudi je ne spremlja zelo podrobno, slišijo pa novice na radiu in vidijo objave na družbenih omrežjih.

MARKO GRUDEN FOTO: SHUTTERSTOCK

Lepota demokracije je v tem, da glas tistega, ki se je poglobil v programe strank in aktivno spremljal vsa soočenja, velja enako kot glas tistega, ki se je v nedeljo popoldne odločil in šel glasovat po navdihu. In glas dekana fakultete velja ravno toliko kot glas njegovega študenta v prvem letniku. Pa naj dekan še tako razlaga, da »mladi fantje s poklicnih šol« itak ne vedo, zakaj in za kaj volijo.

In komu zdaj po volitvah pripada oblast? Ljudstvu, kakopak. Ljudstvo je z volitvami določilo, kateri stranki pripada koliko moči – v odstotkih. In tisti, ki zbere več kot polovico za svoje vladanje, dobi ključke do oblasti. Sicer je oblast (večinoma na srečo) močno omejena, ampak želijo si je pa vseeno vsi.

Z oblastjo je podobno kot z igračo, ki jo vzameš otroku. Ko jo nekdo enkrat ima, čeprav mu je dana le v varstvo, se nanjo naveže in je ne želi več izpustiti. Medtem ko smo na sosednjem Madžarskem gledali, kako Orban, ta »strašni diktator«, takoj prizna poraz in se umakne, smo v našem parlamentu gledali

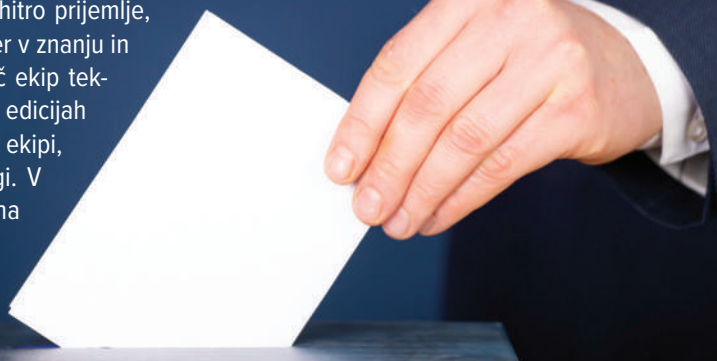
zgroženost nekaterih ob misli, da bi lahko v Sloveniji vladal kdo drug kot oni. Ko v politiki vidim ali slišim koga, ki misli, da oblast pripada njemu, se spomnim na znani citat Staneta Dolanca iz leta 1972 – na oblasti smo mi, če ne bi bili mi, bi bil nekdo drug, to pa se ne bo zgodilo.

Ena od lastnosti zdrave demokracije je, da se na oblasti različne stranke izmenjujejo. To je naraven potek, ne tragedija.

Na srečo je življenje več kot le politika. In tudi naši kraji so aktivno zakorakali v pomlad z novo energijo. Pizziada je dokazala, da ni muha enodnevnica. Lepo je bilo videti polno igrišče ljudi. Nov trend, ki se pri nas hitro prijema, je tudi PubKviz – kviz, kjer v znanju in splošni razgledanosti več ekip tekmuje kar v gostilni. V treh edicijah še nisem bil v zmagovalni ekipi, smo bili pa dvakrat drugi. V znanju so tekmovali tudi na državnem kvizu podeželske mladine v Šentvidu pri Stični. Ena laška

ekipa je bila za le en odgovor stran od zmage, druga pa je celo noč držala prvo bojno linijo proti žeji – tokrat za spremembo na notranji strani najbolj obleganega jurčka. Ko smo leta 2025 tak dogodek organizirali pri nas, so dekleta iz njihovega društva prišla pomagat, letos smo jim uslugo vrnili.

Začenja se sezona veselja, mlajev, piknikov, dopustov ... Če ste se spomnili hudo zagreli za politiko, jo lahko v tem času daste malo na stran. Jesen bo zagotovo spet pestra.

Zahvala

Zadnjih nekaj vrstic svoje kolumne bi namenil zahvali. Najprej vsem, ki ste šli na volitve. Nato vsem, ki ste glasovali za avtorja te kolumne. V mesecu pred volitvami nisem imel ene slabe izkušnje, veliko pa je bilo besed podpore, opogumljajočih besed, ki so mi pustile lep vtis. Hvala vsem, ki ste kakor koli pomagali – z nasveti, prostorom za plakat, na dogodkih ali na kakšen drug način. Tudi vsem, ki ste komu rekli kaj lepega o meni. Rezultat je zelo dober, preko 2000 glasov. Sistem je tak, da danes v državnem zboru sedi 21 poslancev, ki so dobili manj kot toliko glasov. Ampak nič zato. Delamo naprej. Da bi nam (vsem skupaj) uspelo za naše kraje narediti kaj dobrega. Hvala!

Kolumna je članek z izrazito poudarjenim osebnim stališčem avtorja. Tega avtor ne skriva.

Akademski slikar Lojze Adamlje: slika sanje in živi realnost

Ker nisem ljubiteljica dopisnih intervjujev, sva se s slikarjem srečala na obema ljubi Trubarjevi domačiji. Prišla sem točno ob uri, a Lojze me je že pričakal za mizo. Uglavljen kot vedno se je najprej opravičil za črno obrobljene nohte, saj je prvomajske praznike preživel v družbi grafične stiskalnice in črnila. Je človek, ki je vedno v pogonu, in verjetno se prav zato za njim razgrinja bogata življenjska zgodba. Njegovo trenutno aktualno razstavo v galeriji Skedenj sem priložnostno izkoristila, da ga poprosim za intervju in lahko vsaj nekaj vidikov njegovega angažmaja predstavim velikolaškemu bralcem. Umetnik, ki po upokojitvi še vedno dovršen del delavnika preživi v ateljeju, kjer slika, skicira, ureja, bere in študira, ki skoraj vsakodnevno rekreativno teče in se ukvarja tudi z drugimi športi, ki redno obiskuje razstave po celotni Evropi in sledi umetnostnim tokovom ter se tudi sam aktivno udeležuje mnogih slikarskih kolonij in likovnih srečanj, ima gotovo veliko povedati, sem menila. Nisem se zmotila.

MARJANA DOLŠINA DELAČ FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

Začniva z vprašanjem, ki se morda zdi trivialno, a je v resnici ključno. Zakaj slikate?

To je skoraj nuja. Ko enkrat stopiš na pot slikarstva, grafike, se samodejno premakneš v neki drugi svet, v svet drugačnosti, neobičajnosti. Okolica ostaja zanimiva, a jo doživljaš drugače od večine. Te refleksije moraš nekam preliti in slikarstvo je ta pot. Ko si enkrat na njej, si okužen za vedno in ne moreš nazaj. Postane način življenja, okupira razmišljanje podnevi in ponoči.

Je naporno?

Je, misli te ves čas vlečejo drugam, tudi takrat, ko bi moral početi kaj bolj vsakdanjega, uporabnega, kar v življenju pač potrebuješ. Umetnost te vseskozi pelje v drugo smer in zaradi tega imaš slabšo koncentracijo za to »posvetno« življenje, saj si nenehno obremenjen s svojimi mislimi.

Zato mogoče umetniki za okolico delujejo malo kaotično ...

To je skoraj pogoj, ja.

Kdaj in kako ste se odločili za poklic umetnika – ne samo da boste slikali, ampak da se boste s tem ukvarjali malo bolj zares?

Že kot otrok, rojen na vasi, sem v osnovni šoli pokazal likovni talent in dobil tudi nekaj priznanj – med drugim sem bil prvi jugoslovanski osnovnošolec, ki je pre-

jel mednarodno nagrado Unicefa v New Delhiju. Bilo je precej odmevno, o tem so pisali tudi v Pionirskem listu in Kurirčku. Takrat so se začele pojavljati pobude, da bi svoj talent izkoristil in se usmeril v umetnost. Doma nismo gojili nobene tovrstne tradicije, a sem imel možnost nadaljevati šolanje – odločil sem se med srednjo šolo za oblikovanje in srednjo grafično šolo. Ker sem poznal prijatelja, ki se je že šolal na grafični šoli in mi je o njej povedal veliko dobrega, sem se odločil zanjo. Tam sem pričakoval, da se bom izučil za ilustratorja, kar je bil potem tudi razlog, da sem na akademiji nadaljeval študij v smeri grafike, pozneje pa še slikarstva.

So starši pozdravili vašo odločitev ali so bili zadržani do nje glede na to, da pri vas doma te tradicije poprej ni bilo?

Starši mi niso niti branili niti me posebej spodbujali. Poba se je pač odločil in bomo videli, kaj bo iz njega, so menili. Živeli smo namreč v skromnih razmerah in možnost, da se izobražujem s pomočjo

štipendije, je staršem nekoliko olajšala situacijo; slutili so, da bom tudi tako uspel priti do svojega poklica.

Torej vas je od samega začetka podpiral vaš talent?

To pa ja.

Sebe običajno predstavljate kot slikarja nadrealista in tako vas vidi tudi večji del strokovne javnosti. Kako bi to opredelili – kdo je slikar nadrealist?

V manifestu, ki ga je zapisal Breton leta 1924 [André Breton, Manifeste du surréalisme, 1924, op. a.], so postavljeni temelji nadrealizma, in sicer z likovnimi elementi povedati zgodbo, ki je v življenju ne moremo doživeti. Nadrealizem v svojem slikarstvu razumem kot prizadevanje, da upodobim tisto, kar se poraja v podzavesti ali zavesti – zato so moje slike zgrajene iz realističnih elementov, njihova pripoved pa ostaja nadrealistična.

Bi rekli, da ideja vedno nastane pred podobo ali se včasih dokončno razkrije šele med slikanjem?

Rezultat – dokončana slika je vedno bistveno drugačna od začetne zamisli. V procesu slikanja osnovni koncept nadgradim ali ga zapeljem v drugo smer. Naredim študijo, podobo si zamislim, a ko gradim sliko, ugotovim, da mi kakšne kompozicijske rešitve ne ustrezajo, zato jih preoblikujem.

Vaše likovne stvaritve so na prvi pogled nenavadne, absurdne, celo bizarne, zanje se zdi, da so plod nebrzdane domišljije. Vaš največji umetnostni vzornik, Salvador Dalí, je eden najbolj kontroverznih ustvarjalcev v vsej zgodovini umetnosti.

Sam ga ne bi izpostavil kot največjega vzornika.

In kdo je?

Neo Rauch mi je izjemno blizu. On je moj generacijski umetnik, tisti, ki mi bolj pripoveduje kot Dalí.

Dalí je bil izrazito ekscentričen; zdi se, da je deloval zelo impulzivno, medtem pa vi delujete precej bolj umirjeno, celo zadržano. Kar poveste, zveni premišljeno in racionalno.

Kako gre to skupaj?

Verjetno je stvar značaja. Nikoli ne grem na prvo žogo, stvari rad premislim, nenazadnje tudi življenje ne poteka premočrtno. Če komentiram Dalíjevo zgodbo, saj me z njim kot največjo ikono nadrealizma največ primerjajo: v družbi je pogosto namerno izražal svojo ekscentričnost. Počel je številne odmevne, tudi ekscesne stvari in skupaj s svojo Galo mojstrsko uprizarjal »marketing drugačnosti«. V času življenja je pogosto več pozornosti vzbujal s svojo javno podobo in nastopanjem kot s samimi slikami. A prav zato, ker so bila dela hkrati izjemna, so pritegnila kupce in mecene. Njegov značaj je njihovo

vrednost le še stopnjeval in mu omogočil življenjski slog, kakršnega je živel.

Na slikah se nekateri motivi ponavljajo, med njimi je tudi ptič, obut v čevlje, ki ste ga poimenovali Karibus. Kakšna zgodba se skriva za njim?

Ne ponavljajo se motivi, ampak zgolj posamezni motivni elementi. Zgodba o Karibusu je omenjena že v filmu [dokumentarno-igrani film Karibus, portret slikarja Lojzeta Adamljeta, RTVS, 2025, op. a.]. Nekoga popoldneva sem hodil po ljubljanski ulici in pred sabo zagledal žensko, ki me je spominjala na sodelavko. Dohitel sem jo, jo pozdravil in se začel z njo pogovarjati, kot da se dobro poznavata, ne da bi se zares ozrl v obraz. Ko sem jo končno pogledal, sem ugotovil, da gre za popolno neznanko. Seveda sem se ji opravičil, saj je vse skupaj izpadlo precej nerodno, skoraj kot nadlegovanje. Ta neprijetni občutek me je spremljal še ponoči. Sanjal sem, da hodim po ulici, ob meni pa stopa človeška figura v zloščanih čevljih. Ko sem dvignil pogled, sem ugotovil, da to sploh ni človek, ampak ptič. Zjutraj sem figuro takoj skiciral ter jo zatem še kakšen mesec razvijal in dodeloval, ker se mi je zdela zanimiva. Ko sem naredil prve grafike, je Karibus vzbudil precej zanimanja tako pri občinstvu kot pri kritikih. Čeprav danes pogosto rečemo, da je bilo v umetnosti naslikano že vse, se je človek-ptič gledalcem vendarle zdel nekaj novega. In ker je motiv resnično moj, ga

redno vključujem v svoja dela.

Če bi morali Karibusa opisati kot človeški značaj, ne kot motivno figuro, kakšen »tip osebnosti« bi bil?

Bil bi lump, malo vsiljiv in vedno željan pozornosti. Rad se spreneveda, v prizor se pogosto prikrade kot nekakšen turist ali vsiljivec – enkrat si nadene kopalke, drugič si posadi perjanico na glavo – in skuša prevladovati na sliki. Predstavlja tudi karikirane človeške slabosti, predvsem nečimrnost. Včasih je le opazovalec, drugič osrednja figura dogajanja.

Je kot nekakšen Salvador Dalí na vaših slikah ...

Tako, ja.

Vaše slike so na prvi pogled dostopne, lahko berljive, a hkrati izmuzljive. Vam je bližje gledalec, ki išče pomen, ali tisti, ki preprosto sprejme nelogičnost in se potopi v prizor?

S svojim slikarstvom ljudem ne želim dajati odgovorov, ampak jim zastavljati vprašanja. Veseli me, ko se gledalec ob sliki ustavi in se poglobi vanjo, ko začne razmišljati o zgodbi, ki jo vidi. A vedno lahko zajame le del tega, kar sem skušal izraziti. Sam sem namreč s sliko preživel ure, dneve, včasih tudi mesece – jo gradil, spreminjal, o njej razmišljal. Zaradi te časovne in miselne razlike popolnega ujemanja med avtorjem in gledalcem pravzaprav ne more biti.

Vas kdaj presenetijo interpretacije drugih, morda celo takšne, ki se vam zdijo zanimivejše od vašega izhodišča?

Tudi to je sijajno vprašanje. Še nikoli se mi ni zgodilo, da bi gledalec v moji sliki našel več zgodbe, kot sem je sam želel vanjo vložiti. Me pa vedno navduši tisti, ki se moji osnovni ideji res približa. Večina gledalcev sliko opazuje le nekaj minut, medtem ko sem jo sam ustvarjal daljše obdobje. Izjema je morda človek, ki sliko kupi in jo ima doma, saj jo lahko opazuje dlje časa in ga vedno znova nagovori drugače.

Ste kdaj pomislili, da bi za boljše, večplastno razumevanje svoje slike opremili z razlago?

Ne, ker bi zelo težko ubesedil vse, kar doživljam med slikanjem. Morda bi razložil osnovno idejo ali izhodišni koncept, kaj več pa težko. Slika je vendarle namenjena temu, da spregovori tudi komu drugemu, ne le meni, zato jo želim prepustiti gledalcu. Za posamezno delo včasih naredim tudi po petdeset skic različnih detajlov in se z njim ukvarjam zelo dolgo, a občutek ob dokončani sliki vedno poplaca ves vložen trud.

Se vam zdi, da je absurd učinkovitejši kot neposredna kritika sveta?

Odnos do družbe, ki ga izražam skozi svoja dela, ni agresiven. Kar vidim in doživljam, želim povedati na mehkejši, posreden način. Ne gre toliko za odzivanje na posamezne trenutne dogodke, ampak bolj za razmislek o širšem času – o tem, kje smo in kam gremo. Ne mislim, da je moja umetnost tako družbeno angažirana, da bi lahko spreminjala svet, saj doseže razmeroma majhno število ljudi, a tudi to se mi zdi dovolj. Prek mojih slik lahko gledalec začuti predvsem, kakšen človek sem.

Vaš slikarski jezik je izrazito verističen. Likovno so vaše slike zelo izmojstrene, dodelane. Je ta prepričljivost nujna zato, da lahko vaše absurde zgodbe sploh delujejo? Bi vaše ideje delovale enako močno v bolj ekspresivni ali skicirani maniri? Vas kdaj mika, da bi zavestno prekinili s svojim značilnim likovnim jezikom?

Takšni pomisleki se vračajo znova in znova. Kot likovnik se človek velikokrat vpraša, ali je to, kar počne, sploh osmišljeno in ali je na pravi poti. Sam veliko potujem in si ogledam ogromno razstav drugih umetnikov. Včasih me kakšna razstava res močno nagovori in si mislim: tole je pa izjemno, mogoče bi tudi sam poskusil kaj v tej smeri. A tudi kadar sem se preizkušal v drugih motivih ali pristopih, sem se vedno vračal k svojemu likovnemu jeziku in

svojim zgodbam, ker sem prav tu najbolj doma in najbolj izoblikovan.

V nekaterih delih se pojavljajo prepoznavni slovenski prostori (npr. Kongresni trg, Metelkova ulica v Ljubljani, celo Stritarjeva kašča v Podsmreki ...), a so vedno transformirani. Kaj vas pri realnih lokacijah pritegne, da jih »premestite« v alternativni svet?

Največkrat me nagovori arhitektura ali prostor z neko posebnostjo, pristnostjo. Privlačijo me predvsem stavbe iz davno minulih časov, ker imajo neko lepoto in dušo, ki ju sodobna gradnja pogosto nima več. V takšnih prostorih vedno iščem zanimive arhitekturne elemente, ki jih potem vključujem tudi v svoje slike.

Pred upokojitvijo ste vso svojo zaposlitveno dobo preživel v časopisni hiši Delo. Kakšne zadolžitve ste imeli – s čim ste se profesionalno ukvarjali?

Joj, v svoji delovni dobi sem res opravljal veliko različnih vlog. Začel sem v grafičnem oddelku pri pripravi tiskovne forme, kjer sem se prvič resneje srečal z oblikovanjem. Potem me je pot zanesla v različne kreativne in organizacijske dejavnosti znotraj velikega sistema, kakršen je bil Delo. Takrat ni bil samo časopisna hiša, saj smo izdajali ogromno revij za slovenski in širši jugoslovanski prostor ter bili tudi ena največjih tiskarn knjig pri nas. Ves čas je bilo prisotno vprašanje, kako produkte razvijati in jih približati ljudem. Bili smo med prvimi, ki smo imeli Studio Marketing, kjer so nastajali filmi in različni kreativni projekti, pri katerih sem tudi sam sodeloval. Pozneje sem se začel vse bolj ukvarjati še z družbenimi dejavnostmi in delavskimi participacijami. Bil sem med soustanovitelji sindikata Pergam, pred tem pa organizator prvega javnega protesta v Sloveniji. Začelo se je v obdobju, ko sem bil predsednik mladine v tej »nori« novi-

narski hiši, in na enem od pogovorov nam je dopisnik z Dunaja predstavil problem neuresničevanja sedmega člena avstrijske državne pogodbe, ki opredeljuje dvojezičnost na narodnostno mešanem območju. Predstavljeno sem dojel kot veliko krivico do Slovencev na avstrijskem Koroškem in predlagal, da ob obletnici podpisa pogodbe organiziramo protest. V pripravi smo morali pridobiti vsa dovoljenja in takrat smo bili na nek način tudi poskusni zajčki sistema, ker je Partija [Komunistična partija Slovenije, op. a.] v tem videla preizkus, koliko prostora sploh lahko odpre javnemu delovanju. Dovoljenja smo dobili, zaprli so celo ceste od Gospodarskega razstavišča do Kongresnega trga, kjer se nas je zbralo okoli tri tisoč ljudi. To je bil za tisti čas velik dogodek. Pozneje sem se vključil v različne pobude za popravilo krivic tudi v novinarskih krogih. Bil sem pobudnik ustanovitve novega sindikata Pergam, ki je danes velika in prepoznavna sindikalna organizacija. Ime izhaja iz besede pergament in namiguje na trajni zapis delavskih pravic. Bil sem tudi član Ekonomskega sveta in skozi vse to spoznal ogromno ljudi.

Na Delu ste vodili tudi galerijo Cicero. Zakaj ste se lotili tega (neobveznega) projekta in kaj ste razstavljali?

Prišel sem na idejo, da bi morala imeti hiša, kot je Delo, ki je povezano s kulturo in odprto zelo različnim ljudem, tudi svojo galerijo. V času socializma so številna podjetja precej vlagala v kulturo in mnoga so že imela galerijske prostore. Tako sem si zamislil galerijo Cicero. To je sicer ime za standardno grafično mero in se mi je zdelo lepo izhodišče za idejo, da bomo v njej »merili umetnost«. Na začetku smo predstavljali vsebine, ki so druge pogosto ostajale prezrte, recimo dela slovenskih in jugoslovanskih mojstrov časopisne karikature in ilustracije. Ker smo imeli na Delu izjemno fotoreportersko ekipo, smo

kmalu začeli pripravljati tudi fotografske razstave – tako umetniške kot reportažne fotografije. Pozneje sem začutil, da bi morali galerijo dvigniti na višjo raven, zato smo začeli vabiti priznane likovne umetnike. Tudi sami so radi razstavljali pri nas, saj so menili, da jim bo galerija časopisne hiše prinesla večjo medijsko pozornost. Galerijo sem ob svojem rednem delu skupaj s kolegi vodil triindvajset let, vse do upokojitve, za večino razstav sem napisal tudi recenzije in spremljevalna besedila. Skozi kuratorsko delo sem spoznal ogromno ustvarjalcev in danes so mi ta poznanstva iz kulturnih krogov po Sloveniji in nekdanji Jugoslaviji v veliko zadovoljstvo.

Kakšen je vaš pogled na sodobni medijski svet? Kako je znotraj njega pozicionirana umetnost?

Umetnost v današnjem medijskem prostoru izgublja nekdanji pomen. V ospredju sta hitrost in količina informacij, ki imajo pogosto zelo kratkotrajen učinek – kar se zgodi danes, je jutri že pozabljeno. Umetnost na drugi strani temelji na nečem trajnejšem, bolj poglobljenem in sodobni čas temu ni posebej naklonjen. Medijski svet se je tudi kapitalsko povsem preoblikoval. Po drugi strani nam sodobni mediji prinašajo tudi veliko dobrega – iz domačega naslanjača lahko spremljamo umetniško dogajanje in razstave z vsega sveta, kar je bilo nekoč nepredstavljivo. Potreba po umetnosti nedvomno ostaja.

Poleg ustvarjanja ste večkrat zavzeli tudi vlogo kuratorja in likovnega kritika. Kako bi opredelili kakovostno umetniško delo? So vaše opredelitve relevantnejše prav zato, ker tudi sami ustvarjate?

Ko enkrat dobro poznaš zgodovino in teorijo umetnosti, ti seveda odpreta širši strokovni vpogled. A mlademu kritiku ali kuratorju običajno še manjka neposredna izkušnja z umetnostjo v praksi. Neštetokrat sem obiskal Beneški bienale, videl ogromno razstav po svetu in spoznal mnogo avtorjev, pa imam kljub temu občutek, da danes vsemu sploh ni več mogoče slediti. Ob srečevanju z umetnostjo drugih sem se ves čas učil in tako postopoma izpopolnjeval svoje teoretično in praktično znanje. A še danes ne bi rekel, da sem na tem področju že kaj dokončno dosegel – človek se pravzaprav ves čas uči.

V vaših delih se realno in imaginarno ne izključujeta, temveč sobivata. Se vam zdi, da je ta meja v sodobnem svetu vse bolj zabrisana tudi zunaj umetnosti?

Da, mislim, da je k temu precej prispe-

val tudi tehnološki razvoj, saj se umetnost in znanost danes vse bolj povezujeta. Umetniki skupaj z znanstveniki odpirajo nova področja in lahko pridejo do pomembnih prebojev, ki družbi prinašajo veliko dobrega. Na nek način se s tem vračamo k renesančnemu razumevanju, ko med umetnostjo in znanostjo ni bilo ostre ločnice in je bilo vse skupaj preprosto ars.

Bi danes mlademu umetniku priporočili, naj razvije lasten prepoznaven slog ali naj ostane fluiden?

Tu bi si verjetno moral vzeti nekaj več časa za razmislek. Seveda bi si želel, da bi lahko umetniki mirno razvijali svoj izraz in gradili svoj svet, a ne želim zveneti starokopitno. Danes se od ustvarjalca pričakuje, da je ves čas aktualen, prepoznaven, da njegova dela vznemirjajo. K temu veliko prispevajo tudi ekonomske razmere. Mladi diplomant akademije si težko privoščijo kakovostnejše, dražje materiale, zato pogosto ustvarja iz cenejših ali celo odpadnih gradiv. Če sploh kaj zasluži, gre večina denarja za preživetje. Umetnostnega trga praktično nimamo in potrebna so leta, da si umetnik ustvari osnovne pogoje za delo. Mladi se zato prijavljajo na razpise, a sredstva pogosto ne zadostujejo niti za dostojno življenje. Posledično nastajajo dela iz materialov, ki niso obstojni in hitro propadajo, vse skupaj pa spremlja predvsem poudarek na zgodbi ali konceptu. Osebo menim, da samo zgodba še ni dovolj, saj morata likovni izraz spremljati tudi določena likovna in tehnološka dovršenost, sicer me takšno delo težko zares prepriča.

Iz vaših likovnih del in tudi iz pogovorov z vami je razbrati, da veliko berete. Po kakšnem čtivu najraje posegate?

Vesel sem tega vprašanja, ker imam doma kar veliko knjižnico, skoraj dva tisoč knjižnih enot. Če bi res prebral vse, kar stoji na policah, bi bil danes verjetno že prava avtoriteta na področju umetnosti. Kot nadrealistu so mi bili vedno blizu filozofi, kot so Freud, Kant, Nietzsche – te avtorje sem veliko bral. Hranim še obsežno zbirko umetnostnih monografij, včasih pa sem veliko posegal tudi po romanih klasikov, medtem ko sodobne literature skoraj ne berem več.

Pomemben del vašega vsakdana je posvečen športu. S katerimi športi se ukvarjate in kaj vam vsakodnevna vadba pomeni?

Že kot otrok sem veljal za precej trmastega in motorično spretnega, zato so mi bili športi vedno blizu. Odraščal sem v okolju, kjer smo se veliko gibal in delali na polju, tako da je bila dobra kondicija skoraj samoumevna. Postal sem predvsem

dober tekač na dolge proge, medtem ko za eksplozivne discipline nisem bil najbolj nadarjen. Podobno kot pri slikarstvu mi je bližje vztrajnost kot hitri učinek. Še danes sem naklonjen predvsem teku. Ne tečem sicer vsak dan, mi pa uspe štiri- do petkrat na teden. Če je vreme slabše, ga zamenjam s hitro hojo, ki me včasih še bolj utruja. Pred leti sem sicer že nekoliko popuščal s tekom, potem pa me je tudi diabetes spodbudil, da sem ohranil redno gibanje. Tek mi pomaga ohranjati zdravje in kondicijo. Mislim, da je človek preprosto ustvarjen za gibanje.

Poznava se že vrsto let, a do aktualne razstave, ki bo na ogled vse do začetka junija, še niste nikoli samostojno razstavljali na Rašici, čeprav do tega prostora in galerije Skedenj očitno gojite posebno naklonjenost – vsaj tako je videti navzven. Kako to?

To je pravzaprav posledica tvojega vztrajnega nagovarjanja, naj vendarle razstavljam tukaj. Sčasoma sem si rekel, da imam prav, saj mi je ta prostor postal domač. Ko pridem na Rašico, imam občutek, da prihajam med svoje ljudi, prijatelje in znance, zato se mi je zdelo prav, da se tudi tukaj nekoliko celoviteje predstavim s svojimi novjšimi deli. Zdaj mi je ta razstava res v veliko zadovoljstvo.

Sicer ne razstavljate veliko?

Ne razstavljam veliko, z izjemo zadnjega obdobja okrog moje sedemdesetletnice, ko sem kar dvakrat v petih letih razstavljaval na gradu Bogenšperk. Sicer sem imel že skoraj petdeset samostojnih razstav, a nisem tip umetnika, ki bi si želel ali potreboval veliko tovrstnih dogodkov, saj moj status zaradi redne zaposlitve nikoli ni bil odvisen od njih. Kljub temu sem razstavljaval v pomembnejših galerijah pri nas, pa tudi v tujini, npr. v španski Málagi. Zadnja razstava na Bogenšperku je bila tudi precej medijsko odmevna in ji je sledilo kar nekaj intervjujev.

Nedvomno ste eden uspešnejših slovenskih slikarjev. Kakšen je vaš nasvet mlajšim ustvarjalcem, da bodo našli pot do takšnega (ali podobnega) uspeha?

Svetoval bi jim, naj svojo prihodnost gradijo na realnih možnostih, talent pa vztrajno nadgrajujejo z delom – ne samo v ateljeju, ampak tudi skozi izobraževanje in širjenje obzorij. Vsakemu bi priporočil, naj čim več časa preživi v galerijah, ker se tam teorija in lastna praksa najbolje povezuje. Sam sem se ogromno naučil prav ob delih in razstavah drugih ustvarjalcev.

Odprtje razstave akademskega slikarja Lojzeta Adamljeta: Preslikave vzporednih svetov

V četrtek, 2. aprila 2026, ob 19. uri je v Galeriji Skedenj na Trubarjevi domačiji potekalo odprtje likovne razstave akademskega slikarja in grafika Lojzeta Adamljeta z naslovom Preslikave vzporednih svetov.

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

Razstavo je predstavila kuratorka dr. Marjana Dolšina Delač, ki je v svojem poglobljenem nagovoru umestila Adamljetovo delo v širši okvir nadrealistične umetnosti ter ga povezala z zgodovinskimi in sodobnimi umetniškimi referencami. Poudarila je, da umetnik v svojih delih vzpostavlja vzporedne svetove, kjer se prepletajo sanjske podobe, osebne izkušnje in premišljeno oblikovna likovna logika.

Umetnik Lojze Adamlje sodi med vidnejše slovenske predstavnike nadre-

na številnih razstavah doma in v tujini ter prejel več nagrad.

Dogodek je povezoval direktor Javnega zavoda Trubarjevi kraji Matjaž Gruden, odprtje razstave pa je s svojo glasbeno interpretacijo obogatil TRIO STIK v zasedbi Brina Šket Tomšič (sopran), Franjo Dolinar (tenor) in Milivoj Štefan Šurbek (klavir). S svojo izvedbo so ustvarili posebno, doživeto vzdušje večera in ga vsebinsko lepo dopolnili.

Razstava bo na ogled do konca maja 2026. Vabljeni k ogledu.

alistične likovne govorice. Po izobrazbi akademski slikar in grafik je študiral na Akademiji za likovno umetnost v Ljubljani, kjer se je specializiral iz umetniške grafike. V več kot štiridesetletnem ustvarjalnem obdobju razvija prepoznaven slikarski jezik, ki temelji na veristični upodobitvi, hkrati pa odpira vrata v fantastične, pogosto humorne in simbolno bogate svetove. Svoja dela je predstavil

Kultura kot temelj izobraževanja in skupnosti – Trubarjeva domačija na Kulturnem bazarju 2026

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: JZTK

Kultura in izobraževanje sta neločljivo povezana. Prav v stiku z umetnostjo, dediščino in ustvarjalnostjo se oblikujejo radovednost, kritično mišljenje ter spoštovanje do preteklosti in sodobnosti. Temu je sledil tudi letošnji Kulturni bazar 2026, ki je potekal 1. aprila 2026 v Cankarjevem domu v Ljubljani. Gre za največji nacionalni strokovni dogodek na področju kulturno-umetnostne vzgoje, ki povezuje strokovnjake s področja kulture in izobraževanja.

Na dogodku, ki vsako leto odpre prostor za sodelovanje, izmenjavo idej in razvoj kakovostnih programov, se je predstavila tudi Trubarjeva domačija. Na razstavnem prostoru Skupnosti muzejev Slovenije smo skupaj z Metko Starič iz Zavoda Parnas obiskovalcem približali naše pedagoške programe in načine dela.

Trubarjeva domačija je pomembno kulturno in spominsko središče, kjer obiskovalci spoznavajo življenje in delo Primoža Trubarja ter začetke slovenskega knjižnega jezika. Kot prostor ohranjanja kulturne dediščine hkrati deluje tudi kot prostor učenja, kjer skozi različne programe spodbujamo branje, ustvarjalnost ter razumevanje razvoja slovenskega jezika in knjige. Tako se dediščina Primoža Trubarja ohranja in prenaša naprej med različne generacije.

Trubarjeva domačija zato ni le prostor ogleda, temveč prostor srečevanja z zgodbami in znanjem. Obiskovalci ga ne doživljajo le kot razstavo, temveč kot izkušnjo, v kateri se preteklost razkriva skozi pripoved, vodenje in neposreden stik.

Pedagoški programi na domačiji temeljijo na izkustvu. Udeleženci znanje pridobivajo skozi delavnice, raziskovanje in aktivno sodelovanje, ob tem pa se jim življenje in delo Primoža Trubarja približata razumljivo in doživeto.

Sodelovanje na Kulturnem bazarju je za nas dragocena priložnost, da svoje delo predstavimo širši strokovni javnosti, še posebej učiteljem in drugim pedagoškim delavcem, hkrati pa prisluhnemo drugim in iščemo nove poti sodelovanja. Ob tem smo obiskovalcem predstavili in razdelili tudi gradiva o naših pedagoških programih ter jih povabili, da nas obiščejo. Prav ta preplet omogoča, da kultura vstopa v učilnice in da izobraževanje presega okvire klasičnega pouka.

Kulturno-umetnostna vzgoja ima pri tem pomembno vlogo. Ne gradi le znanja, temveč tudi odnos – do jezika, dediščine. Trubarjeva domačija s svojimi programi ostaja prostor, kjer dediščina ne ostaja ujeta v preteklosti, temveč živi in nagovarja tudi današnji čas.

Poletna muzejska noč 2026

**Trubarjeva domačija,
Rašica,
sobota, 20. junij 2026,
od 18. do 24. ure**

Ob 18. uri

Otroška delavnica
na Trubarjevi domačiji.

Ob 20. uri

Koncert Little Street Charmers
Little Street Charmers je kolektiv glasbenikov, ki oživlja energijo New Orleans swinga. Njihova zasedba se nenehno spreminja in deluje po preprostem načelu: kdor ima čas, igra. Jedro skupine sestavljajo člani zasedb Počeni škafi, Laura Lackey Rhythm Revue in Hadik Mihály Band. S svojo nalezljivo energijo in pristnimi swing ritmi ustvarjajo sproščeno, plesno vzdušje ter poskrbijo, da glasba hitro povabi občinstvo h gibanju in nasmehu.

Ob 22. uri

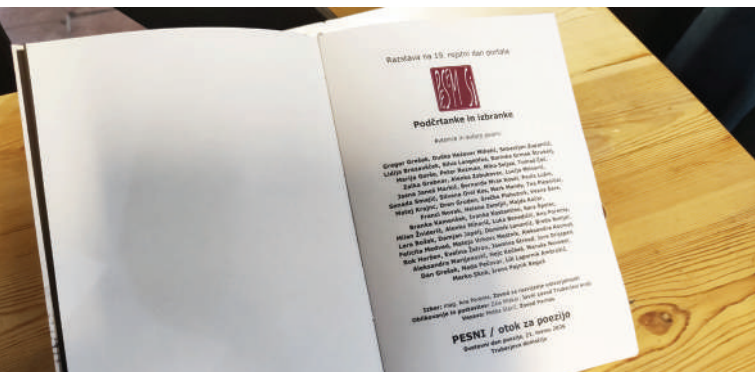
Predavanje v Trubarjevi
spominski sobi

Individualnim obiskovalcem bo na ogled domačija s svojimi stalnimi postavitvami ter 44. likovna razstava Trubarjevi kraji: 40 let Trubarjeve domačije.

Vabljeni!

PESNI / otok za poezijo

ANA PORENTA, ZRU IN ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: ZRU

Trubarjeva domačija letos praznuje 40-letnico svojega delovanja, na svetovni dan poezije pa je postala otok za poezijo. Priložnostno razstavo Podčrtanke in izbranke, s katero smo se s pesmimi sprehodili po zgodovini portala ob 19. rojstnem dnevu Pesem.si (delovati je začel prav v naših krajih, 21. 3. 2007), sva pripravili Zala Mlakar iz JZTK in Ana Porenta iz ZRU. Največ zabave z njimi je imel veter, ki je hotel besede razsuti v prostranstvo. Pa tiste pesnice in pesniki, ki so našli svojo pesem na razstavi, in tudi obiskovalci, ki so prišli na otoček med mlinščico in Rašico in jih prebirali.

Pesmi z razstave je Metka Starič že prej zvezala v lično ročno vezano knjigo (formata a5). V Galeriji Skedenj smo jo lahko tudi prelistali in se podpisali vanjo.

Metka je v dopoldanskem času vodila knjigoveško delavnico Med nitjo in papirjem.

Na delavnici so udeleženci izdelali in zvezali svoje knjige oziroma zvezke. Nekateri so se nato pridružili še ustvarjalni pesniški delavnici ter svoje zapise ustvarili kar v zvezkih, ki so jih izdelali sami.

Breda Dvořák Drašler iz JZTK nam je predstavila Trubarjevo domačijo. Povedala nam je več o Trubarjevem življenju, njegovi poti (kjer se je leta 1508 rodil) z Rašce v svet, o šolanju v Salzburgu, Trstu, na Dunaju, o njegovi družini, učiteljih in navdihovalcih ... Med šolanjem se je srečal tudi s petjem in notnim zapisom. Vse to je z leti dozorelo v odločitve za izdajo prvih slovenskih knjig, Abecednika in Katekizma (1550); v slednjem je Trubar objavil šest pesmi, zato bi ga lahko šteli tudi za prvega slovenskega pesnika. Enajst let pozneje (1567) je izdal še prvo slovensko pesmarico, ki pa se žal ni ohranila v celoti.

Sprehodili smo se še po mlinu in žagi ter se nato preselili v Galerijo Skedenj. Tam se je začela ustvarjalna delavnica, v kateri smo z Zavodom za razvijanje ustvarjalnosti ustvarjali pesmi. Nav-

dihovalo nas je vse, kar smo slišali na predstavitvi, kar je seglo v naš pogled in uho ob sprehodu skozi prostore spomina ... Trubarjevo izročilo je mentorica delavnice Pesni na pohodu Ana Porenta povezala tudi s Srečkom Kosovelom (letos mineva 100 let od njegove smrti) in za izhodišče različnih ustvarjalnih nalog, ki so bile na izbiro, dodala njegove pesmi Pogovor s Trubarjem, Pesem iz kaosa in Majhen plašč (vse iz: Srečko Kosovel: Integrali 26. Ljubljana: Cankarjeva založba, 1984).

V Galeriji Skedenj, kjer smo pili kavo za verze in se posladkali z rolado, ki jo je spekla Tadeja Škulj, je nena-doma nastala tista tišina, v kateri je vsak odplaval v svoj notranji prostor in v njem našel občutja, besede zanje, jih premišljeval in sestavljal – nastalo je veliko pesmi, nekateri pa so pisali kar na vse izzive. Poleg tistih, ki so bili z nami ves dan in so se predstavili tudi na Brati inu obstati, so v delavnici Pesni na pohodu ustvarjali še Marjana Kožar, Monika Prijatelj in Boštjan Zupanič.

Ustvarjanje se je zaključilo z avtorskim branjem (odprtimi mikrofonom), kjer smo z geslom Brati inu obstati v Trubarjevi muzejski sobi zaključili praznovanje svetovnega dneva poezije ob 40-letnici Trubarjeve domačije, 19. rojstnega dneva portala www.pesem.si in zaokrožili ustvarjanje otoka za poezijo. Ta otok so soustvarile pesnice in pesniki, ki so nas s svojimi čisto svežimi pesmimi presenetili in očarali: Nada Pečavar, Maja Centa, Tadeja Škulj, Bernardka Petrovič Mager, Milan Žniderič, Alenka Mihorič, Irena Pajnik Beguš, Aleksandra Marijanović, Evelina Žfran, Metka Starič in Mateja Vrhovc Mestnik. Gregor Grešak, ki je bil tokrat v vlogi fotografa, je prebral svoje že prej napisane, prav tako Jure Drljepan in Majda Kočar (brala je pesmi Juana Ramona Jimenez), ki sta se nam pridružila na Brati inu obstati.

Ves čas prireditve je potekala tudi menjalnica knjig Pesen za pesem, ustvarjalke in ustvarjalci so bili povabljeni tudi, da si vzamejo eno od izdaj Zavoda za razvijanje ustvarjalnosti, ki bi jo želeli prebrati. Cel dan je v Trubarjevi Krčmi potekala tudi akcija Plačaj kavo z verzom, kjer so lahko gostje svoje verze zamenjali za kavo; zdelo se nam je veličastno, da smo lahko s svojimi verzi, ki jih zapisujemo in objavljamo največkrat brezplačno, »plačali« kavo.

Čez dan smo začutili, kako so pesmi pravzaprav prostor, kjer se lahko vedno zatečemo med tiste, ki jim branje in pisanje poezije pomeni sestavni del življenja, njegov način ali vsaj ena od njegovih manifestacij. V taki družbi pa poezija brez prestanka teče in kroži ... Najlepša hvala vsem domačim in gostujočim pesnicam in pesnikom, ki ste s svojim pisanjem in branjem spletili čudovit otok za poezijo na Trubarjevi domačiji. Hvala vsem obiskovalcem in KUD-u Primož Trubar Velike Lašče za ozvočenje prireditve. Ob slovesu smo si zaželeli, naj se PESNI / otok za poezijo pojavi tukaj tudi naslednje leto. Že zdaj vabljeni.

Knjižnica pod krošnjami

Trubarjeva domačija
21. junij–30. avgust 2026

Čas za listanje:
nedelje, od 21. junija dalje,
med 10. in 17. uro

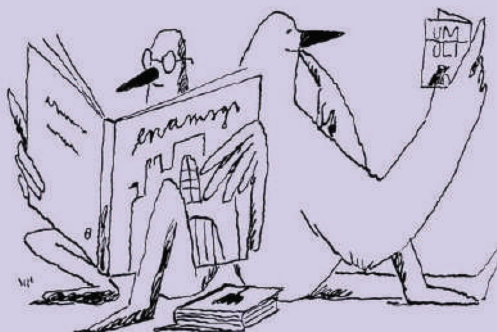
Tudi letos bo Knjižnica pod krošnjami na Trubarjevi domačiji zaživela v prijetnem poletnem vzdušju branja v naravi.

Posebno leto 2026 bo zaznamovano z jubilejem – 40-letnico Trubarjeve domačije.

Ob tej priložnosti pripravljamo pester program pravičniknih dogodkov, ustvarjalnih delavnic in zanimivih predavanj za vse generacije.

Vse obiskovalce vabimo, da spremljajo naš program, ki bo sproti objavljen na spletnem mestu in facebook strani Trubarjeve domačije.

Lepo vabljeni!

Javni zavod Trubarjevi kraji v sodelovanju
z Zavodom Divja misel

Na Trubarjevem stolu z Ivom Boscarolom

ZALA MLAKAR, JZTK FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

V torek, 24. marca 2026, ob 18. uri je na Trubarjevi domačiji na Rašici potekal prvi letošnji pogovorni večer iz cikla Na Trubarjevem stolu. Tokrat je bil gost večera Ivo Boscarol, svetovno znan slovenski podjetnik, pionir električnega letalstva, vizionar ter največji posamezni donator v zgodovini Slovenije.

Gost je v pogovoru poudaril, da se sam ne vidi kot »svetovno znan«, temveč kot eden izmed ljudi, ki so imeli v življenju tudi nekaj sreče in priložnosti. Pogovor, ki ga je vodila Nuša Lesar, je potekal v sproščnem tonu in se je prepletal med osebno življenjsko zgodbo, razvojem tehnologij ter širšimi družbenimi vprašanji – od letalstva do prehrane prihodnosti.

Boscarol se je spomnil otroštva, ki ga opisuje kot razmeroma srečnega in močno zaznamovanega z družinskim okoljem, ki mu je dajalo oporo in občutek stabilnosti. O sebi pravi, da se je že zgodaj pogosto počutil nekoliko drugačnega, kar ga je spremljalo tudi pri odrasčanju. V šolskem okolju se je zato včasih težje vklapljal, čeprav je bil po sposobnostih nadpovprečen. Šolo je doživljal kot prostor, kjer ga niso vedno pritegnile vsebine, ki so se mu zdele nesmiselne ali prelahke, zato je ostajal večinoma povprečen učenec.

Njegova prva velika strast je bila fotografija, ki ga je v gimnazijskih letih povsem prevzela. Deloval je kot fotograf na koncertih, sodeloval z glasbeniki in Radiom Študent ter razstavljal tudi v tujini. Prav organizacija koncertov ga je nato pripeljala v svet oblikovanja promocijskega gradiva, tiskarstva in s tem v podjetništvo. Ta prehod je pomenil tudi premik iz umetniškega ustvarjanja v tehnično in poslovno inoviranje.

Ključni preobrat v njegovem življenju je bilo letenje. Prvi stik z jadralnim letalom ga je močno zaznamoval, predvsem zaradi občutka tišine in svobode v zraku. Iz tega zanimanja se je razvilo ukvarjanje z zmajarstvom in ultralahkimi letali. V tistem

času so, kot je poudaril, pogosto delovali zunaj formalnih okvirov, razvijali lastne rešitve in soustvarili novo kategorijo ultralahkega letalstva, ki je pozneje postala mednarodno regulirana.

Iz teh začetkov je zraslo podjetje Pipistrel, ki je postopoma pridobilo svetovno prepoznavnost. Boscarol velja za enega pionirjev električnega letalstva, saj je že zgodaj začel razvijati idejo uporabe električnih motorjev v letalstvu, ko je bila ta še močno podcenjena. Kljub začetnemu skepticizmu je podjetje razvilo prvo električno letalo, certificirano po letalskih standardih, kar predstavlja pomemben mejnik v svetovnem letalstvu.

Dotaknila sta se tudi sodelovanja pri mednarodnih projektih razvoja letelčnih taksijev, kjer pa so se pokazale številne omejitve, zlasti na področju varnosti, regulacije in kibernetičnih tveganj.

Eden od osrednjih delov pogovora je bil namenjen tudi prihodnosti prehrane in projektu pridelave mesa iz živalskih celic v bioreaktorjih. Boscarol opozarja, da bodo podnebne spremembe, pomanjkanje obdelovalnih površin in rast prebivalstva dolgoročno vplivali na klasično živinorejo. Kot možno rešitev vidi gojenje mesa iz celic v nadzorovanih pogojih, ki naj bi bilo po njegovem mnenju primerljivo z naravnim mesom. Čeprav je tehnologija še v razvoju, jo ocenjuje kot realno smer prihodnosti prehrane.

Pomemben del pogovora je bil namenjen tudi filozofiji vodenja podjetij. Boscarol poudarja, da uspeh Pipistrela ne temelji zgolj na tehnologiji, temveč predvsem na ljudeh in ekipnem delu. Večkrat je izpostavil, da napredek nastane tam, kjer ljudje razmišljajo drugače in si upajo poskusiti, ter se ob tem dotaknil tudi odnosa do uspeha v Sloveniji, ki ga vidi kot pogosto preveč zadržanega.

Ob koncu večera je poudaril pomen poguma, znanja, radovednosti in vztrajnosti ter spodbudil lokalno skupnost, naj verjame v svoje ideje in okolje, v katerem živi. Uspeh je po njegovih besedah vedno rezultat znanja, izkušenj in dobrih ekip.

Celoten pogovor si lahko ogledate tudi na kanalu Velikolaška na platformi YouTube.

Za glasbeni pridih večera sta poskrbela učenca Glasbene šole Ribnica, Matija Košir na klavirju (mentorica: Mirjana Zeljić Brnčič) in Julija Košir na violini (mentor: Nikola Semic).

POLETJE NA TRUBARJEVI DOMAČIJI

Poletje prinaša nepozabne večere
v prijetnem ambientu Trubarjeve
domačije. Vabljeni, da skupaj uživamo
ob glasbi in dobri družbi!

Petek, 17. julij, ob 20.uri

ARTISTIK – Akustična zasedba

Petek, 31. julij, ob 20. uri

KočevSKA orkestra – ska / reggae večer

Petek, 14. avgust, ob 20.uri

ANA IN POTNIKI

Petek, 28. avgust, ob 20. uri

KOMBINAT – ženski pevski zbor

Vstop je prost!

 40 LET
2026 TRUBARJEVE
DOMAČIJE

Javni zavod Trubarjevi kraji
v sodelovanju z Zavodom za ohranjanje naravne in
kulturne dediščine – Jezerski hram
vabi na doživljajsko dogodivščino

»PRISLUHNI ZGODBI O LESENEM ČOLNU S CERKNIŠKEGA JEZERA«

14. junij, Trubarjeva domačija

Življenje z reko Rašico: Predstavitev žagarstva

Na reki Rašici je bilo nekoč slišati delujoča kolesa prene-
katerih mlinov in žag na vodni pogon. Na Trubarjevi doma-
čiji stoji še ena izmed zadnjih žag venecijank. Spoznajte
njeno zgodbo, oglejte si njeno delovanje skozi maketo in
predstavitev vodnika. Vključite se tudi vi v zgodbo in delite
svoje izkušnje, spomine in ustno izročilo.

Doživljajski sprehod po Poti modrega bleščavca, ki poteka
po obstoječi ribiški stezi. Skozi štiri postaje spoznajte kaj se
vrti, kaj sliši, ko prisluhneš naravi, kaj je mokrotni travnik
in kaj skriva nizko barje.

Gostujoči interpretacijski program »Prisluhni zgodbi o lesenem čolnu s Cerknškega jezera« v izvedbi Zavoda Jezerski hram

Spoznajte presihajoče jezero. Z interpretacijskim uvodom
spoznajte posebnosti presihajočega jezera, življenje ob
jezeru in pomen drevaka. Temu bo sledil še kratek doku-
mentarni film, kjer spoznate postopek izdelave drevaka,
rokodelsko znanje in njegov pomen. Osrednji del progra-
ma predstavlja osebno srečanje z nosilcem dediščine, ki
predstavi tako osebno zgodbo kot tudi tradicionalne po-
stopke izdelave in orodja. Za vse ljubitelje knjig, bo pred-
stavljena tudi knjiga o dediščini lesenega čolna.

Poseben del programa je interpretacijska predstavi- tev za otroke

- strip o lesenem čolnu,
- ljudska pripoved o nastanku jezera,
- predstavitev maskote Jezerka – povodnega moža

Vabljeni! Na vse dogodke je prost vstop!

Program financira Ministrstvo za kulturo v sklopu Javnega
poziva za kroženje kulturnih projektov v letu 2026 na kate-
rem je Javni zavod Trubarjevi kraji uspešno kandidiral.

JAVNI ZAVOD
TRUBARJEVI KRAJI

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA KULTURO

Poletno počitniško varstvo za otroke v Občini Velike Lašče

Tudi letos Javni zavod Trubarjevi kraji v sodelovanju z Občino Velike Lašče, Osnovno šolo Primoža Trubarja in lokalnimi društvi in drugimi organizacijami organizira poletno počitniško varstvo za otroke. Pripravljen je zanimiv program, ki bo v letošnjem letu potekal v dveh terminih (program je v obeh terminih enak).

1. termin: 13. 7. 2026 – 17. 7. 2026

2. termin: 10. 8. 2026 – 14. 8. 2026

Okvirni program: Otroci bodo letos doživeli nepozabno počitniško dogodivščino! Spoznali bodo sveže prenovljeni

Naj bodo tudi letošnje šolske počitnice zabavne!

Grad Turjak, kjer jih čaka pravo grajsko raziskovanje, na Gradežu pa si bodo ogledali sušilnico sadja. Podali se bodo na pravo jezikovno avanturo po Trubarjevih krajih, ustvarjali bodo tudi svoj Abecedarium, ter izdelovali čisto svoje mini-aturne knjižice.

Raziskovali bodo naravo na lovski tematski poti v Prilesju, obiskali kino in od blizu spoznali delo gasilcev. Za piko na i jih čaka še sladko presenečenje, ki bo zagotovo narisalo nasmeh na obraz!

Primerno za: otroke od 1. do 4. razreda

Trajanje varstva: od 6.00 do 17.00

Cena programa (za cel teden): 100 EUR na otroka

Lokacija: Podružnična šola Turjak (lokacija prihoda in odhoda otrok)

Zajtrk, malica in kosilo: v ceno so poleg dnevnega varstva vključeni tudi zajtrk, sadna malica in kosilo

Prijave se bodo zbirale od ponedeljka, 25. maja dalje v prostorih tajništva OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče. Rok za oddajo prijav je petek, 5. junij.

Organizatorji: Javni zavod Trubarjevi kraji, Občina Velike Lašče in Osnovna šola Primoža Trubarja Velike Lašče.

Udeležba vrtčevske skupine Metulji na festivalu Najdihojca

Vrtec Sončni žarek

KRISTINA LEVSTIK FOTO: ARHIV VRTCA

Na festivalu Najdihojca, ki je potekal 24. aprila v Levstikovem domu, so imeli posebno nalogo najmlajši nastopajoči iz skupine Metulji, stari od tri do pet let. S svojim nastopom so festival otvorili in kot prvi stopili na oder, kar je za tako majhne otroke še posebej velik izziv. Otroci so uprizorili dramatizacijo Si ti naša mami? Zgodba je bila preprosta, a hkrati topla in poučna, saj govori o iskanju, pripadnosti in ljubezni. Otroci so se v svojih vlogah zelo potrudili ter nastop izpeljali z veliko mero poguma in veselja. Skozi gibanje in govor so uspešno prikazali dogajanje ter občinstvo popeljali v svoj pravični svet.

Nastop je bil prežet z igrivostjo, spontanostjo in iskrenim otroškim navdušenjem, ki je hitro osvojilo občinstvo. To je nastopajoče ob koncu nagradilo z močnim aplavzom – dokazom, da so s svojo

prisotnostjo navdušili vse prisotne.

Otroci so dokazali, da je oder lahko prostor igre, veselja in ponosa, kjer vsak naredi svoj prvi korak v svet umetnosti. Vzgojiteljici skupine Metulji, Kristina Levstik in Maja Merhar Zabukovec, sva skupaj z otroki pripravili lep in doživet nastop, ki bo zagotovo ostal v lepem spominu tako otrokom kot tudi njihovim staršem.

Najdihojca 2026

24. festival otroškega gledališča

EVA PEČNIK FOTO: ŠPELA KOKOŠINEK

Na čudovit sončen petek, 24. aprila, tik pred težko pričakovanimi prvomajskimi počitnicami, je Levstikov dom znova zaživel v znamenju otroške ustvarjalnosti. Tradicionalno se je namreč odvijal že 24. festival otroškega gledališča Najdihojca, ki je ponovno združil mlade gledališčneke. Na odru se je zvrstilo kar osem predstav, ki so bile namenjene tako najmlajšim, ki še niso prestopili šolskega praga, kot tistim, ki se počasi že poslavljajo od osnovnošolskih klopi.

Festival so otvorili mladi igralci iz skupine Metulji iz Vrtca Sončni žarek Velike Lašče pod mentorstvom Kristine Levstik in Maje Merhar Zabukovec. S prisrčno predstavo Si ti naša mami? so nas popeljali v svet majhnih rač, ki po dolgem iskanju in številnih srečanjih z različnimi živalmi končno najdejo svojo mamo.

V živalskem svetu smo ostali tudi v naslednji predstavi, kjer je kravica Mica na paši nekega dne odkrila nekaj skrivnostnega, o čemer se je posvetovala z ostalimi živalmi na kmetiji. Predstavo Sladki zaklad so odigrali otroci iz skupine Mavrice iz Vrtca Sončni žarek, enota Turjak, njihovi mentorici pa sta bili Marta Škulj in Nataša Heybal.

Sledila je mlajša skupina iz Krpanovega gledališča iz OŠ Martina Krpana, ki je pod mentorstvom Janje Lamovšek odigrala predstavo Punce vse zmoremo, s katero so odprli teme medvrstniškega nasilja, otroškega čustvovanja, reševanja problemov in slikanja sveta skozi otroške oči.

Šolarji 3. b razreda iz OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče so se nam predstavili s predstavo Zmešnjava v deželi pravljic. Z mentorico Branko Levstik so nas igralci popeljali skozi vrsto pravljic in pravljicnih junakov, ki smo jih brali in poslušali kot otroci.

Starejša skupina iz Krpanovega gledališča iz OŠ Martina Krpana z mentorico Mojco Pfeifer na čelu nas je ponesla v višave – s predstavo Moj dežnik je lahko balon smo pobegnili pred svetom odraslih, njihovimi pravili in normami ter se odpravili na domišljjsko potovanje.

Gledališko dopoldne se je nadaljevalo s predstavami, ki so bile namenjene nekoliko starejšim učencem. Gledališki klub OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, ki deluje pod mentorstvom Nike Petelin, se je predstavil s predstavo Prjateljce. Skupaj s tremi prijateljicami smo se odpravili na morje, kjer pa smo naleteli na nekaj ovir in zapletov, ki so prijateljicam povzročale težave in preizkušale njihovo prijateljstvo.

Mladinska gledališka skupina Pod odrom iz Društva Fran Govekar Ig (mentorica Alenka Jeraj) nas je s predstavo Vakula popeljala v skrivnostne globine jezera. Napeta zgodba o domnevni pošasti z imenom Vakuola je občinstvo držala v pričakovanju do samega konca.

Festival se je zaključil s predstavo

Noro poredne punce 2, ki jo je uprizorila gledališka klapa iz OŠ Sodražica pod mentorstvom Mojce Šilc. Nadaljevanje zgodbe Noro poredne punce je prineslo nove vragolije in prekrške, ki so jih punce ušpičile v šoli.

Med posameznimi predstavami so skupine seveda potrebovale čas za pripravo scene, zato smo imeli gledalci v dvorani več kot dovolj časa, da se vmes malo pozabavamo. Za animacijo in živahno dogajanje sta letos zopet poskrbeli Eva in Špela, ki pa tokrat nista bili popolnoma sami – vmes so se jima na odru pridružile tudi mlade ustvarjalke Ajda, Zala, Mila, Lucija in Tinkara iz mladinske sekcije KUD Primož Trubar. V prvem odmoru smo, kot se spodobi, začeli z ogrevanjem. Preverili smo, kako glasno lahko zaploskamo vsem nastopajočim, in se dogovorili, da po vsaki predstavi zaploskamo kar se da močno. V nadaljevanju smo se naučili himno Najdihojce – prve štiri verze Levstikove pesmice Najdihojca, po kateri festival nosi ime. Naučili smo se tudi kratko koreografijo, se pogovorili o ogledanih predstavah ter se igrali razne igre, kot so Dan in noč, Simon pravi in druge.

Najdihojca pa ne bi potekala tako gladko brez vseh prostovoljcev KUD Primoža Trubarja in OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče, ki so poskrbeli, da je bila dvorana okrašena, otroci siti, luči na pravem mestu in ob pravem času, otroci animirani in še in še. Ekipo smo sestavljali nekateri stari in tudi novi prostovoljci: Matej Polzelnik, Metka Starič, Eva Pečnik, Špela Kokošinek, Drejc Gruden, Liam Samsa, Niko Samsa, Tinkara Adamič, Mila Novina Kurir, Maša Jakše Anđolšek, Zala Sedej, Ajda Špehar, Lucija Zabukovec in Anabela Žužek.

Otroci so dokazali, da je oder lahko prostor igre, veselja in ponosa, kjer vsak naredi svoj prvi korak v svet umetnosti.

1500 lajkov in niti enega pretepa

MARJANA DOLŠINA DELAČ FOTO: TOMAŽ PEČNIK, KLEMEN PEČNIK

Leta 1855 se je sredi Lašč, natančneje v gostilni pri Draksle-rici, rodilo slovensko amatersko gledališče. Levstikova kmečka burka z naslovom *Juntez* je bila po anekdotičnem ljudskem izročilu uprizorjena tako prepričljivo, da so v dramsko zaigrani spor posegli kar naključni gostje in ga poskušali rešiti – seveda na način, ki danes ni več najbolj sprejemljiv, je pa še vedno običajen za gostilniško življenje – s pretepom. Priznam, da nisem preverjala, ali je podatek izpričan v kakšnem pisnem viru, sem pa mnogokrat razmišljala o tem, ali se okolje, v katerem se je zgodila prva eksperimentalna gledališka predstava na Slovenskem, zaveda potenciala, ki ga je vanj vsadila literarna in dramska dejavnost druge polovice 19. stoletja. Od kod se je porodil *impetus* zamenjati odrske deske za ladijski pod gostilne prav v tem pol vaškem, pol trškem okolju, ki je utripalo v samosvojem ritmu, daleč od urbanih središč? Odgovora na to najverjetneje niso poznali niti tisti, ki so se za to odločili, če pa že, so ga že davno odnesli v grob, za seboj pa pustili zametke želje po gledališki igri kot tistemu načinu samouresničevanja, ki je med Laščani odtlej vseskozi latentno tlel in se sem ter tja v generacijsko zamejenih okvirih razplamtel v ustvarjalni ogenj.

V sklopu prenove nekdanjega velikolaškega trškega središča Vatikana v Zadružni dom (danes Levstikov dom) se je gledališka dejavnost leta 1951 preselila v za to namenjene in opremljene prostore, ki so bili povsem primerljivi s prostori tedanjih profesionalnih gledališč. Že prvo leto so v njem odigrali Levstikovo tragedijo *Tugomer* in nadaljevali z drugimi postavitvami pretežno domačih avtorjev – Josipa Jurčiča, Frana Saleškega Finžgarja, Jožeta Javorška. Naslednji ustvarjalni val je Lašče zajel v osemdesetih letih prejšnjega stoletja in kulminiral v krstni uprizoritvi Javorškove igre *Življenje in smrt Primoža Trubarja* leta 1986. O njeni odmevnosti morda bolj kot to, da je izvedbo posnela slovenska RTV, priča podatek, da jo je Kulturno umetniško društvo Primož Trubar Velike Lašče v Levstikovem domu ponovno predvajalo ob letošnjem kulturnem prazniku 8. februarja kot uvod v obeleževanje 40-letnice Trubarjeve domačije. Še sijajneje bi bilo, če bi lahko te dosežke ponovili. V dolgi zgodovini laškega odra je našla svoje mesto tudi otroška ustvarjalnost, saj vse od leta 2000 živi festival otroškega gledališča Najdihojca, ki vzgaja predšolske in osnovnošolske otroke – če ne v aktivne dramske igralce, pa zagotovo v kritične ljubiteljske gledalce.*

Čas zadnjih let je deloval kot obdobje uprizoritvenega za-
tišja in morda je bila prav zato predstava *1500 lajkov* (scenarij: Kim Komljanec; režija: Eva Pečnik, asistentka režije in oblikovalka vizualnih vsebin: Špela Kokošinek; scenografija in kostumografija: Eva Pečnik, Špela Kokošinek; oblikovanje luči in zvoka: Drejc Gruden; tehnična podpora: Drejc Gruden, Klemen Pečnik, Liam Samsa, fotografija: Tomaž Pečnik, grafično oblikovanje: Anže Zobec) večje presenečenje, kot pritiče kraju s tako pisano zgodovino teatra. Kot nas podučí skrbno pripravljen gledališki list, je to »Zgodba o najstnici. Eva je petnajstletnica, ujeta med pričakovanji šole, staršev in vrstnikov. Medtem ko naj bi razumela sile, ki oblikujejo zemeljsko površje, vse težje razume samo sebe. Kdo je Eva? Kaj jo veseli, zanima, česa ne mara? Česa si želi – in česa ne? Pritiski od zunaj se kopičijo,

hkrati pa se v njej odvija tihi boj med deklico, kakršna je bila, in žensko, v katero naj bi odrasla. V svetu družbenih omrežij, kjer štejejo všečki in popolne podobe, postaja odgovor na vprašanje, kdo v resnici je, vedno bolj nejasen.»

Gledališka predstava, namenjena predvsem mlajšemu občinstvu (ne pa majhnim otrokom, kot je opozoril tudi zapis v vabilu), je scenarijsko predvidljivo zajela ključne nevralgične točke odrasčanja v sodobnem času. *Evino* (Zala Sedej) vsakdanjo rutino določajo napetosti, ki jih vzpostavljajo družbena omrežja in ki ob tem puščajo veliko prostora za njeno osamljenost, ki je sama niti ne opazi. Med skrbjo za šolske zadolžitve, treningi hip hopa, lastno podobo in vrstniki plava iz dneva v dan, pri čemer si ne beli glave z introspekcijo. Ko se končno za trenutek ustavi, ugotovi, da se je njen notranji svet dodobra spremenil in ga ne zna več niti opisati, kaj šele obvladovati. Njena psihološka nihajka se pne med *Evico* (Mila Novina Kurir), ki z brezskrbnim skakanjem po postelji izživlja poslednje trenutke odhajajočega otroštva, in *Evito* (Ajda Špehar), ki s poudarjeno seksualnostjo in željo po naslavljanju relevantnih družbenih tem, kot je reševanje planeta, nakazuje prihajajočo žensko. Borba med njima je nepredvidljiva in neodločena: včasih spregovori *Evica*, nato jo pregласi *Evita* in obratno.

Osrednji *leitmotiv* kaotične konfliktnosti odrasčanja so implicitno spremljale druge z njim povezane teme. Skozi lik mame *Neve* (Tjaša Tanja Marolt) ni bil predstavljen le proces rekonstruiranja odnosa med najstnico in njeno mamo, ampak je bil nakazan tudi problem sodobnega starševstva, ki išče lastno potrditev v otrokovi afirmaciji – celo skozi tako banalno obupane geste, kot je majica *Nirvane* ali vabilo na *shopping*. S tem preprečuje uresničevanje temeljne potrebe po mladostniškem uporništvu, ki se v ozračju popolne pozornosti in ugoditve ne more več neposredno izraziti. Njun odnos spremlja nekoliko zbežan oče *Martin* (Iztok Merljak), ki se v občutku nemoči iz večine situacij kar prostovoljno izloči. Eva tako odrasča sama, brez intelektualne in prave čustvene opore, ki je v hlipajoče panični mami in obotavljajočem očetu ne zatipa, ko jo nujno potrebuje. Racionalni glas učiteljice *Gregorin* (Eva Pečnik), ki skuša z neposrečeno geološko analogijo osmisliti *Evino* kaotično situacijo, nima učinka in Eva se raje obrne po nasvet k svojim prijateljicam *Danijeli* (Lucija Zabukovec), *Larisi* (Patricija Šurk) in *Ani* (Tinkara Adamič).

V igro je vpeta tudi aktualna tema podnebnih protestov, ki so jih v času ekološke krize mladi privzeli za iniciacijsko družbeno aktivacijo v svet odraslih, hkrati pa jih sprejemajo kot dobrodošlo alternativo sedenju v šolskih klopih, zabavno druženje in priložnost za navezovanje oziroma ohranjanje vrstniških stikov. Prihod protestnikov na oder je učinkoval kot parodija na aktivnosti Grete Thunberg, ki so v vrsti ponavljajočih se parol brez pravega epiloga izgubile žar in kateri glas nas tudi skozi megafon ne doseže več. Podobno benignen je poskus upora med šolskimi počitnicami, ki jih skušajo Evini prijatelji skrivaj preživeti skupaj v šoli. V pričakovanju konflikta ali vsaj eskaliranja odnosov se nanj pripravljajo več dni vnaprej, a se subverzivne namere naposled izpojejo v Danijelin mlačen opis v duhu »ah, malo smo se pogovarjali.« V ozadju zgodbe spremljamo še dinamiko prijateljskega odnosa med Evo in Jašo (glas: Rok Tekavec), ki se počasi mehča v romantično zaljubljenost. Lik Jaše se pojavlja le v podobi projiciranih prejetih sporočil, medtem ko ga v fizični pojavi med igro ne spoznamo. Tudi to je svojevrsten komentar na spreminjajoče se dojemanje izkazovanja ljubezni in intime generacije alfa.

Gotovo je gledališka predstava *1500 lajkov* nagovorila mlajši del občinstva, ki tokrat ni bil v manjšini; vsaj za hip so se lahko počutili slišane in razumljene. Upam, da je dosegla tudi njihove starše, ki so imeli priložnost ugotoviti, da je pod težo zadušljive pozornosti težko odrasti. Meni je predvsem predočila, da se je med mojim razumevanjem sveta in doživljanjem novih, digitalno utelešenih generacij, kot sta Z in alfa, pojavila vrzel, ki jo lahko premoščam le s tolerantnim prepuščanjem glasu, saj je ne morem več zares razumeti. Morda je ustvarjalno plimovanje v Lašče prineslo nov, svež gledališki val – tokrat podkovan z osnovnimi veščinami režije, dramaturgije in dramske igre, a hkrati začinjen z mladostno neustavljivostjo, ki se, tako kot vsi ključni valovi pred tem, ne pusti podučiti, kako se v Laščah dela kultura. Drage ustvarjalke in ustvarjalci, vzemite ta zapis kot spodbudo in odgovornost, da ga v prihodnosti tudi uresničite in trmasto nadaljujete svojo pot. Oder je vaš.

**Izsek o zgodovini gledališča na Velikolaškem je povzet po besedilu Barbare Pečnik z razstave Kako je Vatikan postal Levstikov dom (2023).*

Nov začetek s 1500 lajki

EVA PEČNIK FOTO: TOMAŽ PEČNIK, KLEMEN PEČNIK

Ljubezen do gledališča. Ustvarjanja. Dela z mladimi. Iz teh preprostih, a močnih izhodišč se je rodila ideja o tem, da v okviru KUD Primož Trubar ustanovimo mladinsko sekcijo. Na prvo srečanje sva s Špelo mlade povabili pred dobrim letom, 11. aprila 2025. Nisva vedeli, kaj naju čaka – se bo sploh kdo odzval, koliko mladih bo prišlo? Strah je bil odveč. Dekleta, željna ustvarjanja, so naju prijetno presenetila in prišla v lepem številu. Hitro je bilo jasno, da imava pred sabo mlade, ki si želijo ustvarjati, se učiti in stopiti na oder. Dobili sva zagon – in poti nazaj ni bilo več.

Začeli smo s preprostimi dejavnostmi: s spoznavanjem, improvizacijo in vajami, skozi katere smo osvajali osnove odrskega izražanja. Kmalu pa je dozorela odločitev, da naredimo korak dlje – da se lotimo prave gledališke predstave z vsem, kar spada zraven.

Po iskanju primerne gledališkega besedila smo se odločili za delo *1500 lajkov* avtorice Kim Komljanec. Odločitev ni bila lahka. Teme, ki jih besedilo odpira, so zahtevne in občutljive, zato smo veliko razmišljale in se pogovarjale, ali smo pripravljene na tak izziv. Na koncu pa smo si bile enotne – o takih temah je treba spregovoriti. Predstava namreč odpira vprašanja odrasčanja v sodobnem svetu: pritisk družbenih omrežij, iskanje lastne identitete, odnosi z vrstniki in starši ter občutek osamljenosti, ki se lahko skriva tudi za navidezno popolno podobo. V ospredju je zgodba najstnice, ujete med pričakovanji okolice in lastnim notranjim svetom, ki ga vse težje razume. Dotika se tudi tež-

jih tem, kot so stiske mladih, duševno zdravje in navsezadnje tudi samopoškodovanje. Prav zato se nam je zdelo še toliko pomembneje, da to zgodbo predstavimo iskreno, odgovorno in s spoštovanjem do tematike.

Proces ustvarjanja ni bil vedno enostaven. A vsakič znova se je izkazalo, da je vredno vztrajati. Čeprav so naše vaje potekale ob koncih tedna, ko smo bile pogosto že utrujene od vseh obveznosti, so dekleta vedno znova prihajala na vaje z energijo, voljo in iskreno željo po ustvarjanju. Ajda, Lucija, Mila, Patricija, Tinkara, Tjaša in Zala so pokazale zagnanost, odgovornost in izjemno mero zrelosti. In zakaj ves čas govorim o dekletih, če pa smo na odru imeli tudi enega predstavnika moškega spola? Res je – znano je, da so pri nas dekleta nekoliko bolj pogumna in odprta za take izkušnje. A na pomoč nam je priskočil Iztok, ki je pogumno sprejel vlogo in tako dopolnil igralsko zasedbo. Pozneje smo celo uspeli prepričati še Roka, ki je posodil glas enemu izmed likov.

Sčasoma je skupina postajala vedno bolj povezana. Med njimi so se stkale vezi, zaupanje in občutek pripadnosti. Vedno bolj so razumeli tudi, kako deluje oder. Kmalu je postalo jasno, da to ni zgolj krožek ali obveznost, ampak da smo zgradili nek varen prostor, skupnost.

Vrhunec našega dela je prišel v soboto, 18. aprila, ko je v Levstikovem domu zaživela predstava 1500 lajkov. Mladi igralci so na odru nastopili samozavestno, njihova igra je bila prepričljiva, iskrena in čustveno močna – kot da treme sploh ne bi bilo. V tistem trenutku se je pokazalo, da nobena vaja ni bila zaman.

Ob zadnji izrečeni besedi, ki je zaznamovala konec premiere, sva s Špelo ostali brez besed. Preplaval naju je občutek ponosa, ki ga je težko opisati. Spremljati te mlade ljudi skozi proces ustvarjanja je bilo nekaj posebnega – ne le zato, ker so rasli kot igralci, temveč tudi zato, ker so rasli kot posamezniki.

Verjameva, da s to predstavo ne zaključujemo našega delovanja, temveč šele odpiramo novo poglavje. Idej nam ne manjka, zamisli za nadaljnje ustvarjanje že nastajajo, zato se iskreno veseliva vsega, kar bomo v prihodnosti še ustvarili.

Glede na odziv občinstva bi lahko rekla, da smo se dobro izkazali in uspeli; ne le z izvedbo predstave, temveč tudi s sporočilom, ki smo ga želeli predati. Uspelo nam je ustvariti nekaj, kar ima pomen. Ustvarili smo nekaj, kar nas je povežalo kot skupino, odprlo pomembne teme in mladim dalo prostor, da se izrazijo.

O tem, kako so proces doživljali mladi sami, pa najbolje povedo njihove besede – v nadaljevanju si lahko preberete nekaj njihovih misli o ustvarjanju v naši skupini.

Meni se je zdela predstava zelo zabavna in tudi poučna – tako za gledati kot ustvarjati. Zelo sem uživala v naši skupinici ljudi, ki smo se zbrali, da smo jo ustvarili.

Mila Novina Kurir

Še pred letom dni se mi ni sanjalo, da bom kdaj nastopala v gledališki igri, in še manj, da se bom priključila mladinski sekciji KUD Primož Trubar. To je bila ena najlepših izkušenj v mojem življenju, predvsem zaradi lepih trenutkov in ljudi, ki so jih naredili zelo posebne. Rada bi se zahvalila Evi in Špeli za mentorstvo, vložen trud in čas, ki sta si ga vzeli, da sta nas naučili vsega o gledališki igri. Veselim se nadaljnega sodelovanja ter ustvarjanja novih, nepozabnih trenutkov. Hvala za vse!

Lucija Zabukovec

V sklopu KUD Mladi smo predstavo 1500 lajkov pripravili skupaj z našima režiserkama Evo in Špelo, ki sta nas skozi proces nastanka usmerjali, popravljali in nam pomagali, da smo lahko kot ekipa izvedli našo prvo premiero. Skupaj s soigralci smo se naučili, da v igri ne nastopas samo kot lik, ampak mu daš osebnost, zgodbo in z njim občinstvu predajaš sporočilo predstave. Čeprav smo se odločili za resno tematiko, na vajah ni manjkalo smeha, podpore in novih prijateljstev med nami. Spoznali smo celoten proces ustvarjanja od igralcev do oseb v zakulisju, ki končno dogajanje na odru izpopolnijo. Vsak člen je pomemben – tako v našem delu kot življenju.

Ajda Špehar

Zelo mi je bilo lepo delati z vsemi, res sem uživala na vajah in tudi na koncu na predstavi. Hkrati se mi je zdela tema predstave zelo pomembna, ker se kot družba premalo pogovarjamo o tem. Mislim, da smo vsi skupaj veliko odnesli od tega ter se veliko naučili.

Zala Sedej

Ob tem bi se rada še enkrat iskreno zahvalila vsem, ki so nas podpirali na naši dosedanji poti. Posebna zahvala gre vsem staršem, ki so svoje otroke vozili na vaje (ki jih, sploh proti koncu, ni bilo malo), jim stali ob strani in nama zaupali. Iskrena hvala tudi tehnični ekipi, ki je poskrbela, da je predstava na odru zaživela tako, kot smo si jo zamislili – še posebej Drejcu za oblikovanje zvoka in luči ter vsem ostalim, ki so s svojim sodelovanjem kakor koli prispevali k nastanku predstave. Hvala tudi vsem obiskovalcem, ki so nas nagradili s svojo prisotnostjo in aplavzom.

Če ste premiero predstave zamudili, vas vabimo, da se nam pridružite **na ponovitvi, ki bo v petek, 22. maja, ob 19. uri v Levstikovem domu v Velikih Laščah**. In če vas še nismo prepričali, naj spregovorijo še gledalci, ki so si našo stvaritev že ogledali.

Naj za konec dodam, da so vrata mladinske sekcije vedno odprta tudi novim članom. Če vas vleče na oder ali pa si želite preprosto ustvarjati v prijetni in spodbudni družbi – lepo vabljeni, da se nam pridružite. Pišite nam na mladi.kud@trubar. si – z veseljem vas sprejmemo medse.

Predstava 1500 lajkov, ki so jo uprizorili člani mladinske sekcije KUD Primož Trubar, predvsem osnovnošolci in dijaki, je prijetno presenečenje in dokaz, da gledališka ustvarjalnost med mladimi še kako živi. Gre za njihovo prvo odrsko izkušnjo v takem obsegu, kar je bilo mestoma opaziti, a to nikakor ne zasenči celotnega vtisa, ki je v osnovi zelo pozitiven. Mladi igralci so na oder prinesli energijo, iskrenost in predvsem pogum. Čeprav je jasno, da ne gre za profesionalne igralce, so svojo nalogo opravili z občutkom in predanostjo, ki jo je občinstvo znalo prepoznati in nagraditi z močnim aplavzom. Njihova igra je bila pristna, mestoma celo presenetljivo suverena, predvsem pa je izžarevala ekipni duh. Uprizorjena igra 1500 lajkov izstopa kot sveža, aktualna in predvsem srčna predstava. Mladi ustvarjalci so dokazali, da imajo potencial, voljo in talent, ki si zaslužijo nadaljnjo podporo. Če je to njihov prvi korak na odru, lahko z zanimanjem pričakujemo, kam jih bo ta pot še pripeljala.

Tomaž Zabukovec

Predstava je preseгла moja pričakovanja. Vsi igralci ste jo odigrali kot pravi profesionalci. Vse je potekalo tekoče in usklajeno. Veseli me, da prosti čas preživljate ob ustvarjanju in druženju. Koristno bi bilo, če bi vas povabili v osnovne in srednje šole. Staršem bi skozi igro približali odraščanje njihovih mladostnikov. To je učinkovitejše kot golo predavanje. Učenci in dijaki bi dobili lep vzgled in spoznali, da se lahko uporaba vse mogočih naprav omeji in vsaj malo nadomesti z osebnimi stiki. Čestitke in vztrajajte še naprej!

Darja Hočevnar

Gledališke predstave 1500 lajkov se je lotila igralska ekipa (večinoma) najstniških igralcev, ki so ravno v obdobju, v katerem se človek prvič seznani s temami, ki jih drama obravnava: vsečnost, tesnoba in posledično samopoškodovanje. Igralke in igralci so se s temi temami izjemno soočili. Igranje mladih deklet in fanta je bilo pristno in ganljivo, dotaknili so se življenjskih problemov, s katerimi se vsak posameznik v občinstvu kdaj spopade. Prepričana sem, da je vsak gledalec začutil najstnico Evo. Pohvalila bi tudi vizualne vsebine – telefonska sporočila, videe in fotografije. Premišljen dodatek k predstavi, ki jo je povzdignil na višjo raven.

Kaja Cajner

KUD Rob je dramsko uprizoril Butalce ali Miličinski se v grobu obrača

ANJA CENTA FOTO: ARHIV KUD ROB

Po desetletju mirovanja smo se igralci zbrali in končno dali robarskim množicam to, kar so nestrpnost potrebovale: kruha in iger. Kruh smo sicer pojedli sami, igre pa so bile kar tri. Za nami je uspešna premiera v domačem Robu, igrali pa smo tudi v Velikih Laščah in na Vidmu. Glede na odzive ljudi smo malo zmedeni. Mi smo se trudili narediti Butalce, ljudje pa govorijo: »Končno nekaj pametnega v Robu.«

Fran Miličinski je Butalce opisoval že dolgo nazaj, ni mu pa padlo na pamet, da bi jih napisal kot dramo. Hvala bogu za nas, da smo se tega lotili. Lahko bi

rekli, da smo bili dovolj neumni za to, zato je bila zgodba kot nalašč za nas.

A bolj kot se je bližala premiera, bolj smo se spraševali, ali ima naša igra sploh kaj veze z Butalci. Nekaj vsebinskih podrobnosti smo obdržali, vendar je velika večina zgodbe zrasla prav na našem zelniku. In ne, tega nam Jajčič ni požgal.

Ker pa v Butalah znamo tudi pomagati, so bili prostovoljni prispevki, zbrani na igri na Vidmu, namenjeni Jaki Škofu, za katerega že veste, da potuje na zdravljenje v Ameriko. Butalci poleti ne bomo nič igrali in bomo še manj delali,

kot smo do sedaj, ker bomo držali pesti zanj, na rokah in na nogah.

Vaši aplavzi, čestitke in lepe besede nam pomenijo ogromno – so najlepša nagrada za ves trud, ki smo ga vložili v predstavo. In verjemite – tudi če se ne zdi, je bilo truda veliko. Radi bi se vam zahvalili za smeh, ki ste ga delili z nami, čas, ki ste si ga vzeli za nas, in nestrpnost vas ponovno pričakujemo na prihodnjih predstavah. Baje se spet nekaj kuha, ampak v primeru, da nam ne rata, vam ne bomo še nič povedali. Če pa bo, kar ziher bo, pa obljubimo, da bo zanič in da bo kvarilo duha.

KUD Marij Kogoj Turjak in
Turistično društvo Turjak vabita na
**28. revijo pevskih zborov in vokalnih
skupin občine Velike Lašče,**
ki bo v sredo, 3. junija 2026,
ob 18. uri, v Levstikovem domu.

Adl o tem in onem

JOŽE STARIČ FOTO: BOŠTJAN PODLOGAR

O Artemisu 2 in prvem pristanku na Luni

Odprava Artemis 2 je šla nekako mimo mene. Zelo dobro pa se spominjam programa Apollo in prvega pristanka na Luni. Star sem bil 11 let in takrat sem začel brati časopis. Takoj, ko sem slišal o kakšni odpravi, sem pograbil Delo in pregledal, ali kaj piše o raketah, o Apollu, poletih na Luno. V bistvu sem zaradi poletov v vesolje začel brati časopise. Za vesoljskimi poleti sem bral šport in kasneje še politiko.

Živo se spomnim oddaj na televiziji, v katerih so razlagali vse v zvezi s poleti v vesolje. Voditelj je bil Boris Bergant. Spominim se pogovora z Wernerjem von Braunom, za katerega takrat nisem vedel, da je bil nacistični znanstvenik in da je bil avtor nemških raket, s katerimi so napadali Veliko Britanijo. Ko je misija Apollo 11 pristala na Luni, smo bili ravno na obisku pri sorodniku v Franciji. V spominu mi je ostalo, da se nam je pri vrnitvi s sprehoda zelo mudilo, saj nismo hoteli zamuditi pristanka.

Zame je bil projekt Apollo torej prelomnica, zaradi katere sem se začel zanimati za dogajanje po svetu, začel brati časopise pa tudi drugo literaturo. Pred prvim pristankom na Luni so izvedli anke-to, v kateri so ljudi spraševali, kaj bo rekel tisti, ki bo prvi stopil na Lunino površje. Seveda nihče ni uganil znamenitih besed Neila Armstronga: »To je majhen korak za človeka in velik za človeštvo.« Ta dogodek je dejansko globalno povezal ljudi, cel svet je to gledal, po televiziji so kazali modele raket in razlagali faze poleta, podrobnosti o lunarnem modulu. Za moje takratne oči so bile oddaje na televiziji Ljubljana vrhunske, zelo poljudne in sem jim kot otrok lahko sledil.

Apollo 11 je bil vrhunec poletov v vesolje. Vse, kar je bilo kasneje, ni več dosegalo takšnega zanimanja. Zasledil sem, da so se letos spet pojavile debate, ali so leta 1969 pristali na Luni ali ne. Moj komentar na to je bil vedno: »Če niso zares

pristali, so pa vse skupaj hudičevo dobro naredili, da je verjel ves svet.« Zagovorniki te teorije celo vedo, kdo naj bi celotno zadevo režiral – to naj bi bil eden največjih režiserjev vseh časov: Stanley Kubrick. Dejstvo je, da so v bistvu že s programom Apollo dosegli vse, kar so letos ponovili v odpravi Artemis 2, res pa je, da je bila letošnja krožnica poleta okrog Lune daljša. Vesoljska tekma med Sovjetsko zvezo in Združenimi državami Amerike, ki se je odvijala v šestdesetih letih prejšnjega stoletja, je bila v bistvu zelo hitra: od prvega poleta Jurija Gagarina v vesolje do pristanka na Luni je minilo osem let. Obe strani sta svoje uspehe izkoristili za promocijo in dokaz prevlade.

O jedrski nesreči v Černobilu

Te nesreče se spomnim, ampak se mi ni zdela takšna katastrofa. O nesreči se je začelo govoriti v začetku maja. Spominim se vseh opozoril o tem, česa iz narave ne smemo jesti, pa strašili so, da se bodo ljudje rodili z več rokami, ... Tistega leta mi je bolj ostala v spominu nesreča raketoplane Challenger, ki se je zgodila januarja in v kateri je umrlo sedem astronautov. Sicer pa je bil vrhunec leta 1986 Primož Trubar. V času černobilske nesreče smo se intenzivno pripravljali na igro Življenje in smrt Primoža Trubarja. Konec junija je bila premiera in v začetku maja sem bil popolnoma v tem.

O začetkih na Trubarjevi domačiji

Ko smo pripravljali igro Življenje in smrt Primoža Trubarja, sem že vedel, da bom delal na Trubarjevi domačiji kot

vodnik. Tistega leta so se vsi ljudje pogovarjali o tem, kaj se dogaja na Rašici. Poznalo se je po obisku in po odzivih, ki sem jih čutil. Obnova in ureditev Trubarjeve domačije je bila velika pridobitev za obiskovalce. Pred tem so si na Rašici ogledovali le spomenik, potem pa je bila urejena spominska soba. Priložnostno sem vodil že od avgusta, čeprav je bila otvoritev šele 21. septembra. Obiskovalcem sem pokazal spominsko sobo še preden je bila uradno odprta, kar so mi potem prepovedali, vendar prepovedi nisem upošteval. Kako naj bi ljudem, ki pridejo na ogled in prosijo, da bi si ogledali spominsko sobo, tega ne omogočil? Trubarjeva spominska soba je še danes nekaj posebnega, med ljudmi je takoj dosegla dober odziv. Kontrast med zunanostjo mlina in vsebino je med ljudmi povzročil začudenje in navdušenje. Takrat sem začel razlagati Trubarja. Moje vodenje je raslo organsko: o Primožu Trubarju sem nekaj vedel, več sem bil javnega nastopanja, začel sem še dodatno brati o Trubarju. Tudi od ljudi, ki so tisto leto obiskovali Rašico, sem se ob neformalnih pogovorih marsičesa naučil. Vse to sem ponotranjil, postalo je del mojega vedenja in znanja in iz tega je nastalo vodenje, ki je bilo značilno zame. Nikoli se nisem formalno izobraževal o vodenju in o Primožu Trubarju, vedno pa sem analiziral, kaj je dobro in kaj ne, spremljal sem odzive skupin in glede na to prilagajal vodenje za različne skupine. Na koncu se je vse tako sestavilo, da so nekateri menili, da sem ikona Trubarjeve domačije. Delo na Trubarjevi domačiji je bila služba, vendar pa je ta služba postala tudi moj način življenja in ni mi bilo težko. V tem delu sem užival, bilo je zanimivo, dinamično, ni mi bilo dolgčas, v špicah je bilo veliko adrenalina, vendar se mi je vse to zdelo normalno.

Razkritje: Adl z odprtimi očmi in ušesi spremlja svet okoli sebe, zato so pogovori z njim vedno zanimivi. Ker se mi zdi škoda, da bi vse odletelo v pozabo, pogovore snemam in nato iz njih izluščim, kar se mi zdi zanimivo. Vse, kar je napisano, je povedal Adl, možno pa je, da je zapisano v drugem kontekstu, zaradi česar je odvezan vsakršne odgovornosti za zapisano.

Berem, bereš, beremo

Naša knjižnica se je tudi letos pridružila akciji Regijskega centra mobilnosti LUR Trajnostno v knjižnico. »Trajnostno v knjižnico po nagrado!« je regijska promocijska kampanja Evropskega tedna mobilnosti 2026. **Akcija bo potekala od 5. maja do 30. septembra 2026.** Vsak član knjižnice, ki pride na trajnostni način v knjižnico (peš, s kolesom, avtobusom itd.), prejme kartonček. Izpolnjen kartonček »Trajnostno v knjižnico po nagrado!« s 5 (petimi) nalepkami RCM LUR odda v temu namenjeno škatlo v knjižnici, in sicer do 30. septembra 2026. Nagrajenci bodo o načinu prevzema nagrade obveščeni po elektronski pošti.

Nagrade:

- 1 x vstopnici za 2 osebi: ogled razstav, MEDOBČINSKI MUZEJ KAMNIK
- 1 x vstopnici za 2 osebi: ogled stalne razstave, SLAMNIKARSKI MUZEJ DOMŽALE
- 1 x vstopnici za 2 osebi: ogled predstave, SLOVENSKO MLADINSKO GLEDALIŠČE

MAJA SMOLE, MKL

Mladinski oddelek – medicina za mladino

Neža Prah Seničar; Urška Henigman: Hormoni in demoni
Mladinska knjiga, 2026

»Hormoni in demoni« je priročnik, ki iskreno in zabavno odgovarja na vprašanja o telesu, čustvih in odnosih v puberteti. Knjiga je namenjena najstnikom in staršem kot vodnik skozi burno obdobje odraščanja, ko hormoni (»demoni«) vplivajo na vedenje. Knjiga govori o spremembah telesa in uma, odnosih, zdravju in identiteti. Vsebinsko zajema teme, kot so spolnost, higiena in osebnostni razvoj. Knjiga je napisana neposredno, brez moraliziranja, in ponuja vpogled v to, kako se spopasti z »napadom hormonov«.

Viri: mladinska-knjiga.si, dobreknjige.si, mitjapavlic.com

Mladinski oddelek – fantastika

J. K. Rowling: Ikabog
Mladinska knjiga, 2026

Pravljica o grozljivi pošasti, vznemirljivi pustolovščini in vztrajnem upanju, ki jo je napisala avtorica serije knjig o Harryju Potterju. Nekoč je bilo srečno kraljestvo, ki je bilo bogato tako z zlatom kot z veseljem in znano po svoji hrani. Od nežnih kremnih sirov do peciva – vse je bilo tako okusno, da so ljudje med jedjo jokali od sreče. Toda v tem srečnem kraljestvu naj bi se skrivala pošast, ki naj bi domovala v mračnem močvirju. Nekateri so vedeli povedati, da bruha ogenj in strup ter rjove skozi meglo, medtem ko odnaša neposlušne ovce in otroke. Drugi so govorili, da je to le izmišljotina. A potem se nekega dne nad kraljestvo zgrnejo temni oblaki in dva pogumna otroka se odločita odpraviti na veliko pustolovščino, da bi rešila kraljestvo in ugotovila, kje se skriva prava pošast.

Knjižnica Frana Levstika
Velike Lašče

Obratovalni čas

ponedeljek: 13:30–19:00

torek: zaprto

sreda: 10:00–15:00

četrtek: 13:30–19:00

petek: 13:30–19:00

sobota in nedelja : zaprto

Radi bi brali, a zaradi stopnic ne morete v knjižnico? Stopite v stik z nami na telefonsko številko (01) 308 57 50 ali nam pišite na e-naslov frana.levstika@mklj.si in bomo skupaj našli rešitev.

Mladinski oddelek – resničnost

Care Santos: Strah
Malinc, 2026

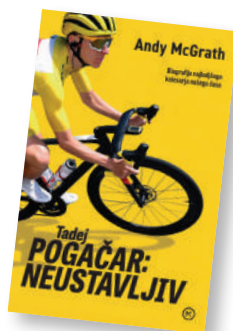
Strah je tretja knjiga v seriji. Pred tem sta v seriji izšla že mladinska romana z naslovom Laž in Resnica. Junaki zgodbe so isti kot v prejšnjih dveh romanih, se pa lahko knjiga bere samostojno. Care Santos, ki je romane napisala, živi v Kataloniji in piše v kastilščini ter katalonščini. V primeru tretjega mladinskega romana iz serije gre za strah. Strah pred življenjem, strah pred zavrnitvijo. Strah nas je zaupati občutkom, ki nam, če jim zaupamo, vedno pokažejo pravo pot. Za to pa je včasih nujno potrebno, da gledamo s srcem, ne z očmi. Življenje nikoli ni preprosto. Lahko pa, če premagamo strah in si upamo tvegati, postane zelo lepo. Naj vas strah ne ohromi. Premagajte strah in stopite v neznano. Kako bogato ste lahko za to poplačani, pa preberite v mladinskem romanu Strah. Strah je votel, okrog ga pa nič ni.

Knjižnice smo
pomembne zaradi
vseh ljudi, ki imamo
radi zgodbe.

Odrasli oddelek – slovenske antologije
Manca Košir: Metulji vedo za moč besede – čitanka izbranih esejev, kolumn, spremnih besed, člankov in zapisov o knjigah
Mladinska knjiga, 2026

Knjiga, ki v ospredje postavlja moč branja in vsesplošni vpliv rednega branja na življenje ljudi. Branje je v sodobnem času – času osamljenosti – dejavnost, ki bogati notranje in družbeno življenje, saj prispeva k jezikovnemu bogastvu in pismenosti, to pa povečuje sposobnost učenja, uspešnost pri delu in v osebnem življenju. Slovenska šolska in kulturna politika ne vzpostavljata zadostno bralnih navad – če je v osnovni šoli poskrbljeno za branje otrok, je v procesu vseživljenjskega učenja odraslih bralna kultura skorajda zanemarljivo področje. Globok in iskren pogovor o prebranih knjigah, zlasti umetniških, je pomemben graditelj samozaupanja.

Odrasli oddelek – biografije
Andy McGrath: Tadej Pogačar – neustavljiv (biografija najboljšega kolesarja našega časa)
Mladinska knjiga, 2026

Biografija Tadeja Pogačarja izpod peresa priznanega športnega novinarja Andyja McGratha prinaša poglobljen portret enega največjih kolesarjev današnjega časa. Biografija sledi njegovemu bliskovitemu vzponu na vrh, napeto spremlja njegove največje zmage in rivalstva ter razkriva značilnosti, motivacijo in spretnosti, ki so ga pripeljale do prevlade v elitnem kolesarstvu. McGrath spremlja njegovo pot od otroštva v Komendi, kjer je s starši in bratom razvijal vztrajnost, delavnost in potrpežljivost, do svetovnega kolesarskega vrha, kjer je sčasoma postal simbol slovenske trme in značajске skromnosti. Z več kot petdesetimi intervjuji z bližnjimi, trenerji in sotekmovalci avtor razkrije, da za lahkotnimi obrati stojita nepopustljiv značaj in izjemna osredotočenost.

Odrasli oddelek – računalništvo
Mitja Pavlič: Temna stran umetne inteligence: Koliko časa nam še ostaja?
samozaložba M. Pavlič, 2026

»Največja nevarnost umetne inteligence ni v njeni sposobnosti razmišljanja namesto človeka, temveč v tem, da človek preneha razmišljati in ji brez premisleka prepusti vso svojo moč.« Našo pozornost obrne na manj vidno plat tehnološkega napredka: algoritmično manipulacijo družbe, digitalno zasvojenost, erozijo zasebnosti, avtomatizacijo odločanja in postopno izrinjanje človeka s položaja zadnje instance presoje. Na konkretnih primerih pokaže, kako se umetna inteligenca uporablja v nadzoru, vojnah informacij, ekonomiji, geopolitiki in celo v najintimnejših prostorih človeškega življenja – domu, vzgoji in odnosih. Avtor je prepričan, da prihodnost umetne inteligence ni tehnično vprašanje, temveč vprašanje vrednot. Umetno inteligenco razume, uporablja in zagovarja.

Pizziada Lasis, drugič

LUKA JAKŠE FOTO: SAŠA ŠKULJ

Pizziada Lasis je postregla s 27 tekmovalci, 1.500 pizzami, preko 3.000 udeleženci in pestrim spremljevalnim programom, ki ga je nagradilo tudi čudovito spomladansko vreme. Verjetno niti v sanjah nismo pričakovali tolikšnega obiska, zato se Laščanom najprej opravičujemo za prometni šok in za kakšen dan dlje odpravljanja posledic, ki jih je dogodek pustil v okolici. Pizziada se je kot festival kreativne peke pizz z več vidikov izkazala za zelo uspešno, a nam je obenem pustila odprto vprašanje, kako naprej.

Zahvale in še več zahval

Glede na rekordni obisk med občinskimi dogodki sem prepričan, da zvesti obiskovalci edine velikolaške pizzerije, Pizzerije pri Roku, zdaj razumejo, zakaj je bilo potrebnih tudi rekordno število organizacijskih sestankov. Priprava se je namreč začela že pol leta prej in je v zadnjem tednu dosegla vrhunec. Na tem mestu se moramo zahvaliti Vrtovcem in

drugi mladini, ki so nam v petek pred dogodkom pomagali urediti prizorišče in bili z nami do zgodnjih nedeljskih ur. Tudi Mičo je nekaj malega pomagal.

Posebej se moramo zahvaliti še Plinskemu društvu Velike Lašče za pomoč pri strežbi in usmerjanju prometa, PGD Velike Lašče za požarno varnost, zdravstveno podporo, mize in vodno čiščenje igrišča, PGD Turjak za dodatne pridne roke in mize ter PGD Rob in PGD Karlovica za stoječe mize.

Zahvaliti se moramo tudi drugim prostovoljcem in prijateljem, ki so skrbeli za Mini Pizziado, prodajo palačink, glasbo ali kakor koli pomagali, da je dogodek potekal brez večjih zapletov.

Paleta okusov

Srce dogodka, ki ga je povezoval neuničljivi Simon Gale, ostajajo pizze, ki so se tudi tokrat prišli preizkusiti iz številnih slovenskih krajev – od Halož, Ptuja, Brežic, Kamnika, Loža, Ljubljane ... do čisto pravih domačinov. Samo nji-

hovi vnemi, dobri volji in potrpežljivosti se lahko zahvalimo, da so okusne mojstrovine lahko okušali obiskovalci iz še številnejših krajev. Mnogi so nas prese- netili tudi z izvirnostjo peke pizz in načini priprave, saj se je peklo celo v šporhetu, pod peko, v peči, izdelani iz mešalca za malto in peči iz 200 litrskega soda. Na koncu je nagrado za najbolj kreativno peko prejel Anže Buh, ki se je na tekmo- vanje pripeljal kar z Unimogom, na kate- rem ima nameščeno krušno peč.

Prav gotovo je kreativnost pomaga- la, da je v kategoriji Glas ljudstva zmaga- la ekipa Uroša Cente (Tomaž Grubelnik, Aleksander Jakša, Jernej Škulj), saj so si na prizorišču postavili pravo domačo dnevno sobo, kamor so lahko prisedli tudi obiskovalci. Drugo mesto v tej kate- goriji je dosegel lanski zmagovalec Miha Jahn Korošec, tretje pa sta si delila Dino Truden in Matjaž Praznik.

Na tesno je šlo tudi v kategoriji po izboru strokovne komisije, ki so jo ses- tavljali Zoran Triglav, prvi Slovenec, ki je sodil na svetovnem prvenstvu v peki

pizz, Tea Kušar, lastnica pizzerije Etna, masterchefinja Lidija Subašić in naš domači gostinec Janez Šajin Brlogar. Seštevek njihovih ocen je drugo mesto podelil Mateji Kelc iz Haloz in Aljoši Batiču iz Ljubljane. Mimogrede, Aljoša redno deli nasvete za kvalitetno pripravo pizz na svojem Tik tok profilu.

Zmaga je tokrat pripadla našemu hišnemu pizza mojstru, Zoranu Klariću, ki je s tem obogatil svojo zbirko trofej. Med drugim je bil tudi že hrvaški prvak in se udeležil svetovnega prvenstva v Neaplju.

Pizziado je glasbeno popestrila celjska zasedba Chorus in domači didžeji, ki se niso predali pozno v noč. Vse skupaj ne bi bilo izvedljivo brez podpore številnih sponzorjev, ki so obiskovalcem omogočili prost vstop, brezplačno okušanje pizz in brezplačno kavo Barcaffè.

Kar tisoč hlebčkov je za obiskovalce

priskrbela Pekarna Pečjak in s petsto palačinkami založila sladki kotiček. Dobavitelj sestavin Vigros je prispeval vrsto dobrot tekmovalcem za obložitev pizz, Mlinotest se je izkazal s svojo moko Manitoba 00. Proizvajalec pizza peči Glowen je prispeval glavno nagrado po izboru strokovne komisije. Kotanyi je vsem tekmovalcem pripravil komplete začimb in priskrbel dve odlični nagradi za zmagovalce, Fala je prispevala kvas in eno od nagrad. Ob tem ne smemo pozabiti lokalnih podpornikov, saj je Boštjan Škulj prispeval glavno nagrado v kategoriji Glas ljudstva, Trgoup pa za najbolj kreativno peko. Tekmovalce in osebje je oblekel CWS Workwear.

Za podporo se zahvaljujemo še Vzajemni, IS Projekt d.o.o., KG Dent d.o.o., Mix d.o.o., Davidovemu hramu, Diskontu Zalar, Fructalu, Goran Njenjić s.p., Špeli Andolšek s.p., Different Angels, Tadej

Bavdek s.p., LSP d.o.o., Trubarjevi krčmi, občini Škofljica, Gtwrap, M-Ozvočenje, DOLT, Tadej Dolšina s.p., Pucihar-P, KZ Velike Lašče, Margareti Damjanić, Nejcu Zalarju in Alešu Pirmanu.

Za prepoznavnost dogodka se zahvaljujemo medijskemu sponzorju, radiu Zeleni val. Pizziado Lasis je organizacijsko in finančno podprla tudi občina Velike Lašče.

Pogled naprej

Pizziada Lasis je tudi letos pokazala, da ima dogodek posebno energijo, močno podporo skupnosti in velik potencial za prihodnost. Veseli nas, da je obisk presegel pričakovanja in da je večina obiskovalcev dogodek doživela v duhu prijetnega druženja, okušanja in podpore lokalni zgodbi. Hkrati nam je letošnja izvedba odprla tudi nekaj pomembnih vprašanj za naprej. Ker vsi obiskovalci niso mogli sodelovati v degustacijskem delu dogodka, se je pokazala potreba po razmisleku o nadgradnji osnovnega koncepta, ki bi bolje uravnotežil vložek tekmovalcev, izkušnjo obiskovalcev, organizacijske zmogljivosti in finančno vzdržnost festivala. Kakšno obliko bo Pizziada Lasis dobila v prihodnje, bo odvisno od več dejavnikov – od razpoložljivega kadra in prostovoljcev do reševanja organizacijskih izzivov in predvsem premisleka, kako obširen dogodek si kot skupnost sploh lahko privoščimo ali želimo. Ne glede na to cilj ostaja isti: ohraniti kakovostno, povezovalno in pristno izkušnjo za vse, ki dogodek pripravljajo, soustvarjajo in na koncu obiščejo.

Odlično tretje mesto v državi za našo šolsko košarkarsko ekipo starejših učencev

V petek, 27. marca 2026, se je v naši športni dvorani z zaključnim turnirjem najboljših štirih ekip končala sezona šolskega košarkarskega tekmovanja Košarkarski superšolar. Naša ekipa je po tesnem porazu v polfinalu suvereno zmagala v malem finalu in osvojila tretje mesto.

BOJAN NOVAK FOTO: PETER BRODNIK

ŠOLSKA KOŠARKARSKA EKIPA STAREJŠIH UČENCEV PO OSVOJENEM TRETJEM MESTU

Košarkarska zveza Slovenije, ki skupaj z Olimpijskim komitejem Slovenije vodi šolska tekmovanja v košarki, je izvedbo finalnega turnirja najboljših štirih ekip zapala naši šoli. To je bila po letu 2012, ko smo gostili zaključni turnir v nogometu, nova priložnost, da v naši športni dvorani vidimo najboljše šolske ekipe v državi.

Vse štiri sodelujoče ekipe so se uvrstile na zaključni turnir prek zmag na medobčinski, regijski, četrtfinalni, polfinalni in finalni regijski ravni. Naša šola

zadnja leta redno organizira šolska košarkarska tekmovanja na medobčinski in regijski ravni. Če se z ekipo uvrstimo v četrtfinale in polfinale, nam Košarkarska zveza pogosto zaupa tudi izvedbo tekmovanj na teh ravneh. V letošnji sezoni nismo organizirali le finalnega turnirja regij, ko smo z ekipo in navijači gostovali v Mariboru. Veseli smo bili, da smo lahko izpeljali zaključni turnir na naši šoli, saj so lahko fantje igrali pred domačimi navijači in v domačem okolju.

Žreb je naši ekipi, ki sta jo med sezono vodila trenerja Košarkarskega kluba Velike Lašče, Martin Lovšin in Bojan Zidar, v polfinalu namenil odlično ekipo OŠ Antona Tomaža Linhartar Radovljica, ki je v preteklih sezonah že okusila igranje na zaključnem turnirju in se tudi že veselila naslova državnih prvakov. Tekmo so bolje začeli naši fantje in prvo tretjino dobili z rezultatom 13 : 10. Prednost treh točk je ekipa uspela zadržati tudi po drugi tretjini (34 : 31). Tekma je bila zelo izenačena,

prvo večjo prednost pa si je uspela prigrati naša ekipa (59 : 50). A gostje so po minuti odmora nanizali nekaj uspešnih akcij v napadu in obrambi ter zaostanek hitro izničili. V zadnji dve minuti sta ekipi vstopili povsem izenačeni. Nekaj več zbranosti in natančnosti so v zadnjih trenutkih pokazali Radovljčani in se veselili zmage (60 : 56) ter preboja v finale.

V drugem polfinalu smo prav tako spremljali izenačeno tekmo med ekipama OŠ Franceta Prešerna Maribor in OŠ Louisa Adamiča Grosuplje. Slednji so po podaljšku slavili z rezultatom 81 : 78.

Po obeh polfinalnih tekmah je bil čas za slavnostno odprtje tekmovanja. Najprej je šolski band v živo zaigral pesem, nato pa smo po prihodu štirih ekip na igrišče prisluhnili slovenski himni, ki jo je na trobento zaigral devetošolec Filip Debeljak. Zbrane igralce in gledalce so pozdravili župan občine Velike Lašče, Matjaž Hočevnar, ravnatelj šole gostiteljice, Primož Garafol, vodja šolskih košarkarskih tekmovanj na Košarkarski zvezi Slovenije, Matic Vidic, in Slavko Duščak, nekdanji slovenski reprezentant in začetnik organiziranega ukvarjanja s košarko v Velikih Laščah. V kulturnem programu je poleg šolskega banda z atraktivno breakdance točko sodeloval še sedmošolec Viktor Gasiunas. Med tekmami so nastopili učenci 1. in 2. razreda, ki so pod mentorstvom Vere Lipo-

vec odplesali navijaški ples, ter sedmošolec Matic Mehlin s harmoniko.

Na tekmi za tretje mesto je naša ekipa pokazala pravi karakter in proti ekipi iz Maribora v prvi tretjini povedla za sedem točk (27 : 20), dvome o zmagovalcu pa razblinila z odlično drugo tretjino, po kateri je prednost narasla na 22 točk. V tretji tretjini so tako priložnost dobili tudi igralci, ki niso bili med nosilci igre in so tekmo mirno pripeljali do konca s končnim rezultatom 74 : 52. Veselje po osvojenem pokalu za tretje mesto se je lahko začelo.

Finalna tekma prav tako ni bila napeta, saj je ekipa iz Radovljice suvereno opravila z nasprotniki iz Grosuplje. Gorenjci so slavili z naslovom državnega osnovnošolskega rezultata po zmagi s 64 : 46. Grosupeljčani so prejeli pokal za drugo mesto.

Ekipo, ki je dosegla zgodovinski uspeh, so sestavljali devetošolci Luka Cukrov (kapetan), Jan Malavašič, Aljaž Jakič, Filip Starič, Kristjan Jaklič, Lan Celarc, Kian Klančar, Ažbe Prelesnik Znoj, Val Mihelič, Valter Godec ter osmošolci Gal Centa, Maks Pečnik, Nejc Koprivec, Jakob Gruden, Florjan Gradišar, Patrik Gruden in Matija Košir. Vodja ekipe je bil Bojan Novak, trenerja pa Martin Lovšin in Bojan Zidar.

Vsi rezultati ekipe starejših učencev OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče v sezoni 2025/26:

Medobčinsko tekmovanje:

- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Log Dragomer 87 : 16
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Škofljica 63 : 39
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Ig 55 : 27
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Brezovica 57 : 23
- Regijsko tekmovanje:
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Ob Rinži Kočevje 71 : 16

- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Zbora odposlancev Kočevje 60 : 22
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Louisa Adamiča Grosuplje 37 : 43
- Četrtno tekmovanje:
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Frana Roša Celje 41 : 25
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Frana Kocbeka Gornji Grad 52 : 29
- Polfinalno tekmovanje:
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Litija 56 : 43
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Toneta Pavčka Mirna Peč 96 : 27
- Finalno tekmovanje vzhodne regije:
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Franceta Prešerna Maribor 72 : 76
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Vojnik 77 : 42

Finalni turnir:

- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Antona Tomaža Linhartar Radovljica 56 : 60
- OŠ PT Velike Lašče : OŠ Franceta Prešerna Maribor 74 : 52

Ekipa je torej odigrala petnajst tekem in slavila na dvanajstih, skupna razlika v koših pa je bila 954 : 540.

Za pomoč pri organizaciji zaključnega turnirja se zahvaljujem županu občine Velike Lašče, Matjažu Hočevnarju, za podporo in sodelovanje na odprtju tekmovanja in podelitvah, članom PGD Turjak za varovanje prireditve in medicinsko službo ter prostovoljcem KK Velike Lašče za vodenje zapisnika in semaforja. Hvala tudi vodstvu šole za vso podporo šolskemu športu.

24. Krpanov kros v novi preobleki

Po dveh neuspešnih letih, ko smo morali našo tradicionalno množično tekaško prireditev zaradi slabega vremena odpovedati, smo v četrtek, 23. aprila 2026, spet uspešno izpeljali Krpanov kros, štiriindvajsetega po vrsti.

BOJAN NOVAK FOTO: ARHIV ŠOLE

REZULTATI 24.

KRPAOVEGA KROSA – nosilci medalj iz naše šole:

1. mesto: VITO PLOT (1. razred), MARKO GORJUP (2. razred)

2. mesto: ZARA SAMEC (1. razred), TIAN JURŠIČ (1. razred), LEON RUPAR (2. razred), LARISA GRADIŠAR (3. razred), VITA SKUBIN (4. razred), IVA VOKAL (7. razred), LUKA CUKROV (9. razred)

3. mesto: LARA ZABUKOVEC (1. razred), IZAK KOKELJ (1. razred), VITO KOPRIVEC (2. razred), KAJA MIHELIČ (3. razred), AŽBE BOŽNAR (3. razred), ANA TEKAVEC (4. razred), MAKSIM RIGLER (5. razred), TAJA AHČIN (6. razred), TIA SKUBIN (9. razred)

Zasnovo letošnjega krosa smo prenovili. Še vedno smo ga izvedli na Turjaku, vendar na novih progah in prvič v dopoldanskem času. Štartno-ciljni prostor smo s travnika prestavili na igrišče in dvorišče podružnične šole, kar bi nam omogočilo izvedbo tudi v slabših vremenskih pogojih. A teh ni bilo, saj je vse jutro in dopoldne sijalo sonce, kar je

v kombinaciji z nizkimi temperaturami omogočilo idealne pogoje za tekače.

Tristo petdeset tekačev iz devetih osnovnih šol se je zbralo po deveti uri in ob desetih so se na progo prve podale učenke prvega razreda, pred katerimi je tekkel devetošolec Luka Cukrov. Enako je potem pred prvošolci ponovil Kristjan Jaklič. Oboji so v cilju prejeli spominske

medalje, ki jih bodo spominjale na zanje prvi Krpanov kros.

Proga za najmlajše (učence in učenke 1. triletja) je bila dolga 450 metrov, proga za drugo triletje 600 metrov, za najstarejše pa 800 metrov. Kot se za tekmovalje v krosu spodobi, so bile vse tri proge razgibane in so vključevale vzpone in spuste ter različne podlage (mivka, asfalt, makadam in travnik).

Vabilu na prireditev se je, tako kot vedno v podobnih primerih, odzval župan Matjaž Hočevar. Skupaj z ravnateljem Primožem Garafolom sta po tekih prvega triletja v krajšem programu odprta nagovorila zbrane tekače in njihove mentorje, nato pa tudi podelila medalje na vseh treh podelitvah. V program odprtja smo, tako kot vedno, vključili fair

play protokol s prisegami športnikov (v njihovem imenu devedošolec Filip Debeljak), mentorjev (Maja Pečnik, OŠ Preserje) in organizatorja (Bojan Novak).

Najštevilčnejša štartna vrsta je bila na tekih učencev in učenek četrtega in petega razreda (30 ali več). Veliko manj tekačev vedno privabimo iz zadnjega triletja. Najmanj tekačic je bilo tako iz sedmega razreda (7).

Veseli smo, da na tekmovanju ni bilo poškodb, nekaj prask pa je oskrbel gasilec PGD Turjak, David Možek.

Na progi so potekali zanimivi športni boji, razlike pa so bile med tekači precej majhne. Po slabih dveh urah smo tekmovanje sklenili, podelili še zadnje complete medalj in zaželeli vsem srečno pot do svojih šol.

V tekmovalnem smislu je bila daleč najuspešnejša naša šola, saj so si učenci OŠ Primoža Trubarja Velike Lašče pritekli kar 18 medalj. Po številu medalj sta si drugo mesto razdelili OŠ dr. Franceta Prešerna Ribnica in OŠ Ivana Prijatelja Sodražica (po 9 medalj), OŠ Preserje je na četrtem mestu osvojila 8, OŠ Louisa Adamiča Grosuplje pa na petem 6 medalj. Poleg omenjenih šol so sodelovali še učenci OŠ Antona Debeljaka Loški Potok, OŠ Ob Rinži Kočevje, OŠ Franceta in Toneta Kralja Dobropolje ter OŠ Šmarje – Sap.

Za pomoč pri organizaciji se zahvaljujemo članom PGD Turjak, ki so poskrbeli za varnost in medicinsko oskrbo. Hvala tudi Občini Velike Lašče za zaporo ceste, ureditev podlage in vso podporo. Hvala županu Matjažu Hočevarju za prisotnost in pomoč pri podeljevanju priznanj.

Ob vseh pozitivnih odzivih smo odločeni, da se vidimo aprila 2027 na 25. Krpanovem krosu.

Erasmus+ izobraževanje: uporaba umetne inteligence in digitalnih orodij v poučevanju

KATJA GRINTAL FOTO: KATJA GRINTAL

V začetku decembra sem se v okviru programa Erasmus+ udeležila strokovnega izobraževanja za učitelje na otoku Tenerife. Tema srečanja je bila uporaba umetne inteligence v izobraževanju – vendar ne kot nadomestilo učitelja, temveč kot pomoč pri enem največjih vsakodnevnih izzivov v razredu: kako isto snov uspešno približati zelo različnim učencem.

Vsak razred danes sestavljajo učenci z različnim predznanjem, tempom dela, motivacijo in učnimi težavami. Klasična razlaga zato vedno ustreza le delu učencev – nekaterim je prelahka, drugim prezahtevna. In prav tu umetna inteligenca prinaša največjo spremembo.

Na izobraževanju smo spoznali, kako lahko učitelj v nekaj minutah pripravi več različic iste naloge: osnovno, prilagojeno in zahtevnejšo. Namesto enega učnega lista lahko učenci dobijo naloge, ki ustrezajo njihovemu znanju. Hitrejši učenci napredujejo, počasnejši pa ne izgubijo motivacije, ker naloge razumejo.

Umetna inteligenca omogoča tudi:

- poenostavljanje besedil za učence z učnimi težavami,
- razlago snovi na več načinov,
- pripravo dodatnih vaj za utrjevanje,
- ustvarjanje izzivov za nadarjene učence,
- takojšnje povratne informacije.

Učitelj tako ne pripravlja več treh različnih priprav na uro, temveč eno – prilagoditve pa izdela digitalni pomočnik. S tem se zmanjša administrativno delo, več časa pa ostane za razlago, pogovor in individualno pomoč učencem.

Pomemben del izobraževanja je bila tudi kritična uporaba umetne inteligence: učence moramo naučiti, da tehnologija pomaga razmišljati, ne razmišlja namesto njih. Naloge zato temeljijo na razlagi, izbiri, primerjavi in ustvarjanju, ne na kopiranju odgovorov.

Erasmus+ izkušnja mi je pokazala, da prihodnost pouka ni več enaka naloga za vse, ampak enak cilj za vsakega učenca – do njega pa lahko pridemo po različnih poteh.

Nove tehnologije in umetna inteligenca v poučevanju: seminar Erasmus+ na Tenerifih

KSENIJA ABRAMOVIČ GROM FOTO: ARHIV GLASBENE ŠOLE

V sklopu Erasmus+ izobraževanja, v katerem Glasbena šola Ribnica sodeluje že drugič, sem se januarja udeležila seminarja Vključevanje IKT, novih tehnologij in orodij umetne inteligence v poučevanje in izobraževanje na Tenerifih.

Učitelji, udeleženci seminarja iz Irske, Hrvaške, Poljske, Nemčije, Francije in Slovenije, smo si bili enotni, da danes nove tehnologije in družbeni mediji igrajo pomembno vlogo v naši družbi. Aplikacije, družbena omrežja in umetna inteligenca so postali del vsakdana otrok in mladih. Čeprav jih spretno uporabljajo, njihovo znanje pogosto ostaja na površinski ravni, brez razumevanja vplivov in tveganj. Tehnologija vpliva na njihovo koncentracijo, komunikacijo in odnos do znanja, zato je ključno, da jih v šoli naučimo varne in odgovorne rabe. Učitelji imamo pri tem pomembno vlogo, zato se moramo tudi sami nenehno izobraževati ter soustvarjati varno in spodbudno digitalno učno okolje.

Na predavanjih in delavnicah smo se poglobljeje seznanili z različnimi spletnimi orodji: Padlet, Baamboozle, Bloket in ActionBound, se naučili kako jih upo-

rabljati, ter jih tudi praktično preizkusili. Nova znanja smo lahko učitelji prenesli v svoje poučevanje na različnih stopnjah izobraževanja skladno z različnimi starostmi učencev. Spoznali smo, da lahko učitelji kljub temu, da učenci pri pouku nimajo pametnih telefonov, s pomočjo računalnika ali tablice ustvarimo interaktiven in zabaven način podajanja ter utrjevanja učne snovi. Prav tako smo učitelji skozi orodja, ki delujejo s pomočjo umetne inteligence, Gamma, Notebook LM in Eduaide, ugotovili, kako jih lahko uporabimo kot pomočnika za raziskovanje in organizacijo gradiva.

Udeleženci seminarja pa smo spoznali tudi kulturo Kanarskih otokov ter sam otok Tenerife. V mestu La Orotava smo si ogledali njihov kulturni center San Augustin, v katerem deluje tudi glasbena šola, Liceo Taoro, ki je pomembno središče kulturnega dogajanja na Tenerifu, ter Caso de los Balcones, kjer smo na njenih bogato izrezljanih lesenih balkonih občudovali tradicionalno kanarsko arhitekturo. Zapeljali smo se tudi po impresivni vulkanski pokrajini 3715 metrov visoke gore Teide, ki je bila kulisa za snemanje več filmov, med drugim tudi filma Spopad titanov.

Erasmus+ izobraževanje mi je ponudilo dragocen vpogled v sodobne učne pristope ter poudarilo pomen učiteljeve radovednosti, odprtosti in vseživljenjskega učenja. Mednarodna izkušnja me je spodbudila k premišljeni uporabi tehnologije, kar je posebej dragoceno tudi v glasbeni šoli, kjer lahko sodobna orodja in inovativni pristopi obogatijo učenje in ustvarjalnost mladih glasbenikov.

Hvala vodstvu Glasbene šole Ribnica, da mi je omogočilo to izkušnjo.

Sprejemni preizkusi 2026 - 2027

Glasbena šola Ribnica

vabi vse, ki se nam želite pridružiti na vpis v naslednje instrumente:

VIOLINA, VIOLA, VIOLONČELO, KONTRABAS, KLARINET, FAGOT, FLAVTA, SAKSOFON, OBOA, TROBENTA, ROG, POZAVNA, EVFONIJ (TENOR, BARTON), TUBA, TOLKALA, CITRE, KITARA, HARFA, TAMBURICA, HARMONIKA, KLAVIR, JAZZ KLAVIR, JAZZ KITARA, JAZZ KONTRABAS - BAS KITARA, JAZZ SAKSOFON, JAZZ TROBENTA, JAZZ POZAVNA, JAZZ BOBNI in PETJE.

RIBNICA

sreda, 20. 5. 2026 od 17. do 19. ure
sobota, 23. 5. 2026 od 9. do 10. 30. ure

SOLOPETJE

četrtek, 21. 5. 2026 od 19. do 20. ure

SODRAŽICA

(OS dr. Ivana Prijatelja Sodražica)
četrtek, 21. 5. 2026 od 17. do 19. ure

LOŠKI POTOK

(OS dr. Antona Debeljaka Loški Potok)
četrtek, 21. 5. 2026 od 17. do 19. ure

VELIKE LAŠČE

petek, 22. 5. 2026 od 17. do 19. ure

Prijavnice boste prejeli in izpolnili neposredno pred preizkusom glasbenih sposobnosti. Preizkus se opravlja samo enkrat. V primeru, da kandidat opravlja preizkus večkrat, se upošteva rezultat prvega preizkusa.

Več podatkov o razpisanih programih, pogojih za vpis in prispevku staršev najdete na spletni strani šole: www.gs-ribnica.si

Kaj nam je povedal Tomi Jakša

Včasih se pokaže priložnost, da se v urnik med matematiko in športom vplete ura učenja za življenje. Tomi Jakša je marca, ob obisku na šoli, s sedmošolci delil svojo življenjsko zgodbo – od usodnega junijskega dne pred devetimi leti, ko so mu diagnosticirali raka, do težke odločitve, da si z amputacijo dela leve noge reši življenje in ŽIVI naprej. Učenci so ga z zanimanjem poslušali in spoznali pomembne modrosti.

MISLI UČENCEV ZBRALA: TANJA ŠTEBLAJ FOTO: TANJA ŠTEBLAJ

Tomi je prostovoljni gasilec in športnik, ki je pri osemnajstih izgubil levo nogo. Všeč mi je, da je tako odprt in da nam je tako odkrito govoril svojo zgodbo. Pokazal nam je tudi slike iz bolnišnice. Ostal je pozitiven in se še vedno ukvarja s številnimi športi ter se rad šali. Svoje posebnosti se ne sramuje. Ve, da mu je bilo tako pač usojeno. Tomi je res faca.
(Tinkara Jakič)

Tomi Jakša nam je s svojo izkušnjo sporočil, da nikoli ne smemo obupati in da je tudi v težkih časih treba iskati lepo, nekaj, kar te motivira. Pokazal je, da so lahko tudi invalidi zelo aktivni in živijo tako kot ostali.
(Ema Kastelic)

Najbolj me je pri Tomiju presenetilo, kako je poln energije in sreče. Po bolezni se mu življenje ni ustavilo. Šel je naprej in je še boljši, kot je bil.
(Kristina Klančar)

Ko je pripovedoval svojo zgodbo, mi je bilo včasih kar težko pri srcu. Kljub vsemu je ostal odprt človek, poln pozitivne energije.

(Žan Jakič)

Najbolj sem si zapomnila, ko nam je pokazal, kako zamenja »nogi«, saj si nisem mogla predstavljati, kako je to videti. Povedal nam je, da je bil najboljši občutek, ko je naredil prvi samostojni korak.
(Edina Fileković)

»Ko v življenju preživiš, kar sem preživel jaz, ti nobena stvar ni več težka.«
(Tomi Jakša)

Njegova zgodba me je pretresla. Mislim, da se to ne bi smelo zgoditi nobeni osebi.
(Matic Mehlin)

Kai mu je postavil vprašanje o fantomski bolečini in Tomi nam je opisal, kako ima občutek, da ga še vedno boli ali srbi tisti del noge, ki je sploh nima več.
(Urh Malavašič)

Presenetilo me je, kako hitro lahko zamenja protezo. Videl sem, koliko mu pomeni, da lahko hodi. Ni kar samoumevno, da lahko hodimo.
(Jure Tomažin)

Presenetilo me je, koliko operacij in terapij je preživel v enem letu. Všeč sta mi njegova energija in veselje do športa, četudi ima le eno nogo.
(Avguštin Rupar)

Tomi je bil zabaven in prijetno ga je bilo poslušati. Občudujem ga, da lahko govori o vseh operacijah in življenju v bolnišnici. Veseli me, da se je tako lepo znašel.
(Viktor Gasiunas)

Najbolj se me je dotaknilo, ko je pripovedoval, kako so ga prijatelji spodbujali in kako je izgubil lase.
(Aleksandar Milinković)

Zdi se mi odlično, da se po tem, kar se mu je zgodilo, še vedno ukvarja s športom in ima uspešno kariero.
(Svit Debeljak)

Na barki z Anjo Štefan

TANJA ŠTEBLAJ

»Z besedami se igram, s svetovi, ki mogoče so, mogoče ne. In vendar: čim začnem, se res začne nov svet.«

(Anja Štefan, Štiri črne mravljice)

Slovenski literarni ustvarjalci, ki jih vsako leto povabimo ob zaključku bralne značke, nas vedno navdušijo – s svojo sproščenostjo, humorjem, karizmo, spontanostjo, jezikovnimi spretnostmi in vsebinskimi sporočili. Vsestranska umetnica, s katero smo se družili letos, pa ima še nekaj več. Anja Štefan s pripovedovanjem svojih avtorskih ali izbranih ljudskih pravljic, pesmi in ugank poslušalca začara. Iz Lončka na pike »pijemo« že v zgodnjem otroštvu, na gugalnici njenih zgodb se gugamo prva leta šole, s svojimi modrostmi pa nas navdahnejo in v odraslost pospremijo črne mravljice,

da »najdemo ključ za vse, kar pride«.

Druženje z ustvarjalko smo že zjutraj začeli na Podružnični šoli Turjak. Učenka Zoja je s pomočjo učiteljice Lucije nagovorila mlade bralce, ki so se s knjigami celo leto potapljali v čudovite domišljiske svetove pesmi in zgodb. Morda so jim prinesle veselje, zbudile radovednost ali pa z rimo polepšale dan. Užitek, ki ga doživimo ob branju, je najlepša nagrada za naš trud. Nekateri učenci so se bolj trudili, drugi že uživali v branju, večina pa jih je na koncu osvojila bralno značko – tudi zato, da so lahko zapeli z Anjo Štefan, se z njo pogovarjali in prisluhnili njeni pripovedi.

Tretješolec Žiga je na odru Levstikovega doma, ki ga je z likovno dekoracijo obogatila učiteljica Vera, pozdravil zbrane učence razredne stopnje OŠ Primoža Trubarja in PŠ Rob. Žiga je Anjo Štefan pričakal kar s čolničkom. Čisto preprostim, majhnim, ki pa v sebi nosi veliko domišljije, poguma in ga lahko ponese na najbolj razburljiva potovanja. In veslanje s pisateljico med ugankami, pesmimi in zgodbami je bilo nepozabno.

Starejši učenci naše šole pa so zahtevnejši bralci. Učiteljici slovenščine sta se celo leto trudili, spodbujali, čarali, da si je druženje s pisateljico »prijbralo« veliko število učencev in celo avtorica je bila presenečena, da je kar enaindvajsetim devetošolcem podarila zlato priznanje Društva Bralna značka. Zala s kratko zgodbico, Kaja z uvodnim nagovorom in harmonikar Val s skladbo Huda mravljica so nas popeljali v svet modrosti štirih črnih mravljic in drugih pravljic.

Izlet zlatih bralcev v Benetke

TANJA ŠTEBLAJ

Učenci, ki so v vseh devetih letih osvojili bralno značko, so 15. aprila skupaj z drugimi učenci naše regije v organizaciji ZPM Vič-Rudnik obiskali Benetke. Za izlet se je odločilo 19 bralcev naše šole. Nekateri so bolj uživali v umetnostno-zgodovinskih lepotah mesta, drugi in druženju s sovrstniki.

Dogajanje na PŠ Turjak

META KOVAČIČ FOTO: **ARHIV ŠOLE**

V marcu smo učenci in učiteljice skupaj s KUD Marij Kogoj pripravili kulturni program za naše mamice, babice, tete, prijateljice.

Petošolci so imeli srečo in bili izžrebani v nagradni igri Woop centra, zato so se lahko pozabavali na njihovih trampolinah, pred tem pa so si ogledali muzej bančništva, kjer so izvedeli mnogo zanimivih in uporabnih podatkov.

V šoli v naravi na Debelem Rtiču so urili plavalno znanje in spoznavali slovensko obalo.

Tretješolci in četrtošolci so se v aprilu podali po poti Jezičnih škratolovščin v okolici Trubarjeve domačije. Tako so preživeli pouk na prostem in ob tem izvedeli ali ponovili veliko stvari.

Podali pa so se tudi na dogodek Varno in zabavno, ki ga pripravlja Turizem Ribnica v sodelovanju z Občino Ribnica. Učenci so si na različnih postajah ogledali zanimive prikaze, kako ukrepati in pomagati v primeru nesreč, in spoznali poklice, kjer so zaposleni vedno v pripravljenosti pomagati sočloveku. Da pa je bil dan še bolj zanimiv, so se na dogodek odpravili z vlakom.

Mlajši učenci so uživali v gledaliških predstavah, ki jih je ponudila letošnja Najdihojca.

Pridne bralce, ki so letos osvojili bralno značko, je s svojim obiskom počastila pisateljica Anja Štefan, ki nas je s svojim čarobnim glasom popeljala v svet svojih pravljic.

V šoli nam nikoli ni dolgčas, saj se vedno dogaja kaj zanimivega. Prilagamo še nekaj fotografij učencev pri vsakodnevem delu ali njihovih izdelkov.

Piki Jakob na odru v Robu PŠ Rob in prireditve ob materinskem dnevu

RENATA GRADIŠAR FOTO: **KLARA PEČAR**

Učenci in učiteljice PŠ Rob smo skupaj s člani KUD-a Rob pripravili prireditev ob materinskem dnevu, ki je potekala v Domu krajanov v Robu v petek, 27. marca.

Z učenci smo priprave na to prireditev spremenili v manjši projekt. Že decembra smo začeli z branjem knjige Moj prijatelj Piki Jakob pisatelja Kajetana Koviča. Zgodbe o navihanjem Pikiju Jakobu so nas takoj navdušile in poustavili smo jih na različne načine: risali smo prizore, pisali nove dogodivščine, pripravljali urnik in pravila medvedje šole ter razmišljali, kako bi Pikija Jakoba in njegove prijatelje prenesli na oder. Ker pa nihče od učencev ni želel ostati v zaodruju, smo igro ves čas dopolnjevali in dodajali nove prizore in vloge za vse učence in tudi učiteljici. Bilo je res veliko navdušenja in idej.

Na koncu je nastala za nas kar dolga dramska igra o Pikiju Jakobu in njegovih prijateljih. Med igro smo zaplesali in zapeli, najmlajši pa so pod mentorstvom učiteljice anglešči-

ne, ge. Petre Kljun, nastopili še v angleškem jeziku z odlomkom o izgubljeni rokavički.

Oder je bil okrašen z majhnimi in velikimi plišastimi medvedi ter srčki. Vsak učenec je ustvaril srček za svojo mamico in najbližje. V dvorani smo pripravili razstavo različnih prizorov medvedov iz medvedje šole, zapisali smo prav poseben medvedji urnik in predstavili samo naša pravila medvedje šole.

Z nastopom smo navdušili in, kar je za nas morda najpomembnejše, dokazali, da čeprav nas je malo, zmoremo veliko. Tokrat sva se pogumu učencev pridružili tudi obe razredničarki, Marija Katarinčič in Renata Gradišar, ki sva stopili na oder in postali del igre. Skupaj in v sodelovanju zmoremo več in priprave so potekale tudi v popoldanskem času, v času razširjenega programa z učiteljico Martino Zadnik.

Pokazali smo, da je šola več kot le učilnica; je kraj, kjer skupaj rastemo, ustvarjamo in si upamo biti pogumni. Ponovno lahko pohvalimo pozitivno sodelovanje s krajem, ki je bilo nagrajeno s polno dvorano obiskovalcev.

PŠ Rob in čistilna akcija

RENATA GRADIŠAR FOTO: RENATA GRADIŠAR

Ob dnevu Zemlje smo se na PŠ Rob pridružili čistilni akciji in skupaj dokazali, da lahko z majhnimi dejanji naredimo veliko. Nadelo smo si rokavice in se lotili čiščenja okolice, obrobja cest in potočka. Pobrali smo smeti ob cesti Rob–Veliki Osolnik, ki vodi čez Granjevico. Nabrali smo pol-

no vrečo smeti, kar nas je še dodatno opomnilo, da odpadki ne sodijo v okolje, v katerem živimo.

Verjamemo, da bomo s takšnimi akcijami prispevali k večjemu zavedanju o pomenu varovanja narave in odgovornega ravnanja z odpadki. Želimo si, da ro-

bovi cest in gozdne poti v prihodnjih letih ne bi bili več smetišča, ampak čista in prijetna okolja za vse.

Vsak posameznik lahko prispeva svoj del – ne le tako, da pobere odpadke, ampak predvsem tako, da ga nikoli ne odvrže v naravo. Prav s takšnimi dejanji in zgledom dokazujemo, da imamo na šoli generacije, ki bodo naravo ohranjale, ne pa onesnaževale.

Obisk kmetije Tekavec na Velikem Osolniku

RENATA GRADIŠAR FOTO: RENATA GRADIŠAR

Učenci in učiteljice PŠ Rob smo se odpravili na ogled kmetije Tekavec na Velikem Osolniku. Doživeli smo zanimiv in poučen obisk, ki nas je popeljal v svet starih običajev, ročnih spretnosti in življenja na podeželju. Družina Tekavec nas je prijazno sprejela ter nam predstavila bogato dediščino izdelovanja lesenih žlic ter dela na kmetiji.

G. Milan Tekavec nam je z veliko toplote in znanja prikazal ročno izdelavo žlice. Ob tem smo spoznali različna stara orodja, ki so jih nekoč uporabljali pri vsakdanjem delu. Z zanimanjem smo opazovali natančnost in potrpežljivost,

ki sta potrebni za takšno ročno delo, ter izdelali veliko novega o nekdanjem načinu življenja. Izdelovanje žlice je bilo ob prijetnem klepetu o zgodbah iz preteklosti v njegovih rokah videti povsem lahkotno, a v resnici še daleč ni tako.

Z mlajšo generacijo smo se lotili sodobnejše obdelave lesa. Miro Tekavec nam je skupaj z Ano predstavil sodobnejši način izdelave žlic – strojno obdelavo lesa. Pokazala sta nam delovanje različnih strojev in postopek, kako iz kosa lesa nastane lepo oblikovana žlica. Posebej zanimivo je bilo opazovati sodelovanje med generacijami in prenos znanja na mlajše rodove.

Po predstavitvi smo si ogledali še kmetijo, hlev in živali. Spoznali smo vsakdanje delo na kmetiji ter videli, kako pomembna sta skrb za živali in povezanost z naravo. Preizkusili smo se v spretnosti sestavljanja žlic v stolp za sušenje. Obisk je bil prijeten, poučen in poln lepih doživetij.

Na koncu so nam pripravili prijetno pogostitev s še toplimi štrukeljčki in domačim sirom.

Družini Tekavec se za prijeten ogled kmetije, strokovno predstavitev in tople sprejem iskreno zahvaljujemo.

Ko stopimo skupaj – čar sodelovanja med starši in vrtcem

NIKA MESEC FOTO: ARHIV VRTCA

Sodelovanje med starši in vrtcem ima izjemno vrednost, saj otrokom daje občutek povezanosti, varnosti in skupnosti. Ko odrasli združimo moči, ustvarimo okolje, v katerem otroci čutijo podporo tako doma kot v vrtcu – in prav to je temelj za njihov celostni razvoj.

Ob letošnjem materinskem dnevu smo starši vrtca Sončni žarek, skupine Mucki, pripravili prav posebno presenečenje – dramatizacijo pravljice Mojca Pokrajculja. S skupnimi idejami, dobro voljo in nekaj ustvarjalne energije smo stopili v čevlje pravljčnih junakov ter otrokom pričarali nepozaben dogodek. Njihovi nasmehi, iskrice v očeh in navdušenje so bili najlepša potrditev, da je bilo vredno vsakega vloženega trenutka.

Takšne izkušnje nas opominjajo, kako veliko lahko dosežemo skupaj. Ne gre le za nastop, temveč za krepitev odnosov, medsebojno sodelovanje in zgled, ki ga dajemo otrokom – da so povezovanje, pomoč in ustvarjalnost nekaj lepega.

Ob tej priložnosti se starši iskreno zahvaljujemo vzgojiteljicam Kristini Polzelnik Pirnat in Janji Peterlin za pobudo, spodbudo in podporo pri izvedbi. Odprtost in pripravljenost za sodelovanje sta ključni, da se takšne zgodbe sploh lahko zgodijo.

Naj bo to le ena izmed mnogih skupnih poti, po katerih bomo še hodili – za dobro naših otrok in vseh nas.

Živeti je lepo!
Oratorij 2026

Dragi otroci, lepo vabljeni na
ORATORIJ V VELIKE LAŠČE,
ki bo potekal od 24. 8. do 28. 8. 2026
od 9.00 do 16.00

V zgodbi spoznamo petletno siroto Heidi, za katero skrbi njena teta Deta. Ko ta dobi novo službo, se vrne v rodno Vasico, da bi jo predala njenemu dedku, ki živi na planini kot samotar. Sprva je do Heidi zadržan, vendar njena prijaznost in veselje do narave omilita njegovo srce. Deklica se v koči takoj udmači in spoprijatelji s kozami ter pastirjem Petrom in njegovo slepo babico. Skupaj uživajo v preprostem življenju v gorah. Toda življenje ni tako enostavno in preprosto. Kako se zgodba nadaljuje, boste izvedeli na oratoriju.

Prijave na oratorij do 10. avgusta – oratorijvelikelasce@gmail.com ali v župnišču. Prijavnica bo na voljo na spletnem mestu Župnije Velike Lašče

25 let stega Škocjan-Turjak 1

Skavti na območju Škocjana, Turjaka, Velikih Lašč in Vidma obstajamo še 25 let. Kot se spodobi, bomo obletnico praznovali po skavtsko, vam pa smo pripravili nekaj utrinikov naših udeležencev.

Naspidirana orka, steg Škocjan-Turjak 1

Ste že slišali imenitno novico? Skavti stega Škocjan-Turjak 1 smo legendarni že četrto stoletje! Prve obljube so v stegu Legendarnih ž'vin potekale leta 2001, kar pomeni, da že 25 let vratove naših članov krasi rutica zeleno-rumeno-modre barve. Zelena barva predstavlja naravo, ki nas obdaja na vseh skavtskih dogodivščinah, modra barva nam za zgled postavlja modre može, ki so živeli v naših krajih, rumena barva pa predstavlja sonce, ki vse skupaj povezuje.

Nekaj iskric naših članov ob tako pomembnem rojstnem dnevu:

Kaj ti pomeni biti del stega Škocjan-Turjak 1?

»Biti del stega kot voditelj mi pomeni posebno in hkrati veliko odgovornost. Ne gre več samo za to, kaj skavti/steg dajo meni, ampak predvsem za to, kaj lahko dam drugim. Kot voditelj sem zgled mlajšim in trudim se, da jim predam vrednote, ki jih skavtstvo nosi. Največ mi pomeni, ko vidim, kako otroci rastejo, pridobivajo samozavest in se učijo novih stvari. Takrat vem, da ima moje delo smisel. Vsako srečanje in vsak tabor sta priložnost, da ustvarimo varno okolje, kjer se lahko razvijajo in so to, kar so.« (Igrivi aqua kozorog)

Katera je tvoja najljubša barva naše rutice in zakaj?

»Rumena, ker nas povezuje in ker je barva sonca.« (Volčič Jakob)

»Modra, ker je kot voda.« (Volčič Luka)

Po čem lahko prepoznaš legendarno ž'vino?

»Legendarno ž'vino lahko prepoznaš pa njeni vztrajnosti, moči, igrivosti in legendarnosti.« (Preudarni gams)

Kaj želiš stegu Škocjan-Turjak 1 ob 25. rojstnem dnevu?

»Ob 25. rojstnem dnevu želim stegu Škocjan-Turjak 1 še veliko prijateljstva, poguma in nepozabnih dogodivščin. Naj še naprej povezuje ljudi, vzgaja srčne skavte in pušča pečat, ki ostaja za vedno.« (Rahločutna puma)

Če poznate kakšnega skavta, mu zato v letošnjem letu z velikim nasmehom voščite »Vse najboljše!«, mi pa se bomo še naprej trudili hoditi po zgledu našega začetnika Roberta Baden-Powella, ki je nekoč dejal: »Skušajte zapustiti ti svet za spoznanje boljši, kot ste ga prejeli.«

Bodite kar najboljše vedno pripravljeni služiti!

Vabilo na občinsko prvenstvo dvojic v badmintonu in prvenstvo posameznikov v namiznem tenisu

TVD Partizan Velike Lašče vabi na občinsko prvenstvo dvojic v badmintonu, ki bo potekalo v torek, 19. maja 2026, ob 20. uri v Športni dvorani Velike Lašče. Dvojice bodo z žrebom določene ob pričetku tekmovanja.

TVD Partizan Velike Lašče vabi na občinsko prvenstvo, posamezniki, v namiznem tenisu, ki bo potekalo v četrtek, 28. maja, ob 18. uri v Športni dvorani Velike Lašče. Igra se po pravilih NTZS na tri dobljene sete. Kategoriji: ženske enotna, moški enotna.

Tekmujejo lahko občanke/občani občine Velike Lašče.

Vikend športa na Karlovinci 2026 - košarkarski turnir 3 x 3

MARTIN LOVŠIN

V soboto 20. junija vljudno vabljeni na prenovljeno športno igrišče na Karlovinci, kjer bo potekal tretji košarkarski turnir 3 x 3. Dogodek bo del Vikenda športa na Karlovinci 2026, ki ga v soorganizaciji pripravljajo Košarkarski klub Velike Lašče, TVD Partizan in PGD Karlovica.

Športni dogodek je namenjen starejšim in mlajšim, košarkarskim navdušencem, ki imajo v sebi tekmovalno žilico, kot tudi tistim, ki bi dogodek spremljali zgolj ob igrišču. Tekmovalci se bodo lahko pomerili v igri 3x3, v metanju prostih metov in metu trojk, zmagovalci pa prejmejo nagrade. Za hrano in pijačo ter dobro vzdušje bodo skrbeli gasilci PGD Karlovica.

Dogodka košarkarski navdušenci ne smete izpustiti, obljubimo, da se boste zabavali! Ne predlogo v noč, saj naslednji dan (v nedeljo 21. junija) poteka kolesarski kronometer (Knej-Karlovica) v organizaciji TVD Partizan. Verjamem, da se tisti najbolj zagrizeni vidimo tudi tam!

Prijave na: mail: info@kk-velikelašče.si
telefon: 031-691-883

POLETJE PRIHAJA
in tudi

VIKEND ŠPORTA NA KARLOVINC

KDAJ? **sobota 20. 6.** - košarkarski turnir trojk
nedelja 21. 6. - tradicionalni kolesarski kronometer Knej - Karlovica

KJE? **prenovljeno športno igrišče na Karlovinci** - Mišja dolina

ORGANIZATORJI: PGD Karlovica, KK Velike Lašče in TVD Partizan Velike Lašče

Kolesarski kronometer Po Mišji dolini (Knej - Karlovica)

dolžina: 4,6 km, skupni vzpon: 40 m
Vse podrobnosti najdete na kronometer.staric.net.
Rezultati bodo takoj objavljeni na
kronometer.staric.net/knej-karlovica-2026.

20. junij 2026 ob 17. uri

Prijave od 15:30 ure na Karlovinci (bife Pri Janezu).
Informacije: Jože 031 361 564, Niko 041 251 503

Iz velikolaškega okraja 66

O pepelu in patošlu

Kam s pepelom, ki ostane po kurjenju? Po večkrat zapisani zgodbi ga je ena od velikolaških gospodinj shranjevala na podstrešju in s tem leta 1857 povzročila uničujoč požar v Velikih Laščah. Takole je zgodbo objavil katoliški časnik Zgodnja Danica, članek pa je povzel tudi domači zgodovinar Leopold Podlogar, rojen v Podlogu: *»Leta 1857, dne 28. majnika, so Lašče pogorele. Požar je povzročila — tako se pripoveduje — neprevidna gospodinja, ki je spravljala pepel pod slamnato streho v leseno skrinjo. Veter je oživil oglje, zanesel iskre v streho in nesreča je bila tu. V malo urah so bile Lašče žalostno pogorišče. Upepeljenih je bilo 44 hiš in 80 gospodarskih poslopij. Ostalo je le 8 bornih kočic zunaj vasi in toliko kozolčkov. Tako je potem sedanji trg začel rasti čisto znova na pogorišču iz leta 1857. Nove hiše niso bile več lesene, ampak vse od kraja zidane.«*

METKA STARIČ

Med pozabljene obrti velikolaških krajev podobno kot šmirastvo sodi tudi pepelarstvo. Anton Mrkun piše, da so ga v velikolaških krajih opustili v začetku 20. stoletja. Leta 1880 se je s kuhanjem pepela v velikolaških krajih ukvarjalo do deset pepelarjev. Ti so konec zime navozili do 30.000 mernikov pepela in iz luga varili pepeliko. Zadnja pepelarna je stala v Podlogu in je s svojim delovanjem prenehala leta 1906, piše Mrkun; po drugih virih naj bi delovala do leta 1910.

Zanimivo, da Anton Mrkun pri svojih opisih pepelarstva in pepelike ne omenja domačih besed, kot sta »patošl« oz. »potošl«. V šestdesetih letih prejšnjega stoletja, ko je bil spomin na pepelarje še živ, so etnologi Orlovih ekip obe besedi zapisali in ohranili v zapiskih, ki jih danes hrani Slovenski etnografski muzej. Podobno sta se ohranili tudi besedi »potošnar«, to je bil tisti, ki je pepel kahal, ter »potošnarca«, to je bila velika lesena baraka, kjer se je to dogajalo. Tudi kak kotel oz. »kotu« se je v 60. letih 20. stoletja še dalo najti po dvoriščih. V SEM hranijo fotografiji dveh kotlov – enega so fotografirali pri Martinkovih v Malih Laščah, drugega v Praznikih.

Etnolog Boris Orel se je o kuhanju pepela pogovarjal z Jožetom Podlogarjem iz Podloga, rojenim leta 1904. Iz iste hiše kot Jože Podlogar (Podlog 7) izvira tudi že prej omenjeni domači zgodovinar Leopold Podlogar. Jože Podlogar se je kuhanja potošla sicer le medlo spominjal, saj takrat še ni imel deset let. Sta

pa »potošl« kuhala njegov oče in ded; slednji je to obrt v Podlogu tudi vpeljal.

Pepel so pobirali daleč naokoli, mnogi so ga vozili z Blok. Zbirali so ga v žakljih. To je bilo običajno pozimi, vreče pa so dovažali s sankami. Tudi kuhali so ga v zimskem času.

Kmečke ženske so zbirale pepel z ognjišč in iz peči ter ga shranjevale za »patošl«. »Bile so že take razmere, da so žene pred možem skrivale pepel in ga prodajale,« je etnologom povedal Podlogar. Za 1 mernik pepela so ljudje dobili 2 krajcarja, le Martinov oče je za 1 mernik plačeval 10 krajcarjev. Tudi Janez Klančar (roj. 1905) iz Mačkov se je spominjal, da so pepel odkupovali po ceni 10 krajcarjev za 1 mernik.

Kuhali so v veliki leseni baraki – »potošnarci«, ki je stala ob cesti proti Rašici. Po tleh so bile deske, na katerih so pepel močili z vodo in ga mešali z lopatami. Dva hlapca sta pepel navažala, dve sestrí sta ga pomagali močiti z vodo. Zraven sta stala dva velika železna kotla, ki sta bila obzidana z opeko. Namočen pepel so nato dali v kotle in ga v njih mešali s 3 do 4 metre dolgo lopato.

Poleg je stala posebna peč, ki so ji rekli »krznirénca«. Bila je zidana iz opeke in imela je podobno velban strop kot krušna peč. Iz kotlov so kuhan pepel preložili v peč. Temu so bila namenjena zgornja vrata pri peči, kurišče je peč imela spodaj. Rekli so, da je »treba krznirati«, ven pa so dobili »potošl«. To je bilo belo zrnje različnih velikosti, povprečno debelo kot zrnje koruze. Tega so preložili v zgoraj odprte sode, ki so bili izdelani iz smrekovega ali jelovega lesa posebej

za »potošl«. Naložili so jih na vozove in jih s konji odpeljali v Ljubljano. »Patošl« so uporabljali za izdelavo mila in tudi pri izdelavi stekla v glažutah.

Jože Podlogar je še povedal, da so ga kuhali tudi na Jakičevem pri Žužku in v Malih Laščah. Spominjal se je, da se je na Brankovem to dogajalo pri Dolšinat, kjer je bila leta 1960 še vidna sled za »potošnarco« (leseno barako). O kuhanju »patošla« na Brankovem so pripovedovali tudi ostali sogovorniki. Čičev z Velike Slevice je vedel, da se je »patošl« na Brankovem kuhal pri Adamiču in pri Rihtarju. V 60. letih naj bi bila tam še vedno ohranjena oba velika kotla.

Da se je kuhalo na Brankovem, je etnologom pripovedoval tudi Alojz Škulj (rojen 1875) s Kaplanovega. Pepel je tam začel kuhati brat njegovega starega očeta, a kuhali so ga tudi še pozneje. Imel je velike kadi, pepel je pobiral okoli po kmetih, nato ga je namočil in ga kuhal. Tudi na Brankovem so imeli posebno peč, da se je tisto, kar se je skuhalo, potem v peči še »kəzniralo«. Tako je nastal »patošl«, ki so ga prodajali v Ljubljano in na vse strani. S tem so si lahko kmetje precej opomogli, tudi ostanke od pepela so prodali – za gnoj. Povedal je tudi, da se je kuhalo podobno kot za »šnops«. Škuljeva Mati je s »patošlom« prala obleko. Domače platno je sicer postalo belo kot sneg, a če so ga večkrat oprali na tak način, se je blago strgalo.

Da se je pepel kuhal tudi v Malih Laščah, je etnologom povedal tudi Prelesnik iz Malih Lašč. V Samovcu je stala samotna kmetija, kjer so v zimskem času odkupovali pepel, »patošl« pa so kuhali pri Martinkovih v Malih Laščah. Poleg

poda je še dolgo stal »kotu«, ki so ga etnologi fotografirali in je danes del digitalne zbirke Slovenskega etnografskega muzeja.

O zatonu te zanimive obrti je Jože Podlogar v zapiskih Borisa Orla takole zaključil svojo pripoved: »Oče je dejal: Zdaj je pa fertik s patošlem. Pepel je za gnoj dober! Zato ga niso več hoteli prodajati in tako je ta obrt propadla.«

Kako pa se vi znebite pepela? Za pepel danes vemo, da je lahko koristno gnojilo, saj vsebuje dragocene snovi, ki so potrebne za rast rastlin in kakovost zemlje. Ker deluje alkalno, ga uporabljamo tam, kjer so tla preveč kisla. Če ga posujemo okrog rastlin v krogu, lahko deluje kot preprosta, a učinkovita obramba pred polži. Posut tik ob rastlini odganja mravlje in listne uši. Seveda je treba paziti, da za to uporabljamo pepel iz neobdelanega lesa. Z njim si pomagamo, kadar nam pozimi na betonu drsi ali ko se avtomobilska kolesa na poledenelih površinah zavrtijo v prazno; vpija vlago in neprijetne vonjave. Je odlično naravno čistilo za steklo pri kaminu in še marsikaj.

»Naša mama je pripovedovala, da so si med vojno sami znali napraviti luksuz,« mi pove Tone Zadnik s Kaplanovega, ko opisuje, da je mama med drugo svetovno vojno, ko se mila za pranje ni dalo dobiti, iz pepela skuhalo lug in kar sama izdelala »žajfo«. O še danes aktualnem kuhanju domačega mila in doma izdelanih čistilih pa kdaj drugič.

Vir: gradivo Orlovih ekip, hrani SEM

Koraki, ki povezujejo naš kraj

Pomlad je v Planinskem društvu Velike Lašče prinesla veliko aktivnosti, srečanj in načrtov za prihodnje mesece. Upravni odbor se je sestel na svoji drugi seji, kjer smo pregledali tekoče zadeve ter naloge, ki so pred nami. Obdobje je delovno, a hkrati polno zagona in novih idej.

VESNA GRUDEN FOTO: **ARHIV DRUŠTVA**

V tem času smo se udeležili tudi skupščine Planinske zveze Slovenije, ki je letos potekala v Tolminu. Skupščina je najvišji organ zveze, kjer se vsako leto zberejo delegati planinskih društev iz vse Slovenije, pregledajo opravljeno delo ter potrdijo

kako lahko brez predsodkov in s skupnim ciljem ustvarimo nekaj dobrega – za obiskovalce, društva in našo skupnost. Takšne zgodbe dokazujejo, da je sodelovanje prava pot naprej.

Posebno pozornost trenutno namenjam pripravam na 33. pohod po Velikolaški kulturni poti (Levstik – Stritar – Trubar), ki bo 7. junija 2026. Organiza-

cijske priprave so že v polnem teku, saj želimo, da bo tudi letošnji pohod potekal v prijetnem, varnem in povezovalnem vzdušju.

Ob tej priložnosti lepo vabimo vse, ki imajo veselje do druženja, radi stopijo skupaj z drugimi in bi bili pripravljeni na kakršen koli način pomagati, da se nam pridružijo. Vsaka pomoč šteje in prav vsak, ki prispeva svoj delček, soustvarja zgodbo našega tradicionalnega pohoda. Skupaj zmoremo več – in skupaj je vedno lepše.

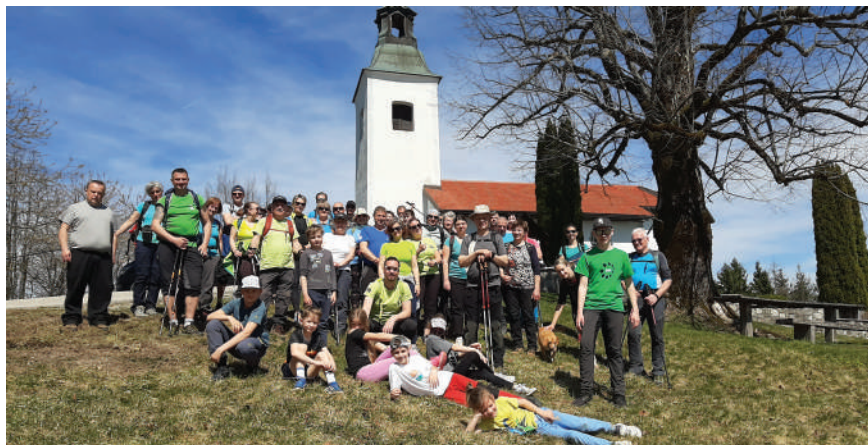
Mladinski odsek

Tudi mladi planinci so letos že pridno nabirali kilometre. Za tretjo aktivnost v letošnjem letu smo se udeležili 32. pohoda po Jurčičevi poti, kjer so otroci spoznali, kako poteka množičen pohod. Letos se ga je udeležilo kar 8000 pohodnikov, kar je na mladih pustilo posebno sled. Dvanajst kilometrov dolga trasa je po besedah otrok minila prehitro – nekateri so ob prihodu v cilj celo pripomni-

smernice za prihodnost slovenskega planinstva. Dogodek je bil še posebej slovesen, saj je gostitelj, Planinsko društvo Tolmin, praznoval 130 let delovanja. Za novega predsednika PZS je bil izvoljen Martin Šolar. Takšna srečanja so vedno priložnost za povezovanje, izmenjavo izkušenj in utrjevanje skupnih ciljev.

Z veseljem smo sodelovali tudi pri projektu Pizziada, ki je znova pokazal, kako veliko lahko dosežemo, ko stopimo skupaj. Dogodek je inovativno povezal vse generacije in lepo promoviral naše kraje. Najlepše pri vsem pa je bilo videti,

li, da je bila pot kar prekratka.

Poleg načrtovanih pohodov mladinski odsek vedno z veseljem vključimo tudi v naše tradicionalne društvene pohode. Nekateri mladi člani so tako velikonočni ponedeljek preživel na tradicionalnem pohodu na Sveti Primož. Tokrat so bili otroci tisti, ki so narekovali tempo in s svojo energijo vodili ekipo pohodnikov.

Za začetek prvomajskih počitnic pa smo hribe za en dan zamenjali za morje. Odpravili smo se na krožno pot ob slovenski obali. Pot smo začeli v Strunjanu in skozi predor Valeta nadaljevali proti Portorožu, kjer so otroci že preizkusili temperaturo morja. Pot nas je vodila mimo Bernardina do Pirana, kjer smo se posladkali s sladoledom, občudovali staro mestno jedro in uživali v razgledih. Najpogumnejši so v Pacugu še enkrat skočili v morje, nato pa smo se po skalnati poti vrnili proti Strunjanu. Čeprav smo prehodili 16 kilometrov, smo bili ob koncu dneva bolj utrujeni od sonca kot od hoje. Zaradi lepe izkušnje smo se vodniki odločili, da pohod ob obali postane naš tradicionalni spomladanski pohod.

S starši in otroki smo se srečali tudi na posvetu pred tridnevним planinskim taborom, ki bo letos potekal v okolici Rateč pri Planici. Pred zaključkom šolskega leta nas čaka še zaključni pohod skupaj s starši, po poletnih počitnicah pa – glede na vse dosedanje vesele korake – zelo živahna jesenska in zimska planinska sezona.

Markacijski odsek

Tudi markacisti ne počivajo. V marcu smo se sestali in pregledali načrte za letošnje delo. Veseli smo nove okrepitve – izkušenega markacista Aleša iz Mirne Peči. Na izobraževanje bomo poslali še dva kandidata, tako da bo nad približno 80 kilometri planinskih poti, za katere skrbimo, v prihodnje bdelo 11 markacistov in markacistk.

Pred velikonočnim pohodom je bila opravljena tudi delovna akcija na poti Sv. Primož–Kališče. Do konca maja bomo pregledali in prehodili vse poti, saj želimo, da ostanejo varne in urejene za vse obiskovalce.

Vodniški odsek

Pohod Ob slovenski obali je bil zara-

di slabe vremenske napovedi preložen, zato pa smo 21. marca 2026 uspešno izvedli pohod na Praznik pomladi v Svečini. Udeležilo se ga je 26 pohodnikov. Tokrat smo združili prijetno hojo med goricami, čudovite razglede ter okušanje lokalnih dobrot. Bilo je veliko smeha, dobre volje in tistega pravega občutka, da znamo planinci uživati v vsakem koraku.

Velikonočni pohod, ki je potekal 6. aprila 2026, je znova pokazal, kako lepo je, ko se zberemo v velikem številu. Okoli 50 pohodnikov se je podalo na krožno pot čez Logarje, Sv. Primož, Kališče, Karlovico in Veliko Slevico. Sončno vreme, prijetni postanki in sproščeno vzdušje so ustvarili res lep praznični dan. Hvala vsem, ki ste prispevali k pogostitvi in dobremu počutju – brez vas takšni dnevi ne bi bili enaki.

Načrtovani pohodi:

- **30. 5. 2026** LIV. tabor ljubljanskih planincev (MDO akcija)
- **7. 6. 2026** 33. pohod po Velikolaški kulturni poti
- **13. 6. 2026** Dan slovenskih planincev (akcija PZS)
- **25. 7. 2026** Kanin, Julijske Alpe

PD VELIKE LAŠČE

33. POHOD PO VELIKOLAŠKI KULTURNI POTI

 Nedelja, 7. junij 2026

Vabljeni na tradicionalno popotovanje po poteh naših velikih rojakov – Frana Levstika, Josipa Stritarja in Primoža Trubarja. Pot nas bo vodila mimo številnih kulturno-zgodovinskih znamenitosti v objemu narave.

START: Med 7. in 10. uro na trgu v Velikih Laščah.

CILJ: Trubarjeva domačija na Rašici, kjer nas čaka zaključna družabna prireditev.

0 poti:

Trasa: Velike Lašče – Rašica (dolžina 13,5 km).

Čas hoje: 3 do 4 ure zmerne hoje.

Zahtevnost: Pot je razgibana, z nekaj vzponi in spusti, primerna tudi za osnovnošolsko mladino.

Celotna kulturna pot je sicer krožna, dolga 15 km in označena s posebnimi markacijami.

Udeležba in startnina:

Startnina znaša **7 EUR** in vključuje:

- ✓ Kontrolni kartonček za zbiranje žigov,
- ✓ Osvežilni čaj na poti,
- ✓ Brezplačen prevoz z Rašice nazaj v Velike Lašče.

Opomba: Iz Rašice se v Velike Lašče lahko vrnete tudi peš po markirani poti (približno 50 min hoje).

Pohod bo v vsakem vremenu.

Pridružite se nam na dnevu, kjer se prepletajo kultura, zgodovina in rekreacija!

Proslava ob dnevu žena in materinskem dnevu

KATARINA GAČNIK, META KOVAČIČ FOTO: META KOVAČIČ

V sredo, 25. marca 2026, je v dvorani Doma krajanov Turjak potekala vsakoletna proslava ob dnevu žena in materinskem dnevu, ki jo člani društva Marij Kogoj in otroci POŠ in Vrtca Turjak poklanjamo vsem ženskam.

Vsakoletno sodelovanje kulturnega društva in Vrtca ter Podružnične šole Turjak je že tradicionalno – predvsem otroci se veselijo nastopanja in poklanjanja svojih talentov mamicam, babicam in drugim. S tem urijo svojo samozavest in odkrivajo željo po kulturnem udejstvovanju.

Kulturni program je bil zelo raznolik. Dogodek se je pričel s pozdravnim nagovorom predsednice KUD-a, Katarine Gačnik, nato pa z napovedjo povezovalcev Žane Purkart in Marka Petelina, ki sta igrivo in čutno povezovala program, za kar gre zahvala Barbari Zupančič, ki je poskrbela, da je program tekoče tekkel in so se točke dopolnjevale. Otroci iz vrtca so se predstavili s plesom in petjem, nato je zbor pod vodstvom Katarine Polzelnik

Sever in ob klavirski spremljavi Vite Mekinda zapel pesem Mali potepuh. Nato so nadaljevali program šolarji; 1. razred je zaplesal ples Potujemo v Rakitnico in deklamiral Pesem za mamo in Očka korenjak. Učenec Jakob Kaplan je na harmoniko zaigral skladbo Čebelar. Nato je sledil nastop 2. razreda, ki je predstavil pesem Jaz sem mala roža. Tretji in 4. razred sta deklamirala pesem Fantki so ... punčke so ..., nato pa je mladinski pevski zbor zapel skladbi Žabja zgodba in Sonce pomladi pod vodstvom Vite Mekinda. Sledila sta nastop harmonikarskega orkestra KUD-a Marij Kogoj pod vodstvom Blaža Škulja in Marka Ahčina ter nastop Vokalne skupine KUD-a Marij Kogoj pod vodstvom Katarine Bambič v sodelovanju z učenkami, ki so skupaj z mentorico Meto Kovačič pripravile koreografijo ob skladbi Perice. Na koncu je sledila skupna pesem za mame Zapleši ta valček (skupine Slapovi) v izvedbi Harmonikarskega orkestra in Vokalne skupine.

Lep večer smo zaključili nasmejanih lic, vse ženske so prejele rožico, otroci in nastopajoči pa so se pogostili z dobrotami.

Hvala vsem nastopajočim, vodstvu Podružnične šole ter vsem učiteljicam in vzgojiteljicam mentoricam, ki otroke pripravijo na nastop. Za obisk se zahvaljujemo vsem obiskovalcem ter Občini Velike Lašče, ki podpira naše kulturno udejstvovanje.

Dejavnosti robarskih čajank

IRENA KASTELIC

V marcu so člani KUD Rob premierno predstavili igro Butalci. Obe predstavi sta bili množično obiskani. Čajanke so poskrbele, da igralci po igri niso odšli domov lačni. Oba večera smo jim pripravile toplo večerjo.

Tako kot vsako leto pred cvetno nedeljo smo tudi letos izvedle delavnice v dogovoru z učiteljicami in učenci Podružnične šole Rob. Izdelali smo butaro velikanko, ki krasi prostor pred Vago v centru Roba. Gospod Luka Demšar jo je na cvetno nedeljo po maši blagoslovil. Učenci so s pomočjo članic Čajank naredili vsak svojo majhno butarico in izdelali posodico v obliki petelinčka za

Občni zbor DPŽ Velike Lašče

DRAGICA HERIC FOTO: DRAGICA HERIC

Članice Društva podeželskih žena Velike Lašče so se na svojem rednem letnem občnem zboru zbrale v marcu. Pregledale so delo v minulem letu ter sprejele program dela za letošnje. Poleg številnih aktivnosti bodo tudi letos izpeljale tri že tradicionalne samsostojne prireditve.

Po izvolitvi delovnega predsedstva, ki ga je vodila Milka Debeljak, je predsednica DPŽ Velike Lašče Magdalena Peterlin podala poročilo dela minulega leta. Članice so se tudi v minulem letu udeležile številnih razstav in ocenjevanj domačih dobrot, kjer so dosegle odlične rezultate. S peko in pogostitvami so sodelovale na številnih občinskih in drugih prireditvah. Imele so kar nekaj delavnic in dogodkov, na katerih so bogatile znanje, si izmenjale izkušnje in se naučile nekaj novega. Z izdelovanjem cvetja iz krep papirja, štrikanjem in drugimi spretnostmi so se predstavile tudi izven občine, na primer na Sejmu Alpe Adria v Ljubljani. Udeležile so se regijskega srečanja društev podeželskih žena in kmetov v Dobropolju. Ob materinskem dnevu so se obdarile z nakupom vstopnic in obiskale glasbeni koncert, isti mesec so si nekatere ogledale tudi sejem cvetja v Pordenonu. V avgustu so praznovala Dan gospodinj na Velikem Osolniku, v oktobru so v Velikih Laščah izpeljale Bučno-marmeladni dan, v decembru pa v Robu državno razstavo in ocenjevanje kruha v krušni peči, na kateri je bilo tokrat razstavljenih 30 različnih hlebcev.

Sledila so še poročila nadzornega odbora, finančno poročilo in poročilo častnega razsodišča, kar so prisotne soglasno tudi potrdile.

Letos bo 10. ocenjevanje in razstava kruha v krušni peči v Robu

V nadaljevanju je Magda Peterlin predstavila program dela za letošnje leto. V avgustu bo Dan gospodinj v Velikih Laščah ali Robu, v oktobru Bučno-marmeladni dan v Velikih Laščah, v decembru pa ocenjevanje in razstava kruha v krušni peči v Robu. Letošnja prireditev bo že 10. jubilejna, zato si želijo, da se je udeleži čim več mojstric in mojstrov peke hlebcev v krušni peči. Čez vse leto bodo na predlog posameznih članic imele več delavnic in izobraževanj. Sodelovale bodo z otroki v vrtcu in učenci v šoli. Udeleževale se bodo različnih aktivnosti, ki jih pripravljajo druga društva v občini, sosednjih občin in tudi širše. Prav tako bodo sodelovale s krovno organizacijo Zvezo kmetov Slovenije in Občino Velike Lašče oziroma na vseh njenih prireditvah, še zlasti na občinskem prazniku v juniju.

V letošnjem letu so že izpeljale praktični prikaz obrezovanja drevja v šolskem sadovnjaku, na cvetno nedeljo so izdelovale butarice ter izdelale aranžma iz krep papirja za Univerzo na Primorskem.

Občni zbor 2026.jpg: Občnega zbora DPŽ Velike Lašče so se udeležili tudi predstavnice društev podeželskih žena in deklet sosednjih občin in župan občine Velike Lašče Matjaž Hočevar.

pirhe iz odpadnih materialov. Spekli so tudi pletenice.

Vaga je bila v marcu okrašena v znamenju gregorjevega, ob koncu meseca pa smo to okrasitev zamenjale z velikonočno.

V aprilu smo obiskale Višnjo goro, sprehodile smo se po starem mestnem jedru, si ogledale prelep čebelnjak in obiskale čebelarški muzej, imenovan Hiša kranjske čebele. Vodička nam je nazorno opisala in prikazala življenje in delo čebel.

Smo pa čajanke zelo aktivne tudi v okviru Društva upokojencev Velike Lašče. Večina se nas je udeležila aprilskega izleta na Brezje, v Radovljico, Kropo in Planico.

Druženje in skupne aktivnosti v kraju nas povezujejo in nam dajejo moči ter ideje za prihodnje delo.

Za nami je že prvi mesec novega leta. Ker je naše voščilo iz prejšnje številke izpadlo, je pa pred nami še 11 mesecev leta, želimo člani upravnega odbora društva našim upokojemcem in vsem občanom mirno leto, polno lepih trenutkov.

JOŽICA MAVSAR NOSAN FOTO: ARHIV DU

Praznovanje dneva žena

Marca smo v društvu praznovali Dan žena, kar že tradicionalno poteka v gostilni Pri Zori v Kompoljah. Družili smo se ob dobrem kosilu in zaplesali ob Iva-novi glasbi. Seveda smo ob zaključku ženskam podarili lončnico, nismo pa pozabili na možakarje, ki jim je Zdenka spekla žemljice in jih zapakirala skupaj s kuhanim jajčkom.

Izlet z Nikom – Videm v Dobropolju

Prispevek: Ela Gale

Niko je skupino članov v aprilu popeljal na Videm v Dobropolju, kjer so spoznavali kiparja in slikarja, domačina, brata Kralj. Na pokopališču ob cerkvi so si ogledali kipe akademskega kiparja Franceta Kralja. France Kralj je oče slovenske moderne umetnosti. Pri cerkvi stoji njegov spomenik v prvi svetovni vojni padlim rojakom na Vidmu. Na pokopališču je leta 1943 po naročilu dobropoljskega podjetnika Antona Drobniča izdelal nagrobni spomenik, v katerem je skoraj 230 modeliranih podob povezal v enoten mozaik

nestvarnega občestva svetnikov, umetnikov, rojakov z izpostavljenim portretom naročnika Drobniča in avtoportretom z bratom Tonetom ob sebi.

Na zunanji strani cerkve pod arkadami so zanimive freske akademskega slikarja Žige Hriberška, ki se je priselil v Dobropoljsko dolino. Na freskah je upodobil pet skrivnosti svetega dela rožnega venca.

V Jakličevem domu so si ogledali film o Tonetu Kralju, v spominski sobi pa razstavo o ljudskem izročilu. Tone Kralj, mlajši brat Franceta Kralja, rojen 1900 v Zagorici, je bil kipar, slikar in grafik. Narisal je etično mejo od svetih Višarij do Trsta, ki jo prikazujejo njegove poslikave v cerkvah na tem območju.

Bralni krožek – Senovo

Prispevek: Neva Oberstar

Članice bralnega krožka smo se udeležile 3. vseslovenskega srečanja bralk in bralcev v Senovem pod sloganom: ŽIV-LJENJE JE LEPŠE, ČE BEREMO ...

Letošnje srečanje je potekalo pod geslom ZA MAVRIČNO SOŽITJE. Poleg upokojemcev so bili prisotni tudi učenci OŠ Senovo, tako da je imelo srečanje pridih

medgeneracijskega druženja. Srečanje je popestril mešani pevski zbor DU Senovo. Posebej zanimivo je bilo srečanje s patrom Karlom Geržanom, ki je imel zabavno in poučno predavanje. Njegove modre misli so nam polepšale dan. Na srce nam je položil, da naj živimo tako, da se bomo dobro počutili. Imejmo se radi, poskrbimo zase, poiščimo stvari, ki nas pomirjajo, saj bomo lahko samo tako v zadovoljstvo sebi in vsem, s katerimi se srečujemo. Z konec pa še poudarek na misli, zakaj brati: KNJIGA NAS UMIRJA, DA MISLITI IN NAS OSVOBAJA.

V septembru bomo zopet pričeli z bralnim krožkom. Veseli bomo vsakega novega člana, ki ima veselje do branja.

Izlet – Brezje, Planica in Kropa

na aprilskem izletu smo obiskali Brezje, Planico in Kropo. Največja romarska bazilika Marije pomagaj na Brezjah je dobro poznana, verjetno pa mnogim ni poznana zgodba o nastanku Marijine podobe. Ta je nastala, ko je Napoleon zasedel Kranjsko. Takrat je v Kranju živel znameniti slikar Leopold Layer, ki so ga med vojno Francozi zaprli, ker je tudi ponarejal denar. V svoji stiski v zaporu se je obrnil v prošnji k Mariji Pomagaj na Brezjah in obljubil, da bo naslikal novo sliko za oltar, če ga bo rešila iz ječe. Layer je bil rešen

in izpolnil je obljubo. Leta 1814 je naslikal sedanjo Marijino podobo z Jezusom.

Nordijski center Planica je sodoben skakalno-tekaški center v ledeniški dolini pod Poncami. Tu je sedem skakalnic namenjenih treningu smučarjev skakalcev. Po številnih stopnicah se je mogoče povzpeti na Bloudkovo velikanko in z vrha občudovati pogum vsakega skakalca, ki se spusti po njej. Letos smo lahko spremljali tudi rekord Domna Prevca – 254,5 metra. Lahko se spustimo po atraktivni jeklenici ali poletimo v vetrovniku v Nordijskem centru. V centru si lahko ogledamo tudi razstavo o zgodovini smučarskih poletov. Lahko se pa samo sprehodimo po lepi okolici.

Kropa je razpotegnjeno naselje ob vznožju Jelovice. Znana je po kroparskih kovačih. Naselje je zraslo v poznem srednjem veku na ozemlju plemiške rodbine Ortenburg. Skozi kraj teče 2 kilometra dolg hudourniški potok Kroparica. Ime je dobil po vodi, ki se v deževnih dneh peni kot krop in lahko tudi zelo naraste. Kroparica je bila naravni vir, ki je poganjal vodna kolesa kovačev in jim tako olajšal kovanje. Pot smo začeli pri bajerju nekdanje spodnje fužine, ki je preko vodnih korit in zapornic z vodno energijo oskrboval topilnico železove rude; ta je bila v bližini postavljena sredi 16. stoletja. Z osrednjega trga, imenovanega Plac, smo se povzpeli do cerkvice svetega Lenarta, ki je tudi zavetnik kovačev. Sežidana je bila leta 1481 in jo krasi lep daritveni oltar, ki je kovaška umetnina domačinov Jožeta Šolarja in Joža Bertonclja. Od cerkvice je lep razgled na Kropo. Na Placu stoji Florianovo znamenje iz 17. stoletja. Seveda ne smemo izpustiti kovaškega muzeja sredi trga v Klinarjevi hiši. To je fužinska stavba iz konca 18. stoletja. V muzeju lahko

spoznamo delo in življenje kroparskih kovačev. Kovaštvo se je razvilo zaradi naravnih danosti železove rude, lesa iz gozdov Jelovice in vode iz Kroparice. Kovači so izdelovali žeblje v vigenjcu, ki je delno kamnita in delno lesena stavba ob vodnem toku s kolesom za pogon mehov. Edina še ohranjena kovačnica za ročno kovanje žebeljev je Vigenjca Vice. Kovaške družine so bile številne. Žeblje so kovali tako starši kot otroci. Ženske in otroci so kovali manjše žeblje za čevlje in podkovanje konj. Največji žebelj je tehtal en kilogram in se je imenoval benečan. Namenjen je bil povezovanju pilotov v Benetkah. Družina je morala dnevno narediti 2000 žebeljev, plačilo je bilo tedensko. Življenje je bilo težko. Na manjšem prostoru sta živeli dve družini, v eni hiši tudi 70 ljudi.

V kraju stoji dobro ohranjena večja Petračeva hiša, last pokojnega Dušana Petrača, znanega fizika, ki je deloval tudi v raznih NASINIH projektih.

Kropa je kulturni spomenik državnega pomena. Nekoč je tam živelo okoli 1500 prebivalcev, danes je številka manjša od 1000. Tu še deluje obrat umetniškega kovaštva, ki ponuja lepe kovaške izdelke. (povzeto po pripovedi kustosinje v muzeju)

Spominski križ na Velikem Osolniku

MILAN TEKAVEC FOTO: LOVRENC GRADIŠAR

Na drugo postno nedeljo smo se v župniji Rob zbrali na obredu križevega pota na Velikem Osolniku, ob koncu vasi, na poti proti cerkvi sv. Lovrenca.

Pred pričetkom obreda je gospod župnik Luka blagoslovil na novo postavljen križ z naslednjim posvetilom:

Spominsko obeležje ANTONU KLANČARJU, rojenemu 1877, vojaku 17. regimenta slovenskega ljubljanskega pešpolka avstrijske vojske v 1. svetovni vojni, padlemu v zadnjih bojih na reki Piavi v Italiji. Počiva neznano kje. Obeležje postavil pravnik Janez Mrak – Janko.

Po blagoslovu smo se z branjem in petjem podali do cerkve in razmišljali o Jezusovem trpljenju.

Dobrodelni koncert Lions kluba Ribnica v Urban centru

DR. TATJANA DEVJAK FOTO: MARKO BURGER

V četrtek, 19. marca 2026, je v potekal v Urban centru v Ribnici poseben večer, ki bo še dolgo ostal v spominu vseh prisotnih – koncert, ki nas je povezal in znova dokazal, da lahko ljudje stopimo skupaj in pomagamo dečku v boljši in zdrav jutri. Dogodek je potekal pod častnim pokroviteljstvom župana Ribnice, gospoda Sama Pogorelca, kar daje koncertu še dodatno težo in pomen za lokalno skupnost.

Dogodek ni bil le glasbeni večer, temveč ganljivo srečanje ljudi, ki verjamejo v moč solidarnosti. Dvorana je bila napolnjena s toplino, iskrenimi pogledi in občutkom, da skupaj zmoremo več. Koncerta so se udeležili člani LK Ribnica s svojimi družinami, prijatelji, znanci, občani občin Ribnica, Sodražica, Velike Lašče in Loški Potok, prišli so gostje iz LK Kočevje, Podzemelj in Krško s conskim predsednikom Nejcem Kunstom.

Na odru so se zvrstili številni nastopajoči: Domen Kljun, Domen Indihar in Lovro Kljun, gledališka skupina DramŠpil, Petra Vrh Vrezec in Al Vrezec ter glasbeni skupini Propertea in Geobanda. Vsak izmed njih je s svojo posebno energijo, predanostjo in talentom prispeval neprecenljiv del k večeru, ki je presegel zgolj

kulturni dogodek. Preko trideset nastopajočih se je odreklo honorarju v dobrobit Jake.

Režijo dogodka je na željo LK Ribnica prevzela Andreja Škrabec, ki je z Matjažem Grudnom in Duško Hočevar Mihelič premišljeno pripravila sodobno izvedbo dogodka in brezplačno poskrbela za tekoč in čustveno bogat program.

Posebnost takšnih večerov je prav v tem, da glasba postane most med ljudmi – briše razlike, odpira srca in spodbuja k dejanjem. Občutek, da si del nečesa večjega, je bil prisoten v vsakem aplavzu in vsakem ganjenem pogledu.

Člani Lions kluba Ribnica so s svojo predanostjo in organizacijo ponovno pokazali, kako pomembno vlogo imajo humanitarne organizacije v lokalnem okolju. Njihovo delo ni le pomoč v materialnem smislu, ampak tudi spodbuda upanja, sočutja in medsebojne podpore.

Dobrodelni koncert 19. marca 2026 ni bil le dogodek – bil je opomnik, da lahko skupaj ustvarjamo spremembe. Da lahko vsak prispeva po svojih močeh. In da prav majhna dejanja pogosto prinesejo največje rezultate. Za Jaka smo zbirali sredstva že v letu 2025. Takrat smo donirali 3.500 evrov, s prodajo kart in donacijami smo zbrali 10.146 evrov. Donatorji za Jaka so bili: Občina Ribnica, Občina Velike Lašče, Občina Sodražica, Občina Bloke, Občina Loški Potok, ZAVAROVALNICA TRIGLAV Ljubljana, INLES Ribnica, LK Krško, LK Podzemelj, LK Trebnje KGDENT Velike Lašče in BioSing Ribnica. Akciji se je pridružil donator, ki ne želi biti imenovan in je prispeval 50.000 evrov z vplačilom na račun društva Viljem Julijan. Z dobrodelnimi prispevki pred koncertom in po njem smo nabrali 2.220 evrov.

Skupaj smo ZA JAKA zbrali 65.866 evrov.

Hvala vsem, ki ste bili del tega večera – nastopajočim in obiskovalcem, sponzorjem, donatorjem, režiserki prireditve, vodstvu Urban centra, gostincu v Urban centru, RKanal in vsem, ki ste na kakršen koli način pomagali in sodelovali. Skupaj dokazujemo, da zmoremo!

Pogovor z Lojzko Gradišar

SREČO KNAFELC FOTO: SREČO KNAFELC

Društvo Zarja spominov
ima dolgoletno tradicijo
ohranjana vrednot
narodnoosvobodilnega boja.
Med nami imamo dolgožive
člane in prva med njimi je
Lojzka Gradišar iz Kneja.

Kako se spomnite svoje zgodnje mladosti v rojstni vasi Mački pri Robu?

Moja zgodnja mladost je minila v krogu družine, staršev, očeta Jožeta Ruparja, mame Ivane, Stražisarjeve z Uzmanov in mojih štirih bratov ter sedmero sester. Bila sem dvanajsti, najmlajši otrok in za otroke se je takrat zelo zgodaj začelo tudi delo na veliki kmetiji, polju in okoli domače hiše. Imeli smo dvanajst krav in volov, po navadi tudi tri prašiče vsako leto in nekaj malega drobnice, ovac. Večino hrane smo pridelali sami doma – pšenico, ječmen, koruzo, oves, proso in tudi vso zelenjavo in krompir.

Kakšni pa so spomini na starše, ata in mamó?

Ja, ata so bili ranjeni v noge v prvi svetovni vojni, v Galiciji in se je to poznalo, mama pa so bili gospodinja. V tistih časih je bilo nujno znati se in tako so bili ata poznani po tem, da so znali živini naravnati poškodovane noge, kot neke vrste živnozdravnik. Ali pa če je junca napenjala, so kar predrlji trebuh in tako olajšali živali muke. Mama pa so gospodinjili in rojevali nas otroke ...

Kako pa se spomnite začetka druge svetovne vojne? Takrat ste bili stari 16 let.

Začetka skoraj nisem čutila, otroci smo delali, včasih je bil tudi čas za igro, v redu nam je bilo. Spomnim se zime leta 1940, prišel je en mlad fant, rokav srajce je imel živordeč od krvi, dejal je, da je begunec z Gorenjske, spraševal nas je, če imamo kaj moke. Smo vedeli, da se je že začelo nekaj dogajati; mama so mu nasuli nekaj moke, pa še mleko so mu dali s seboj. Še preden se je druga vojna začela, so mene dali starši k sestri Ivanki na Dednik, Zgončevim, za pestro. Njenega moža in še enega soseda so Italijani neke nedelje leta 1942 odpeljali in so ju pozneje našli mrtva v Iški. Takrat je bil Dednik tudi požgan in jaz sem se morala vrniti domov skupaj s

sestro in njenim otrokom, dobila sta prostor v »štibelcu«.

Kako pa so vaščani sprejemali oboževane partizane – ali je bila podpora vaščanov složna?

Spomnim se, da so bili nekaj mesecev v vasi nastanjeni VOS-ovci, za njimi pa je bila v Mačkih nastanjena komanda mesta Velike Lašče. Od oktobra 1942 do marca 1943 so bili stalno prisotni, mladina pa se je udeleževala partizanskih mitingov po bližnjih vaseh. Do napada na komando mesta Velike Lašče v Mačkih ni bilo posebnih dogodkov, življenje je teklo precej umirjeno. Zanimivo je tudi, da so Mački ostali nedotaknjeni, medtem ko so bile vasi Purkače, Sekirišče in Krvava Peč požgane.

Kakšna pa je bila usoda vaših štirih bratov?

Župnik iz Roba je zbral fante iz okolice Roba pred farovžem, tudi moje štiri brate. Dva od njih sta morala prijeto za puške, eden je padel v napadu partizanov na Lašče, drugi pa nekje pri Šentvidu na Dolenjskem, vendar nikoli nismo izvedeli, kje je grob. Druga dva sta bila poslana v internacijo na Rab. Dobra bolničarka je enemu bratu rešila življenje, ko je zbolel za tifusom. Po kapitulaciji Italije sta se brata vrnila z Rabsko brigado nazaj v Slovenijo.

Kako pa se spomnite napada Nemcev in domobrancev na komando mesta Velike Lašče, nameščeno v Mačkih, 7. maja 1944?

Spomnim se, da je bila poslovilna večerja, naslednji dan pa naj bi komandant Viktor Kraševac, prijazen človek, odšel na novo dolžnost v Kočevje. Komanda je bila pri sosednji hiši, tudi me dekleta smo bile tam. Posebej se spomnim dveh veselih partizank iz Iške vasi, Pavle in Ivanke, pomočnice kuharja. Potem so postavili straže in odšli počivat. A bili so izdani in v meglenem jutru je

prišlo do napada, partizani so se reševali na vse načine, komandant pa se je prebijal iz hiše zadnji – skočil je skozi »pegraje«, da bi se rešil, in potem nisem več vedela, kako je z njim. Ko se je zdanilo, smo našli pobite, med njimi tudi komandanta, ležečega na bližnji njivi. O njegovem pogumu govori tudi to, da je nekaj tednov pozneje domačinka Angela Peterlin ob pletju na Kajžarjevi njivi, kjer je izkrvavel Viktor Kraševac, s palico dregnila v nekaj mehkega. Bila je denarnica, ki jo je Viktor v smrtnem boju zakopal pod seboj v zemljo. Angela je denarnico izročila partizanskim kurirjem. V denarnici so bili med drugim v beležnici zapisani tudi znaki razpoznavanja za dalj časa vnaprej in s pomočjo teh znakov bi se lahko domobranci pretihotapili še do drugih partizanskih štabov!

Kako pa je bilo po vojni, kako je teklo življenje?

Mladinci smo se organizirali in pomagali pri obnovi. Spomnim se župnika Ronka, ki je organiziral udarniško delo, tako se je zgradil takrat tudi farovž. Pomanjkanje je bilo veliko, a je bilo tudi veliko dobre volje in druženja. Tako sem spoznala svojega bodočega moža Janeza Gradišarja in življenje me je odneslo v dolino, do Kneja. Tam je bila kmetija manjša, dela pa ravno toliko kot prej. Mož Janez je čutil posledice vojne, prisilnega dela v Nemčiji in internacije v Italiji, v Gonarsu. Sicer pa, saj veste, kaj prinese družina ... Prišli so trije otroci, Slavka, Janez in Magda, imam še sedem vnukov in tri pravnuke.

Ne smem pozabiti omeniti povojnega ženskega kvarteta prijateljic, v katerem sva bili s sestro Julko, ostali članici pa sta bili Mešardovi Justina in Angela. Kaki dve leti smo nastopale na prireditvah in proslavah po bližnjih vaseh. Mi smo takrat rekli, da smo prebivalci vasi Mački, Pečki, Uzmani, Sekirišče in Purkač »hribci«, vaščani Krvave Peči in Bukovca pa so bili »krvavci«.

Če je ostalo kaj časa – to pa je bilo zelo poredko – sem rada prebirala knjige Slovenčeve knjižnice, spomnim pa se tudi poljudnega časopisa Domoljub, ki je izhajal do leta 1944.

Ja, pa na morje sem šla parkrat, v Banjole in Rabac, z upokojenci pa smo šli tudi na Rab, Goli otok in Brionce.

Kako pa vam teče življenje v tem trenutku pri vaši spoštljivi starosti, kaj vam prinaša veselje?

Do svojega 98. leta sem sama živela v Kneju, zdaj pa začasno živim pri svoji hčerki Magdi v Prilesju. Slišim slabo, ne vidim na desno oko, noga me boli, ampak tale (in pokaže na jezik) pa še dela ... (in se zasmeje). In nikoli nisem jeze držala in nisem bila slabe volje.

Ribnica se poklanja bitki v Jelenovem žlebu

SREČO KNAFELC FOTO: SREČO KNAFELC

V soboto, 28. marca, smo se trije predstavniki društva Zarja spominov Velike Lašče udeležili spominke slovesnosti v novem Urban centru v Ribnici ob 83. obletnici bitke pri Jelenovem Žlebu. Načrtovan je bil tudi jutranji pohod na kraj bitke, kjer bi se opravilo polaganje venca in izvedel program, a se je organizator, ZZB Ribnica, zaradi obilice novozapadlega snega odločil, da izvede samo spominke slovesnost v Ribnici.

Slavnostni govornik je bil prvi predsednik Republike Milan Kučan, ki je kot vedno realno govoril o polpretekli zgodovini in samem dogodku. Zelo vsebinski govor je imel tudi podžupan Ribnice Vojko Štampelj. Ob tem se spomnim, da v naši občini vodstvo udeležbo na ključni slovesnosti v Smrečju pri Turjaku vsako leto ignorira z utemeljitvijo, da naj bi šlo za politični dogodek, kar seveda ni res. Organizirata ga civilnodružbena organizacija, ki skrbi za ohranjanje pozitivnega izročila narodnoosvobodilne vojne 1941–45! Tako že dolgo ostajamo edina občina, kjer niti šola niti vodstvo občine ne sodeluje pri ohranjanju spomina na ključno obdobje narodove zgodovine. Kljub vsemu računamo, da bo slej ko prej prišlo do spoznanja, da je narodova zgodovina skupna last in vredna spoštovanja.

Pa še beseda o Ribnici, naši sosednji občini. S svojo živahnostjo in urejenostjo ter dinamičnim razvojem nam je lahko za vzgled, zdaj pa z najnovejšo pridobitvijo, novim Urban centrom, postaja še kulturni center ob že tako znani Škrabčevi domačiji in Rokodelskem centru. Mi pa ne znamo skrbeti niti za edino dvorano v Velikih Laščah, Levstikov dom, ki kaže klavarno podobo tudi na zunaj ...

Smrečje govori ...

SREČO KNAFELC FOTO: SREČO KNAFELC

Sončna popraznična nedelja je privabila več kot 150 obiskovalcev in izvajalcev programa v spomin na ljudi, ki so bili za služni za osvoboditev domovine, a so to plačali s svojim življenjem v času – kot je med drugim povedal slavnostni govornik dr. Martin Premk, zgodovinar in poslanec Državnega zbora – ko so v večini Evrope praznovali svobodo in zmago nad nacizmom in fašizmom! Delegacija MO ZZB Ljubljana v sestavi Meta Verbič, dr. Martin Premk in Rudi Vavpotič je v prisotnosti častne straže SV položila pred spomenik venec, vsi prisotni pa so se z minuto molka poklonili žrtvam, umorjenim na tem mestu.

Sam sem omenil, da živimo v trenutku, ko nori voditelji sveta prikrajajo le-tega po svoji podobi, ko so osnovne človeške vrednote, kot so SOLIDARNOST, EMPATIJA in PRAVIČNOST, poteptane. Poudaril sem tudi, da si zagotovo nismo zaslužili situacije, v kateri bomo zaradi političnih prepričanj trepetali za priporjene državljanske pravice. Kljub vsemu moramo vztrajati na poti demokracije in medsebojnega spoštovanja in z močno odločenostjo, da žrtev iz druge svetovne vojne, ki so nam omogočile nastanek slovenske države, nikoli ne bomo pozabili. Naša stalna naloga je zato ohranjanje spomina na vse žrtve za svobodo, poleg tega pa tudi neprestana borba proti POHLEPU, NESTRPNOSTI in ZANIČEVANJU DRUGAČNOSTI v družbi. Občinskemu vodstvu pa želim več državljanskega poguma in modrosti – v vseh sosednjih občinah z udeležbo na podobnih slovesnostih nimajo težav. V času pred jesenskimi lokalnimi volitvami bodo zagotovo spet skušali povedati, da so v službi vseh občanov ...

Sicer pa je prireditev poleg zelo vsebinskega nagovora dr. Premka nosila tudi kulturni značaj z nastopom trobilnega kvinteta Slovenske vojske, zbora Pevcev izpod Rožnika, recitatorke Tjaše Jeraj ter treh učenk OŠ Primoža Trubarja VL, medtem ko je pevec PPZ zaigral na orglice.

Dogodek je suvereno vodil in mu dodal svoj delež kulture Matjaž Gruden, ozvočenje je zagotovil Tone Centa, logistiko in prehransko postrežbo pa skupina Janeza Lukančiča – hvala vsem, ki so prispevali svoj delež k uspešnemu dogodku, ter gostom iz sosednje Ribnice in Grosuplja ter seveda praporašem!

V imenu društva Zarja spominov Velike Lašče naprošam soobčane, ki bi imeli kakršen koli življenjepisni podatek o štirih žrtvah v Smrečju, in sicer o Kaplan Francu (16. VII. 1911, Videm - Dobropolje, nameščenelec), Nosak Leopoldu (1910), Polc Nikolaju (6. XII. 1914, Krnica pri Bledu, strojni ključavničar) in Prijatelj Milki (Ljudmila, 13. IV. 1918, Velike Poljane, gospodinjska pomočnica), da nam ga sporočijo. Podatke za ostalih 23 žrtev smo uspeli pridobiti s pomočjo prijaznih sodržavljanov.

Pejte volit, tud' če ne hodite molit

SREČO KNAFELC

Tak bi bil naslov mojega odgovora na kolumno kandidata za poslanca državnega zbora RS, objavljeno še pred uradnim začetkom predvolilne kampanje in v kateri je Marko Gruden zelo očitno nagovarjal svoje volivce k udeležbi na bližajočih volitvah, izdatno pa so njegovo opcijo podpirali tudi najvišji cerkveni dostojanstveniki v Sloveniji. Uredniški odbor Troble je neobjavo mojega odgovora obrazložil takole, navajam: »Naše mnenje je, da je vaš odziv predvolilno motiviran, zato bi potem morali dati besedo tudi Marku Grudnu, kar bi povzročilo nesorazmerno pokritost napram drugim kandidatom in strankam.«

Pa sem v svojem zapisu želel samo poudariti, da bi bilo lepo, da kandidat, ki naj bi zastopal vse občane, te tudi primerno nagovori. Tako pa imamo ponovno dodobra razdeljeno volilno telo in situacijo, ko se po volitvah oblikujejo politične, ne programske koalicije. Kako si drugače razlagati dejstvo, da tretja najmočnejša stranka (katere kandidat je bil g. Marko Gruden) ignorira povezovanje na »sredini« in čaka na trenutek, ko bo stopila v vlado s SDS, zaradi česar je bil »odstopljen« prejšnji predsednik Matej Tonin? Da gredo stvari v to smer, dokazuje tudi izvolitev predsednika Državnega zbora Zorana Stevanovića s podporo desnih strank. V Svetem pismu obstaja zgodba, ki zelo nazorno opisuje Stevanovićevo dejanje ...

Naj končam z ugotovitvijo, da smo v tem prelomnem času, ko svetu vlada kaos, povzročen s strani neprištevnihih voditeljev ZDA, Izraela in še koga, zamudili priložnost, da bi nadaljevali demokratično pot Slovenije s koalicijo, ki bi zastopala večino Slovencev. Žal! A račun bo izstavljen in plačevali ga bomo vsi državljani ...

Ta kolumna izraža osebno mnenje in pogled podpisanega ter je odmev na kolumno Marka Grudna v prvi številki Troble 2026.

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA NARAVNE VIRE IN PROSTOR

Kako ravnati, če opazite medveda?

Da medveda ne presenetimo, opozarjamo nase.

V gozdu z glasom opozarjamo nase, še posebej pri prehodu skozi gosto vegetacijo in na nepreglednem območju.

Če opazimo medveda, se mu ne približamo.

Počasi in tiho se umaknemo v smeri svojega prihoda in pustimo medvedu prostor za nadaljevanje poti.

Če medved napade, poskušajmo ostati mirni.

Medved večinoma izvede lažni napad brez fizičnega stika, da prestraši vsiljivca. Strokovnjaki svetujejo, da se predno pride do kontakta, uležemo na tla z obrazom navzdol in z rokami zaščitimo vrat.

Medveda ne hranimo.

S hranjenjem povzročimo, da se medved navaja na človeka. Tak medved je lahko nevaren in ga je treba v izjemnih primerih usmrtiti. S premišljenim ravnanjem lahko ljudje prispevamo k ohranjanju medvedov.

Psa imejmo na povodcu

Medved, razdražen zaradi srečanja s prosto spuščenim psom, bo praviloma sledil psu, ki bo zavetje poiskal pri nas. Psa imejmo na povodcu in se tako izognimo srečanju z rjavim medvedom.

Pomembni kontakti

- 112 – Klic v sili
- info.mnvp@gov.si – vprašanja o upravljanju z medvedom, volkom, risom
- www.narcis.gov.si – prijava opažanja medveda, volka, risa

lokalno domače, naše

VELIKO LAŠKE
mesnine

www.kzlasce.si

**ZA POPOLN
PIKNIK**
OKUS, KI ZDRUŽUJE.

KMETIJSKA ZADRUGA
VELIKE LAŠČE

Obiščite nas v vseh naših prenovljenih trgovinah: VELIKE LAŠČE, TURJAK, LOŠKI POTOK in NOVA VAS

SPAR

USTVARJAMO AVTOMATIZIRANO PRIHODNOST!

Iščemo motivirane in odgovorne posameznike
ter zunanje ekipe s področij:

ELEKTROTEHNIKE

MEHATRONIKE

STROJEGRADNJE

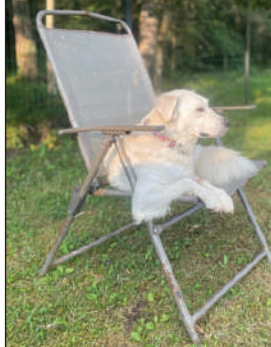
PROGRAMIRANJA

Postani del mlade razvojne ekipe
v visoko tehnološkemu podjetju v Grosuplju.

Prijavi se na: blubit.si/zaposlitev

Blubit

**VARNO in UDOBNO,
tako kot doma. TOP!**

HIŠKA MIŠKA

Hotel za pse

www.hiskamiska.top

Podkogelj 5

1315 Velike Lašče

Tel: 031 396 531 (Andreja)
hiskamiskahotel@gmail.com

NAJEM AVTODOMA

✉ info@wanderwheelsnajemi.si

🌐 www.wanderwheelsnajemi.si

☎ 041 675 810

📍 Dobropolje

MEGADOM

UREŠNICE IDEJ: CENEJI

TUDI NA
SPLETU:

USTVARITE SVOJ ZUNANJI RAJ
Izjemna ponudba vrtnega pohištva!

MEGADOM | RIBNICA | 01/8351 640

UREJANJE VRTOV ŠTORMAN

ENEJ ŠTORMAN S.P.

☎ **040 784 656**

✉ storman.enej@gmail.com 📍 Videm Dobropolje

Sajenje,
košnja,
obrezovanje sadnega drevja,
obrezovanje grmovnic in dreves,
...

Za varno prihodnost vaše
lastnine in vas samih -
zavarujte se z nami!

ZAVAROVALNO ZASTOPANJE

Boštjan Rojc s. p.

Trubarjeva cesta 67, 1315 Velike Lašče

m: 031 777 945, e: info@bostjanrojc.si

www.bostjanrojc.si

microera

Microera Jože Šilc s.p.

Hrovača 14A - 1310 Ribnica - trgovski center SPAR

☎ 01 837 31 16

☎ 051 358 762

✉ info@microera.si

www.microera.si

• paketi NAJ po enotni ceni že od 13,99 €/mesec

• paketi NEO po enotni ceni že od 32,99 €/mesec

*več na www.telekom.si

PON - PET
SOBOTA

DELOVNI ČAS

8.30 - 11.30 in 14.00 - 17.00

8.30 - 11.30

Telekom Slovenije

KNUT
ŠVEDSKE TOPLOTNE ČRPALKE

ZRAK - VODA TOPLOTNE ČRPALKE

Tihe
Pametne
Učinkovite

EKO SKLAD
SUBVENCIJA
DO 2.500 EUR

www.knut.si **KNUT.SI**
080/71-72

PRIBA

OKNA V SVET, VRATA V UDOBJE!

www.pribaokna.si | 051 402 780

ŠTIRIKOLESNIKI ZA VSAK TEREN.

PRODAJA | SERVIS | MOŽEN OGLED

**CENA ŽE OD
5090,00 EUR**

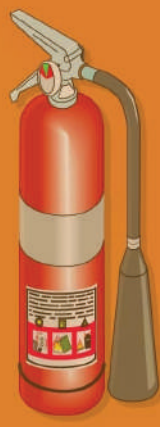
 STROKOVEN
SERVIS

 KAKOVOST,
NA KATERO SE
LAHKO ZANESITE

 MOŽEN OGLED
IN SVETOVANJE

 MOŽEN OGLED IN SERVIS:
Rašica 34b
VELIKE LAŠČE
 031/850-360

 Vidic center d.o.o.
Ljubljanska cesta 91
8000 Novo mesto

Obveščamo vas o preventivnem pregledu gasilnih aparatov v četrtek, 4. 06. 2026 pred gasilskim domom v Velikih Laščah, od 16.00 - 17.00 ure.

Vabljeni!

PGD VELIKE LAŠČE

Mali oglas

Kupim mopede znamk Tomos (vsi modeli), Indian motor in Rog Pony Express v kakršnem koli stanju. Plačilo z gotovino takoj.
041 933 655

S SPOŠTOVANJEM DO SPOMINOV.

SPOMIN, KI OSTANE.

IZDELAVA NAGROBNIKOV PO MERI

 KAKOVOST
vrhunski materiali

 NATANČNOST
do najmanjše podrobnosti

 TRADICIJA
že od leta 1965

 OSEBNI PRISTOP
svetovanje in izvedba

 MATEJ
031 889 757

 ALEŠ
041 338 163

**SKENIRAJTE
ZA VEČ
INSPIRACIJ**

 Mahovnik 76, 1330 Kočevje

 www.kamnosestvo-erjavec.si

 info@kamnosestvo-erjavec.si

Nagradna križanka

Nagrajenec križanke iz Troble številka 3 je Franc Adamič.

							SESTAVIL ANDREJ PRAZNIK	KRVNA PLOŠČICA	KRVNIK	ROLA	ALFRED NOBEL	SLADKO- VODNA RIBA	GR. OTOK V EGEJ- SKEM MORJU	CARJEVA ŽENA	KRAJŠA OBLIKA IMENA ARTHUR
							PLOŠČICA, S KATERO SE IGRA NA KITARO								
							SLOV. ARHITEKT (EDVARD)								
							PAS ZA PREVE- ZOVANJE KIMONA				DEL VEČ- GLASNE SKLADBE				
							LUČAJ				ARJAN (KRAJŠE)				AGATA ZUPIN
							OVČJI SAMEC				BOLJŠA Ž. OBLEKA				
TROBLA	BORILNI ŠPORT	DRAG KAMEN	DEJAV- NOST LOVCEV	TANJA DOMINKO PESNIK BABAIČ			SLIKAR GAŠPE- RUT					EGO			
BALET M. RAVELA							EMILJAN CEVC			NASELJE SEVERO- VZHODNO OD ZREČ	OČE NASELJE Z. OD POD- ČETRTRKA			MOČ ZA DELO	ZAPRTA POSODA ZA TE- KOČINE
AMERIŠKA PODGANA VREČA- RICA							IZUMITELJ TESLA REKA NA MADŽAR.						EDVARD KADIČ VELIKA DRŽAVA		
KAVNI BAR								TELEČJE MESO							
STANI- SLAV LENIČ			RUSKA POČITNI- ŠKA HIŠA				GRŠKI BOG, BRAT ARTEMIDE	SESTA- VINA ASFALTA							
TROBLA	RAZISKO- VANJE KRAŠKIH JAM	PRISTAŠ UNITA- RIZMA	RAJMOND DEBEVEC	VODNA ŽIVAL PADALKA AVBELJ				PEVKA PRODNIK ELEGAN- TEN MOŠKI				TKANINA NA MIZI PRAVLJJIČ- NO BITJE			
SLOV. NABOŽNI PISEC IN PREVAJ.												ČASTNI OBČAN V. LAŠČ (VINKO)			
POLARNI RAZISKOV. (SALOMON AUGUST)							MASTNA TEKOČINA VISEČA MAČICA					TEKOČINA V ŽILAH MOZOLJA- VOST			ALMA KARLIN
MAKS IPAVEC			ELDA VILER LIKOVNO ZNAMENJE			GRENKO ANGLEŠ- KO SLAD- NO PIVO			SLOV. PI- SATELJ IN PUBLICIST (IGOR)	OPERNI SPEV					
GLAVNO MESTO GRČIJE						BOGOMIR (KRAJŠE) RIMSKI PESNIK				ESKIMSKI ČOLN PEVEC FLISER					
DEL TRU- PA, KJER SE ZAČNE ROKA					OKRASEK TEKOČINA ZA NAR- KOZO								ŠKOTSKO KRILO ZA MOŠKE	SMU- ČARKA ŠTUHEC	ODNOSI Z JAV- NOSTMI
PREBI- VALEC SRBIJE				ADAMOVA ŽENA			PEVKA UKRADEN IT. PISEC (UMBERTO)					SKULP- TURA IGRALEC MARVIN			
TANKA, MREŽA- STA TKANINA				ODBOJK. URNAUT JAKOB ALJAŽ				RUDOLPH VALEN- TINO				PESNICA NOVY BORIS KOVAČIČ			
VSEJEDA ŽIVAL								GUGALNA POSTELJI- CA ZA DO- JENČKA							
DUHOVNIK IN PREVA- JALEC ČR- NILOGAR						KAREL OŠTIR		IZVAJA- LEC ANKETE							

Rešitev samo nagradnega gesla z vašim polnim naslovom pošljite na naslov uredništva Troble, Levstikov trg 1, 1315 Velike Lašče, ali ga oddajte v tajništvu občine oziroma pošljite na naslov trobla@velike-lasce.si. Rešitve sprejemamo do 17. junija 2026. Izžrebanec bo prejel nagrado in bo objavljen v Trobli št. 4.

*Življenje niso dnevi,
ki so minili,
temveč dnevi,
ki smo si jih zapomnili.
(Paulenko)*

ZAHVALA

Ob slovesu našega dragega
moža, očeta in prijatelja

DARKA RODEŠA

(1964–2026)

Ob težki izgubi se iskreno zahvaljujemo za vsak objem,
stisk roke, lepe besede in izrečeno sožalje vseh bližnjih.

Zahvaljujemo se tudi za cvetje, sveče in darove.

Hvala vsem, ki ste ga skupaj z nami pospremili na
njegovi zadnji poti.

Posebna zahvala gre pogrebni službi Zakrajšek
za organizacijo in čudovite vence ter pevcem in
trobentaču.

Žalujoči: vsi njegovi

*Ti mirno spiš, za teboj je ostal
spomin ljubezni in delo pridnih rok,
zato ti HVALA.*

ZAHVALA

MAKSIMILJAN HITI

Hvala vsem, ki ste ga obiskali zadnje dni življenja
in pospremili na poti počitka. Zahvaljujemo se
zdravstvenemu osebju ZD Ig, dr. Štefančič Gašperšič
Mariji, patronažni Petri, pogrebniemu zavodu Zakrajšek.
Posebna zahvala LD Mokrc in GD Rob.

Žalujoči: vsi njegovi

ZAHVALA

ob slovesu našega dragega

LENIČ FRANCA

(1955–2026)

iz Srnjaka

Iskreno se zahvaljujemo vsem sorodnikom,
prijateljem, sosedom in znancem za izrečena
sožalja, cvetje in sveče.

Zahvaljujemo se tudi pogrebni službi
Zakrajšek, gospodu župniku ter g. Milanu
Tekavcu za poslovilni govor ob slovesu.

Žalujoči: vsi njegovi

*Ko nekoga izgubiš,
ko odnese s seboj del tebe,
še le takrat se zaveš, da ga
ljubiš bolj kot sebe.*

ZAHVALA

ob slovesu našega dragega

ANTONA ZAKRAJŠKA

iz Krkovega (1937–2026)

Najprej hvala dr. Milenki Starc Vidrih, patronažni službi
Velike Lašče, gasilcem PGD Karlovica, pogrebni službi
Marka Zakrajška ter gospodu župniku Luki Demšarju.

Hvala za sveče in podarjene svete maše ter zadnji
obisk vsem sorodnikom, sosedom in vsem njegovim
najbližjim.

Žalujoči: vsi njegovi

*Spomini so kot iskre,
ki pod pepelom tlijo,
a ko jih razgrneš,
vedno znova zažarijo.*
(J. W. Goethe)

ZAHVALA

ob slovesu našega dragega očeta,
dedka in pradedka

JOŽETA PIRMANA

iz Četeža pri Turjaku
(7. 4. 1928–20. 3. 2026)

Iskreno se zahvaljujemo vsem, ki ste nam ob boleči izgubi izrekli sožalje, darovali cvetje, sveče in dar za svete maše ter ga v tolikšnem številu pospremili na njegovi zadnji poti. Zahvala gospodu župniku Janezu Selanu za lepo opravljen obred. Posebna zahvala pevkam in pevcem Kulturnega društva svetega Mihaela Grosuplje ter Župnijskemu pevskemu zboru svetega Kancijana, ki ste z ubranim petjem polepšali slovo. Zahvaljujemo se gasilcem PGD Turjak za usmerjanje prometa ter pogrebniemu zavodu Zakrajšek za organizacijo pogreba. Nenazadnje hvala tudi vsem voznikom za potrpežljivost, ko je pred vami kolesaril skoraj do zadnjega dne.

Žalujoci: vsi njegovi

ZAHVALE

Ob izgubi bližnjih lahko
oddate preko e-pošte
trobla@velike-lasce.si
ali **01 7810 370**.

Zahvali lahko priložite fotografijo;
besedilo naj bo v obsegu
do 400 znakov s presledki.

Cena objave znaša
20 EUR + DDV.

Uredništvo

POEZIJA

Jezerna roža

Kjer bile so vode, trave zelene,
hišice lesene so pogreznjene,
pesmi, ki nekoč so jih prepevali,
šle so v pozabo, slišati jih ni.

Lokvanj bel med ločjem plaho skriva se,
včasih pa krasil lase je deklince,
zvončnica velikonočna skrita je,
njej res ni enake, le pri nas cvete.

Je Jezerna Roža lepa vsa bila,
Ostrorogi Jelen, princ je bil srca.
Na drevaku okrašenem plula sta,
njuna sreča je bila kot pravljica.

V koči na kolišču sta prebivala,
ob ognjišču toplem srečo sanjala.
Z belim bobrom sta prijatelja bila,
jezero barjansko z njim delila sta.

Nataša Vybiralik Kline

Koledar prireditev

maj/junij

Četrtek, 21. maj
Športna dvorana Velike Lašče
OBČINSKO PRVENSTVO V
NAMIZNEM TENISU
(TVD Partizan)

Petek, 22. maj, 19:00
Dvorana Levstikovega doma
1500 LAJKOV
(KIM KOMLJANEC)
(KUD Primož Trubar - Mladi)

Sobota, 23. maj, 9:00
Rob
ORIENTACIJA GASILSKE
MLADINE
(Mladinska komisija GZ)

Sobota in nedelja, 23. in 24. maj,
Trubarjeva domačija
44. SREČANJE LIKOVNIKOV
TRUBARJEVI KRAJI: 40 LET
TRUBARJEVE DOMAČIJE
(JZTK)

Sreda, 27. maj, 17:30
TIC kozolec Trubarjeva domačija
SVETOVNI DAN VIDRE
(Parnas, JZTK)

Četrtek, 28. maj, 10:00
Dnevno varstveni center za
starejše Karlovica
KUHARSKA DELAVNICA
(DSO Grosuplje)

Petek, 29. maj, 19:00
Dvorana Levstikovega doma
Velike Lašče
TO JE ROP!
(KUD PT)

Sobota, 30. maj
MDO AKCIJ
54. TABOR LJUBLJANSKIH
PLANINCEV
(PD Velike Lašče)

Sreda, 3. junij, 18:00
Levstikov dom, Velike Lašče
28. REVIJA PEVSKIH ZBOROV
IN VOKALNIH SKUPIN
(KUD Marij Kogoj, TD Turjak)

Sobota, 6. junij, 8:00
Trg, Velike Lašče
TRŠKI DAN
(JZTK, Občina VL)

Nedelja, 7. junij,
start od 7. do 10. ure
na trgu v Velikih Laščah
33. POHOD PO VELIKOLAŠKI
KULTURNI POTI
(PD Velike Lašče)

Ponedeljek, 8. junij, 18:00
Trubarjeva domačija
DAN PRIMOŽA TRUBARJA
– DOM V JEZIKU
(JZTK)

Ponedeljek, 8. junij, 20:00
Trubarjeva domačija
44. LIKOVNA RAZSTAVA
TRUBARJEVI KRAJI: 40 LET
TRUBARJEVE DOMAČIJE
(JZTK)

Petek, 12. junij, 12:00
Dnevno varstveni center za
starejše Karlovica
PREDAVANJA ZA STAREJŠE
IN NJIHOVE SVOJCE
(DSO Grosuplje)

Sobota, 13. junij, 18:00
Trubarjeva domačija
SREČANJE S POEZIJO
PESEM SI 26
PREDSTAVITEV
20. ZBORNICA POEZIJE IN
KONCERT NIKE SOLCE Z
UGLASBLJENO POEZIJO
SREČKA KOSOVELA
(Zavod za razvijanje ustvarjalnosti in
JSKD Ol Ljubljana Okolica)

Sobota, 13. junij
PZS akcija
DAN SLOVENSКИH
PLANINCEV
(PD Velike Lašče)

Nedelja, 14. junij
Trubarjeva domačija
ŽIVLJENJE Z REKO RAŠICO
IN GOSTUJOČI PROGRAM:
PRISLUHNI ZGODBI
O LESENEM ČOLNU S
CERKNIŠKEGA JEZERA
(JZTK, Jezerski hram)

Sobota, 20. junij, 18:00
Trubarjeva domačija
POLETNA MUZEJSKA NOČ
(JZTK)

Nedelja, 21. junij, 10:00
Trubarjeva domačija
PRIČETEK KNJIŽNICE POD
KROŠNJAMI
(JZTK)

Torek, 23. junij, 21:00
Središče Roba
KRESNI VEČER
(PŠ Rob in KUD Rob)

VELIKOLAŠKA TRŽNICA

Na trgu pred
Levstikovim domom
vsako drugo soboto.
23. maj, 6. in 20. junij,
med 8. in 11. uro.

Če bi še kdo želel prodajati
na velikolaški tržnici,
naj stopi v stik z nami

www.velikolaska.si
040 505 960